

Leto 1962 bo ostalo zapisano v zgodovini graditve naše družbe kot prelomnica, s katero sicer ne začenjamo nekaj čisto novega, ki pa vendarle odpira novo obdobje v graditvi našega ustavnega sistema. To leto si pišemo novo ustavo, prvič v zgodovini ustavo človeka, kakršne svet ne pozna. O njej smo že veliko povedali in zapisali, pa še vedno premalo. Se in še bo treba govoriti o njej, to pa zato, ker si jo moramo vcepiti v zavest, ker mora postati zares naša — s pravicami, ki si jih ustvarjamo, in z dolžnostmi, ki si jih nalagamo. Šele tedaj, ko bo ustava del nas samih — ustava, ki je samo črka na papirju, nima vrednosti — bo tisto, čigar podoba je ustava, še bolj trdno, in tisto, k čemu težimo, še jasnejše in še stvarnejše izvedljivo.

Pišemo si novo ustavo

Kaj bi danes, ko pišemo koledar velikih dogodkov in uspehov, še povedali o novi ustavi? Spet in spet si priključimo v spomin Titove besede: »V ustavi mora biti izhodišče človek — kot proizvajalec in upravljavec...« Pa ne nekdanji mali človek, podložnik, ki je moral samo ubogati, ki nikoli ni imel svoje ustave, ki so mu zmeraj samo ukazovali. Tokrat je beseda o človeku, ki si piše ustavo sam. Vanjo si bo zapisal pravice, ki si jih je v praksi

že ustvaril, ali bolje, ki si jih ustvarja vsak dan na delovnem mestu, kjer daje vse od sebe ga čim hitrejšo večanje materialnega bogastva in za rast novih odnosov, kjer odloča o tem, kako bo to, kar je ustvaril, razdelil. To je človek, ki ne sedi v učilnici, da bi ga učitelji — Partija ali država — naučili vladati. On gre skozi dragocenejšo šolo — družbeno samoupravljanje, ki mu omogoča, da že danes upravlja s stvarmi, da bi bilo njegovo jutrišnje odločanje še bolj socialistično, še svobodnejše, še z manjšimi omejitvami, ki mu jih postavlja država.

Pravijo, da je taka šola nevarna, češ da ima vsak človek že po naravi obrnjene prste k sebi. S tem tisti, ki se boje delavskega samoupravljanja, mislijo reči, da tak sistem ne zagotavlja obnavljanja družbe na čedalje višji ravni, ker vsak kolektiv vidi najprej sebe in šele nato koristi družbe. Pa ni tako. Nihče ne more tako učinkovito usklajati osebnih in splošnih koristi — ne država ne kdo drugi — kakor prav demokratično samoupravljanje v pogojih komunalnega sistema. Tudi osnutek nove ustave močno podudanja osebne in splošne družbene koristi kot činitelja družbenega napredka in sreče človeka. Med oboje sicer obstaja protislovje, toda protislovje, ki ga vsakodnevno razrešujemo v komuni. Ustava, ko postane last vseh delovnih

ljudi, je dovolj trdno jamstvo, da nihče, noben državni organ ne more okrnjati družbenega samoupravljanja, a tudi nihče — ne posameznik ne kolektiv — ne sme vsiljevati svojih sebičnih, lokalističnih teženj na škodo skupnosti.

Titove besede so zmeraj odkrite

Ko se na pragu novega leta vračamo v duhu nazaj v staro leto, ne smemo prezreti še nekaj: Titovega govora v Splitu. Sicer pa: kdo bi mogel pozabiti Titove besede, zlasti še, ker so se tikale nas vseh? Njegovih besed smo zmeraj veseli, ker so odkrite. Ničesar ne zamolči, ničesar ne olepša. Vse nam razkrije, kakor je v resnici. Po njem bi se morali zavedati nekateri vodilni tovariši v podjetjih in na terenu, ki se včasih boje na dan z resnico, češ: Ne smemo razkriti vseh napak, da ne bodo mislili, da je pri nas slabo! — Tovariš Tito, ko se z zaupanjem obrača na delovne ljudi, ne zamolči nobene napake, ker ve, da bomo taki, odkriti in pogumni v odkrivanju lastnih slabosti, še močnejši, še uspešnejši pri graditvi napredka.

Spomnimo se, kako odkrito je razgalil napake naših zunanjetrgovinskih podjetij na tujem trgu. Ob sodil je pojave visokih razponov v plačah, ki niso

delovali temeljile na brezglavosti in subjektivnih željah, namesto na gospodarskem računu. Navedel je primere novih podjetij, ki so nas stale milijarde in ki zdaj ne delajo s polno zmogljivostjo, ker

njim pa tudi IV. plenum CK ZKJ, je kasneje obsodil tudi tiste, ki so hoteli napadati frontalno, kar poudarja, tudi naše najboljše kadre. Sredi delovnih ljudi, ki so kritizirali napake iz zdravih pobud, z željo,

kritiko, ki gradi in ustvarja pogoje za še večje bogastvo, in kritiko, ki ruši novo in vodi k nazadovanju, nazaj k staremu. Takim pobožnim željam pa je že zdavnaj odklenkalo. Naj takim, ki še sanjajo o povratku na staro, zastavimo le eno vprašanje: Kdo bi mogel odvzeti milijonom delovnih ljudi, največji armadi na svetu, pravico do upravljanja z družbenimi sredstvi — tovarnami, stanovanjskimi hišami, bolnišnicami, šolami itd., pravico do delitve po delu? Kdo izmed naših delovnih ljudi — med te pa ne štejemo maloštevilnih sanjčev, prežetih s sivo, ohledelo praznino starih časov — bi bil pripravljen, da bi mu rezala kruh kapitalist ali država? Na to vprašanje si lahko izmišljajo odgovore samo ljudje brez zveze z življenjem, skratka — sanjači.

Tovariš Tito, bodi v svojem revolucionarnem delu srečen še mnogo let!

Letos je tovariš Tito slavil 70-letnico rojstva. Ob tej priložnosti so mu jugoslovanski narodi, pobrateni v skupnem stremljenju po novem, lepšem svetu, izrazili enotno misel: Bodi v svojem revolucionarnem delu srečen danes in še mnogo let, ki jih boš pre-

Letošnje leto je leto velikih dogodkov. Če smo letos pogosto govorili o pojavih, ki zavirajo napredek, to ne zmanjšuje doseženih uspehov. To dokazuje nasprotno: naša zgradba je tako trdna, da je nobena sila ne more pretresti in zrahljati njenih temeljev. V načinu, kako se pogumno spoprijemamo z nepravilnostmi, je dokaz naše velike moči. Le v družbi, kjer milijoni upravljavcev vsak dan neposredno rešujejo svoje družbene zadeve, lahko igramo odprte karte. Vsak trenutek so na dlan veliki uspehi in tudi težave, ki spremljajo napredek, skozi katere si mora novo utirati pot. Pred nikomer nimamo kaj skrivati — ne dobrega ne slabega. Ne pred sovražniki, ki kaj radi zatiskajo oči, kadar je treba videti napredek, in ki si pomagajo s povečevalnikom, kadar se pogovarjamo o težavah. Še manj sami pred seboj, ker je vse, kar se zgodi, delo naših rok, podoba nas samih, odsev novega v nas, pa tudi zrcalo starih lastnosti, ki se jih še nismo povsem otresli.

izdelujejo predmete, katerih je dovolj na notranjem trgu, na zunanjem trgu pa ne morejo tekmovati s produktivnostjo razvitih dežel.

da bi pomagali odstranjevati ovire, ki so se postavljale na pot hitrejšemu napredku, so se našli tudi posamezniki, ki so mislili, da je prišel čas za »lov na

Leto velikih dogodkov

Zdravja, sreče in volje za delo si voščimo iz vsega srca ob srečanju 1962 s 1963, pa bomo prihodnje leto osorej še bolj zadovoljni s plodovi naših rok in našega uma! — In še novoletna razglednica: pozdrav z zasnežene Trške gore vsem našim bralcem in prijateljem!

bili v sorazmerju z vloženim trudom. Grajal je neučinkovitost naše trgovine, kadar ne more zagotoviti, da se nam blago — sadje, zelenjava itd. — ne bi kvarilo. Spet ponovno je opozoril na pretiravanje v investicijskih gradnjah, ki

Le eno vprašanje tistim, ki še sanjajo o starem!

Tako odkrito, kot je tovariš Tito spregovoril o negativnih pojavih v našem družbenem življenju, pred

čarovnice». Takim ljudem seveda ni bilo do tega, da bi delali za še silovitejši napredek, ampak so hoteli obrniti ost kritike proti samemu napredku. To pa jim ni uspelo. Naši delovni ljudje so politično dovolj zreli, da znajo ločiti med

živel z nami! Vsi želimo, da tisto veliko, kar smo ustvarili in kar imamo zdaj, skupaj iz dneva v dan bogatimo, da ustvarimo življenje, v katerega si nas popeljal na čelu Zveze komunistov, da ustvarimo (Nadaljevanje z 2. str)

Leto velikih dogodkov

(Nadaljevanje s 1. str.)

nov svet, najlepši svet, v katerem je vredno živeti. Centralni komite ZKJ je naslovil na Tita pismo s priznanji za njegovo revolucionarno delo, za njegov neprecenljivi delež pri graditvi nove družbe, vse jugoslovanske komunne pa so ga sprejele za svojega častnega meščana. Velika lju-bezen do Tita se je pre-takala tudi po poti štafete jugoslovanske mladine, dol-ge 7000 km, ki se je 25. ma-ja končala v Beogradu, kjer je na velikem stadionu mladost prekipevala v sre-či in radosti.

V gospodarstvu ne gre več po starem

Morda bo kdo oporekal, češ ali je še mogoče govoriti o učinkovitosti sprememb v gospodarskem sistemu, ko pa smo letos toliko govorili o težavah? odgovorimo takole: Prav težave, s katerimi smo se spoprijemali letos, dokazu-jejo učinkovitost novega gospodarskega sistema! Težave so obstajale že prej, izraziteje, v vsej ostrini pa so prišle na dan v novem gospodarskem sistemu. To pa je bil tudi namen vseh sprememb. Zavestno smo hoteli, da pride očitno na dan, da smo danes dosegli že tako stopnjo gospodar-skega razvoja, ko ne gre več samo za količino, ampak več: za večjo kvaliteto, za moderno, velikoserijsko proizvodnjo, ki bo zaradi nizkih proizvodnih stroškov sposobna konkurirati proizvajalcem na svetovnem trgu. Vedeti je namreč treba, da je na pohodu proces vse večje svetovne integracije gospodarstva, vse večje svetovne delitve dela, v katero se mora vklju-čiti vsaka država, če neče capljati zadaj. Zaradi tega je bil namen sprememb v gospodarskem sistemu, da postopoma, toda čimprej omogočijo take pogoje, v katerih ne bo več mogoče primerjati produktivnosti samo boljšega s slabšim v nacionalnih mejah, ampak predvsem boljšega s še boljšim v svetovnem merilu.

Letos smo uveljavili ne-katere ukrepe, pa ne zato, da bi odstopili od poti, ki smo si jo začrtali s spre-membami v gospodarskem sistemu, ampak zato, da bi prišle te spremembe še bolj do izraza. V takem pregledu je seveda nemo-goče, da bi našli vse ukrepe, zato se bomo ome-jili samo na nekatere, predvsem na ukrepe za vskladitev proizvodnje in potrošnje. Namen: doseči,

da bi se osebni dohodki gibali v mejah produktivnosti. To je tudi edino pra-vično. Ni mogoče pojesti več, kot je v skladi. Tudi tega, kar je v skladi, ne smemo vsega naenkrat po-jesti, ker je treba misliti tudi na prihodnost. Zato je družba postavila načela proizvodnje — od surovine do finalnega pro-izvoda — z njeno pocenit-vijo, dosegli večje gospo-

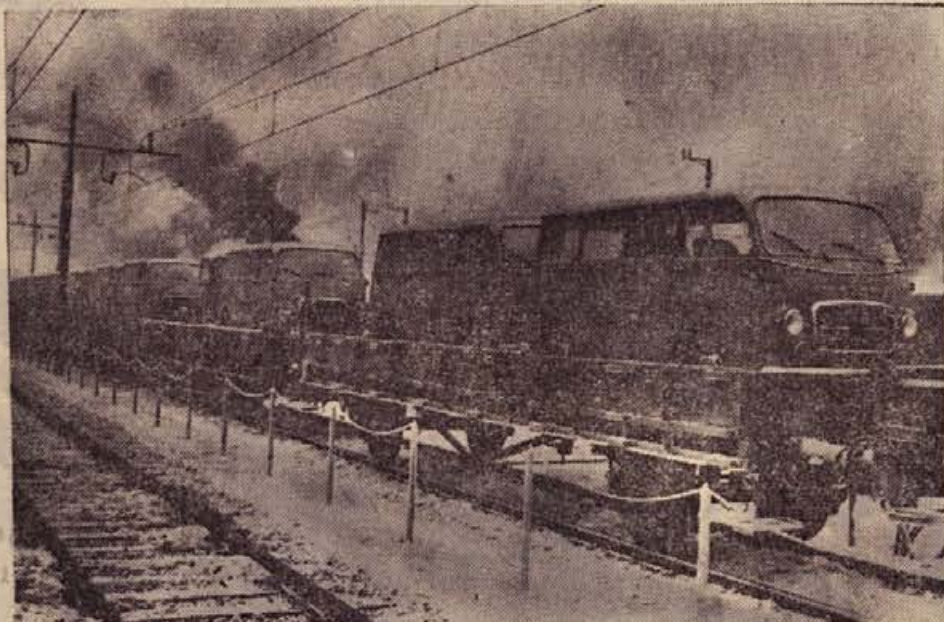
nje večje amortizacije za nadomestitev osnovnih sredstev. Letos smo bili priča tudi živahnemu in-tegracijskim procesom v gospodarstvu, se pravi združevanju ali sodelova-nju med podjetji, da bi z večjo proizvodnjo — od surovine do finalnega pro-izvoda — z njeno pocenit-vijo, dosegli večje gospo-

je odnose z domovino. Pri-znali so, da zakon doka-zuje globoko vero v člo-veka, ki ima spet možnost, da se poveže z domovino, vzdržuje stike z njo, jo ima za svojo ali pa se celo vrne domov in zastavi svoje sile pri graditvi nove družbe. Izmed dogodkov letoš-njega leta naj omenimo še dva: V. kongres Zveze

pri Beogradu, kjer je mo-goče pristajanje letal tudi ponoči in ki odpira nove možnosti za letalske zveze z reaktivnimi letali, ki so doslej letela čez našo drža-vo itd. — Kaj bi še pove-dali? Da smo letos dobili komunalne skupnosti so-cialnega zavarovanja in da so se gospodarske organi-zacije začele vključevati v izvajanje zdravstvenega za-varovanja. Ali pa: kako so naši delovni ljudje poka-zali izredno razvito soli-darnost, občutek humano-sti, ko je bilo treba prisko-

čiti na pomoč prizadetim ljudem po potresu v Dal-maciji in poplavih v Ma-keдонiji! Naš koledar bi bil zelo obširen, če bi hoteli opisati samo delček velikih dogodkov in uspehov, ki jih kot kvadar in opeke vgrajuje-mo v našo zgradbo — Fe-derativno socialistično re-publiko Jugoslavijo.

Vsak četrtek: v vsako DOLENJSKI LIST! hišo našega okraja

Med uspehi, ki smo jih letos še prav posebno veselili, je tudi izvoz avtomobilov IMV — 1000. Najnovejša delovna zmaga mladega kolektiva proizvajalcev avtomobilov pod Gorjanci je tolikanj bolj razveseljiva tudi zato, ker smo z njo podprli eno izmed glavnih nalog letošnjega leta: POVEČANA PROIZVODNJA IN IZVOZ NAŠEGA BLAGA V INOZEMSTVO. Vse kaže, da se bomo v prihodnje še aktivneje vključili v mednarodno delitev dela in prodali na tujih tržiščih še več blaga naših proizvajalcev iz Dolenjskega, Spodnjega Posavja in Bele krajine

nah in po panogah so bile ustanovljene posebne komisijske, toda ne z nalogo vtikati se v samoupravne pravice kolektivov, ampak zato, da bi jim pomagale pri uveljavljanju družbe-nih načel. Delovni kolekti-vi niso prikrajšani za svo-je pravice, ki izvirajo iz de-la, iz uspehov, doseženih na podlagi večje produk-tivnosti, pač pa jim je o-ne-mogoče, da se okorišča-jo na račun monopolizma na trgu, skratka — na račun drugih.

Večja vloga proizvajalcev pri izvozu in uvozu

Z zakonom o prometu s tujino je bila omogočena reorganizacija zunanje tr-govine, predvsem pa večja vloga sarnih proizvajalcev pri izvozu in uvozu. Obra-čunavanje dohodka po pla-čani realizaciji omogoča bolj čiste račune, racional-nejše gospodarjenje z druž-benimi sredstvi in ome-jitev pretiranega medse-bojnega kreditiranja med podjetji. Revalorizacija, to je ponovna ocenitev osnov-nih sredstev po dejanski vrednosti, omogoča zbira-

darske uspehe. Razen poziti-vnih primerov integraci-je, ki so že pokazali uspe-še, je bilo tudi precej pri-merov posiljenega združevanja, ne toliko zaradi več-je in cenejše proizvodnje, ampak bolj iz drugih nagibov: zaradi iskanja večjih ugodnosti v predpisih, težnje po monopolizaciji itd. Tako posiljeno razpenja-nje skupnih streh, pod ka-terimi pa se je odvijalo življenje po starem ali celo še slabše, so naši kolektivi obsodili in se uprli vsem oblikam integracije, ki ne bi izvirale iz spoznanih go-spodarskih koristi delav-cev v osnovnih proizvod-nih enotah.

Amnestija — dokaz naše globoke vere v človeka

Dogodek letošnjega leta, ki je odsev novih odnosov v naši družbi, izraz moči našega družbenega sistema in ki je naletel na ugoden odmev po vsem svetu, je bilo sprejetje zakona o amnestiji, ki je zajel okrog 150.000 vojnih in povojnih emigrantov in približno 1000 ljudi, ki so prestajali kazni v kazensko-poboljševalnih zavodih in zaporih. Oproščeno je bilo ljudem, ki so se pregrešili zoper domovino, ker so bili zape-ljani in zaslepljeni, nismo pa odpustili hudim vojnim zločincem in profesionalnim sovražnikom Jugosla-vije. Na ta način je omo-gočeno ljudem, ki so raz-treseni po vsem svetu, da uredijo svoje odnose z do-movino, da prihajajo na obisk v svoje rodne kraje, ne da bi se jim bilo treba bati, da bodo kaznovani, ali pa se bodo lahko vrnili domov in se kot enako-pravni državljani vključili v delo, seveda po svojih sposobnostih. Emigranti so ta zakon toplo pozdravili in se že v velikem številu izrekli za to, da uredi svo-

študentov Jugoslavije in VII. kongres Ljudske mladine Slovenije. Na najvišji tribuni študentske or-ganizacije so poudarili, da je uspešen študij osnovno merilo družbene odgovor-nosti študenta. Na mladinskem kongresu v Kranju pa so podčrtali potrebo, da se hitreje uveljavljajo na-pori za vsebinski razvoj pouka, da šolska reforma ne sme biti v senci boja za delitev dohodka po delu, čeravno je tudi ta zelo va-žen in sestavni del preob-razbe naše šole, njene prilagoditve razvoju vse druž-be.

V koledar letošnjih no-tranjepolitičnih dogodkov bi morali zapisati še mno-ge nove objekte, nove to-varne, ceste in železnice, denimo, cesto od Osipa-onice do Paračina, novo tovarno avtomobilov v Kragujevcu z zmogljivostjo 32.000 motornih vozil, novo elektrarno pri Splitu, so-dobno letališče v Surčinu

Prihodnje leto: 90.000 ton v Kanižarici!

Delavski svet rudnika rja-vega premoga v Kanižarici je razpravljal o letnem planu za leto 1963. Proizvodnjo bo-do povečali na 90.000 ton premoga, torej bodo nako-pali za 51 odstotkov več kot letos. Celotni dohodek bo zna-šal 415 milijonov dinarjev, ustvarilo pa ga bo 330 zapo-slenih. Investicije bodo vi-gali v izboljšanje naprav za transport premoga, prevoz delavcev iz jame in dokonč-no izgradnjo separacije. Pre-mog bodo kopali tudi v viš-jih slojih. Pričakujejo de-lavce iz Hrvatskega Zagorja in iz smeri Netretič. Da bi za-

dovoljili vsaj osnovne potre-be delavcev, bodo začeli gra-diti delavska stanovanja in so v ta namen že predvideli sredstva. Čeprav se bo s tem marsikaj izboljšalo, še ne bodo odpravljene druge po-manjkljivosti. Poudarjajo, da bi morali zmanjšati zlasti število nepravilnih izostan-kov. Delavski svet pa je od delavcev zahteval večjo storilnost in se zavzel za njih-ve večje osebne prejemke. To jim bo zagotovljeno, če bodo znali varčevati z ma-terialom in če bodo izbolj-šali organizacijo dela.

OD 1. DO 25. DECEMBRA 1962

857 NOVIH NAROČNIKOV

173 novih naročnikov so nam poslali zadnji teden pismonoše iz vseh naših občin; posebno pohvalo za-služni sindikalna podružnica NOVOTEKSA iz Novega mesta, ki nam je poslala kar 32 novih naročnikov! Posamezne najboljše pošte do danes so: Novo me-sto — 139 — novih naročnikov, Leskovec pri Krškem — 35, Brežice — 34, Sevnica — 33, Videm-Krško — 25, Metlika — 25 itd. Skupno smo zbrali v 25 dneh že 857 novih na-ročnikov:

BREZICE:	78 novih naročnikov
CRNOMELJ:	47 novih naročnikov
METLIKA:	36 novih naročnikov
NOVO MESTO:	313 novih naročnikov
TREBNJE:	71 novih naročnikov
SEVNICA:	67 novih naročnikov
VIDEM-KRSKO:	173 novih naročnikov
Razne pošte:	65 novih naročnikov
Inozemstvo:	7 novih naročnikov

Vse pošte, KO SZDL in sindikalne podružnice prosimo, da sodelujejo v zbiranju novih naročnikov tudi prihodnje dni in ves januar; letošnjo akcijo smo podaljšali do 31. januarja 1963!

Naši fantje čestitajo

Vsem domačim, znancem in vsem Dolenjcem v vrstah JLA želijo srečno in uspešno leto 1963: Miha Flis iz Vel. Lipovca, Anton Jakše iz Ore-hovice, Pavel Turk z Zajčje-ga vrha, sedaj vojak v Pan-čevu.

Čestitke in želje

Naši fantje, ki so pri vo-jakih v Zagrebu, želijo vso srečo v prihodnjem letu tan-tom in dekletom iz okolice Sentjerneja, Adlešičev in Vi-nice, zlasti pa domačim. Jože Črtalič, Ciril Adlešič in Franc Kobe.

Med mnogimi gostinskimi kolektivi, ki pripravljajo svojim gostom prijetna presenečenja za ponedeljkovo silvestrovanje, je tudi hotel KANDIJA v Novem mestu. Če še niste sklenili, kje bi silvestrovali, se odločite še danes in si rezervirajte prostor v hotelu KANDIJA v Novem mestu!

DELOVNI KOLEKTIV

ZAVODA ZA STANOVANJSKO IZGRADNJO V NOVEM MESTU

CESTITA VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATE-LJEM ZA NOVO LETO 1963 IN SE JIM SE NADALJE PRIPOROČA!

Neangažirani v današnjem svetu

Zivimo šele na začetku atomske dobe z vsemi neznankami, ki jih prinaša. Proti koncu leta smo preživljali v zvezi s Kubo najtežjo krizo, kar jih je bilo v 17 letih po končani vojni. Svet je bil na robu atomskega spopada... Zaradi nevarnosti, da se kriza v Karibskem morju spremeni v katastrofo najširšega obsega, je zasenčila za nekaj časa vse druge mednarodne probleme. Kubanska kriza je postala mednarodni problem štev. 1.

Na »Sladkornem otoku« sta se srečali voditeljici obeh blokov, Sovjetska zveza in ZDA. Srečali sta se neposredno z naperjenimi jedrskimi raketami. Obe sili sta bili v strogi vojaški pripravljenosti, svet pa v mučnem pričakovanju, kaj se bo izcimilo. To so bili težki, negotovi dnevi. Recimo, da bi v Moskvi ali Washingtonu izgubili valet iz rok: nasprotnik bi prišel v položaj, iz katerega bi videl rešitev samo v uporabi skrajnega sredstva — atomskega orožja in katastrofa bi bila tu!

Do tega ni prišlo. Razplet je pokazal, da sta se šefa Sovjetske zveze in ZDA dobro zavedala velike odgovornosti in posledic, ki bi jih prinesel atomski spopad.

Nevarno žarišče zaostrovanja na Kubi je torej pogašeno, prišlo je do razpleta krize. Sovjetska zveza je odpeljala 42 raket, ki so jih na odprtem morju preštele ameriške vojne ladje. Pregled je potekal v najlepšem redu, kakor je bilo dogovorjeno, in med seboj so se celo obdarovali. Sovjeti so umaknili tudi letala »I-18«, ZDA pa so ukinile vojaško blokada otoka.

Kubanski incident so potem obdelali z raznih strani. Poglavitni zaključek, ki ga lahko naredimo z vojaške plati, je, da je jedrsko orožje nesmisel in da z njim ni mogoče reševati nobenega mednarodnega problema. Praktično smo lahko tudi videli, koliko so vredna vojaška oporišča. Sovjetska zveza je v kratkem času pred nosom ZDA postavila raketno oporišče. In tako ga lahko eden ali drugi na kakšnem drugem koncu sveta; na hitro, preko noči. Toda ali na ta način lahko dosežeš kakršenkoli uspeh? Lahko bi sprožili

rakeete. In tiki, ki se ukvarja s temi problemi, so izračunali, da bi Sovjetska zveza lahko pobila okoli 70 milijonov Američanov. Toda ali bi Američani držali roke križem? To bi bil atomski samomor.

Videli smo tudi, da v tej krizi ni prišlo na nobeni strani do bistvenih sprememb v obstoječem položaju. Pač pa so se nekateri le nekaj naučili iz tega. Z zadržanjem ZDA niso bili zadovoljni njihovi zavezniki v Latinski Ameriki in Evropi, ker se o teh stvareh niso z njimi posvetovali. Zadovoljen pa ni bil tudi Fidel Castro, ki se je lahko prepričal, da se interesi bloka kot celote ne ujemajo z interesi posamezne države, ki se prištevajo k nekemu bloku. Toda navzlic vsemu je Castrov režim na Kubi obstal, četudi je Washingtonu trn v peti.

Kubanska kriza je sicer za nami, vendar še ne moremo reči, da je vse urejeno. Mir na Karibih še vedno nima trdnih temeljev.

Po razpletu krize v toplih vodah Karibskega morja je prišlo do ustavitve ognja tudi na zasneženih vrhovih Himalaje. Indija in Kitajska sta že dlje časa v sporu zaradi meje na Himalaji. V Pekingu in New Delhiju imajo že debele mape »dokaznega materiala«.

Toda dokler je ostal ta spor omejen na pisma in diplomatske note, ni bilo še nič hudega. Ko pa se je presel na vrhove Himalaje ter je prišlo iz spopadov patrolj do »male vojne«, v kateri je bilo prelite precej krvi, je postal to problem, ki je pomenil veliko nevarnost ne samo za azijski svet, temveč za mednarodni mir nasploh. Prišlo je do spopada dveh azijskih sil, in kot je kazalo, so bile možnosti, da se razširi izven teh okvirov.

Vloga in afirmacija blokovo neangažiranih držav

Konstruktivna aktivnost blokovo neangažiranih držav se je v tem letu pokazala pri reševanju najvažnejših in najtežjih mednarodnih kriz in problemov. Pri iskanju mirne in konstruktivne rešitve v kubanski krizi in himalajskem sporu so odigrale neangažirane države neprecenljivo vlogo. Tako so nevezane države v kubanski krizi začele široko akcijo v okviru OZN za ohranitev svetovnega miru in odstranitev neposredne nevarnosti atomskega spopada. Maršal Tito je ob kubanski krizi dal izjavo, v kateri je v skladu z našo politiko miru in mednarodnega sodelovanja izrazil prepričanje, da je mogoče najti rešitev iz težkega položaja v okviru OZN, ter poudaril, da so Združeni narodi najbolj ustrezen organ, ki bo pomagal najti rešitev. 30. oktobra je poslal maršal Tito sporočilo vršilcu dolžnosti generalnega sekretarja OZN U Tantu, v katerem je poudaril, da je po uspešnem reševanju krize v zvezi s Ku-

bo potrebno zagotoviti neodvisnost, ozemeljsko nedotakljivost in suverene pravice Kubi. V tej akciji v OZN je sodelovalo približno petdeset delegacij. Na beograjski konferenci je bilo zastopanih 25 držav. Že to kaže, da se področje izvenblokovoških sil v svetu vedno bolj širi.

V kubanski krizi in himalajskem sporu so izvenblokovoške države konstruktivno vplivale na mednarodne odnose in s svojimi predlogi in prizadevanji prispevale k mirolnemu urejanju mednarodnih spornih vprašanj. Značilno je, da so v tem sporu tudi velesile čutile kot pozitivno in koristno sodelovanje izvenblokovoških držav. Izvenblokovoški faktor se je na mednarodnem področju utrdil in ponovno se je pokazalo, da morajo velike sile računati s tem faktorjem, ki uspešno pomaga prebroditi mednarodne zaplete in krize.

Širjenje področja izvenblokovoškega sveta se je pokazalo tudi na kairski gospo-

Predsednik Tito z našimi in sovjetskimi tovariši na lovu blizu Moskve

darski konferenci, pri reševanju razorožitvenega vprašanja in vrsti drugih problemov. V OZN je 39 neangažiranih držav sprejelo resolucijo, da je treba takoj prenehati z jedrskimi poskusi. Sedaj so realne možnosti, da se doseže sporazum o omejitvi atomskega oboroževanja. Tudi premier Hruščov, predsednik Kennedy in premier Macmillan so po rešitvi kubanske krize izrazili upanje, da bo možno doseči napredek v reševanju problema jedrskih poskusov in razorožitve nasploh. Kar zadeva poskuse z jedrskim orožjem, so sedaj boljše možnosti, ker sta Sovjetska zveza in ZDA končali svoji seriji poskusov.

Po zaslugi neangažiranih držav so se tudi pereči mednarodni gospodarski problemi prebili na prvo mesto svetovne problematike. Razlika med »siromašnimi« in »bogatiimi« državami je še vedno eden izmed poglavitnih problemov,

ki ga je nujno potrebno začeti reševati. Zamisel o sklicanju svetovne ekonomske konference, ki bi razpravljala o teh problemih, je sprožil že maršal Tito na beograjski konferenci. To so potem dalje razvijali in v letošnjem letu je prišlo do kairske ekonomske konference. Zatem je v OZN sprejelo 35 delegacij resolucijo, ki zahteva, naj bi bila svetovna gospodarska konferenca najkasneje septembra 1963. Ni nobenega dvoma, da bodo na napovedani konferenci imele posebno mesto in vlogo neangažirane države, saj so bili tudi pobudniki za konkretno reševanje tega problema predstavniki neangažiranih držav.

Velika aktivnost, uspehi, širjenje področja neangažirane sveta, vse to so ob koncu letošnjega leta bodrilne ugotovitve, ki nas navdajajo z zaupanjem v prihodnost.

Zagovorniki »ostre smeri« v mednarodnih odnosih

V zvezi s kubansko in himalajsko krizo so se pojavili na Vzhodu in Zahodu zagovorniki »trde roke« in zaostrovanja v mednarodnih odnosih. Mednarodne zaplete so skušali izkoristiti za diskreditiranje politike neangažiranih držav ter so zagovarjali uporabo orožja za reševanje spornih mednarodnih vprašanj. Dejansko so uporabljali različno ideološko frazeologijo, v bistvenem vprašanju vojne ali miru pa so se znašli na enakih pozicijah.

Na Zahodu so se pojavili »ideologi«, ki skušajo dokazati, da je z »jedrskim orožjem« le možno voditi vojno in je mogoče spremeniti jedrsko orožje v »instrument nacionalne politike«. Skratka, ti krogi zagovarjajo mnenje, da je možno začeti z oboroženim spopadom ter uporabiti jedrsko orožje, seveda v omejenem obsegu. Taka te-

orija je nesmiselna ter služi samo tistim krogom, ki ne želijo mednarodne pomiritve.

Na Vzhodu pa so napadali Sovjetsko zvezo, češ da je v kubanskem primeru kapitulirala pred imperialisti in podobno. Sicer pa je že znano, da je Peking vsa zadnja leta napadal zamisel, da bi bilo koristno razgovarjati se z »imperialistično ZDA«, ter je ves čas zagovarjal politiko »trde roke«. V Indiji pa so se oglašile desničarske sile, ki so začele zahtevati, da morajo v New Delhiju spreminiti dosedanje politiko, ker je politika neangažiranja nevzdržna in podobno.

Premier Nehru je zagovornikom teh nazorov jasno odgovoril: »Indija mora nadaljevati še bolj odločno kot kdajkoli prej svojo nevezano zunanjo politiko in uresničevanje socialističnega smotra v svojem razvoju«.

»Papirnati tiger« ima atomske zobe...

Ob letošnjih mednarodnih krizah so se še bolj razkrila nesoglasja med Moskvo in Pekingom o vprašanjih koeksistence, vojne ali miru in o drugih vprašanjih. O teh spornih vprašanjih so se razgovarjali v prejšnjih letih v ezo-povskem jeziku, in kadar so v Moskvi mislili Kitajce, so napadali Albanijo, Peking pa je usmerjal svoje puščice na Jugoslavijo, pri tem pa mislil na Moskvo.

Moskva in Peking sta se dolgo izogibala javne diskusije ter so imeli v Tirani proste roke, da so precizirali, kdo so to »jugoslovanski in drugi revizionisti«, in povedali, da je to »Hruščov in njegova klika«.

Iz Pekinga so tudi v letošnjem letu in še posebno ob obisku predsednika Brežnjeva v Jugoslaviji zili na našo državo in voditelje golido psovki in laži. Jugoslavija je poslala LR Kitajski ostro protestno noto in opozorila, da protijugoslovanska gonja, ki jo vodijo že več let, ne povzroča samo poslabšanja že tako slabih odnosov med obema državama, temveč je to tudi prispevek k ustvarjanju napetosti v svetu. Navzlic opozorilu so nas Kitajci še dalje napadali po tisku in na vseh kongresih, kjer so se pojavili. Najbolj jasno so govorili o teh nesoglasjih na kongresu KP Italije in Togliatti je v svojem govoru

med drugim dejal: »Obtožujete nas (Kitajci), ker ne podpiramo albanskih voditeljev. Nas ne vznemirja, da so albanski podtelji preko noči postali profesorji marksizma — leninizma. Kar nas resno zaskrbljuje, je to, ker se vi solidarizirate z njimi. Vprašamo vas; kam vse to vodi?«

Pred vrhovnim sovjetom, ki je zasedal decembra, je tudi Hruščov odgovoril na obtožbe Pekinga. Res, da v svojem govoru ni direktno uporabljal besede Kitajci, je pa govoril v takem jeziku, da je lahko vsakdo razumel, koga misli. Hruščov je med drugim dejal: »Če sedaj objektivno presojamo stvari, so med kubansko krizo delovali naravnost kot ljudje, ki provocirajo konflikt in bi želeli spopad med SZ in ZDA. Kaj naj pomeni spopad med tema velikima državama? To pomeni povzročiti vojno, termonuklearno vojno.« In potem je še pojasnil: »Če je imperializem papirnati tiger (tako pišejo Kitajci), potem bi tisti, ki to pravijo, morali vedeti, da ima tiger iz papirja atomske zobe.«

Nekateri komentatorji že nekaj časa ne pišejo več vzhodni blok, temveč »sovjetske« in »kitajske«, in če se bo razvoj nadaljeval v sedanji smeri, potem se verjetno niso motili.

Odkrita in jasna beseda Jugoslavije

Ob zaključku leta 1962 lahko ugotovimo, da v tem letu ni bilo večjega mednarodnega dogodka, krize ali zapleta, da se ne bi slišala odkrita in jasna beseda Jugoslavije. Seveda se mnogi z našimi načelnimi in doslednimi stališči niso strinjali in je prišlo tudi do odpora, toda na splošno smo dobili več priznanj in simpatij, kar nam je pripomoglo k še večjemu ugledu in zaupanju, še posebno v neangažiranem svetu.

V zadnjem mesecu leta 1962 so bili naši najvišji predstavniki na obisku na raznih koncih sveta. Predsednik Tito in podpredsednik zveznega izvršnega sveta Ranković sta na povabilo Hruščova preživela krajši odih v Sovjetski zvezi. Seveda so ta dopust izkoristili tudi za razgovore

o aktualnih mednarodnih vprašanjih. Tudi ta obisk, četudi neuraden, je prispeval k boljšemu razumevanju in sodelovanju med obema državama. »Ustvarjajo se realistični odnosi in zaupanje, ki so zelo koristni ne samo za obe državi, ampak tudi za utrjevanje miru...« je poudaril maršal Tito v svojem govoru pred vrhovnim sovjetom ZSSR.

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je uradno obiskal Indonezijo, Indijo in Irak, kjer so ga povsod prisrčno sprejeli.

Vsi ti obiski naših najvišjih državnikov so bili v prvi vrsti posvečeni utrjevanju miru, sporazumevanju in sodelovanju med narodi, kar so stalne težnje naše zunanje politike.

VSEM:

Srečno 1963!

DOLENJSKI LIST

NAŠIM ONKRAJ MEJA

Spet se nagiblje staro leto... Se dva dni, še dan, še nekaj ur, pa bo zadnji-krat udarilo kladivo in bo zdajšnje leto za zmerom zdrsnilo v nepovrat. Spet bomo za leto starejši, morda bolj zreli, obogatili z izkušnjami in uspehi, morda razočarani, trpki, zagrenjeni v bolečini, ki je v minu-

pa po njivah, po tej zemlji domači, ki je ena sama in je človek ne najde enake na vsem širnem svetu. Nekateri ste se čez leta še vrnili, druge pa vas je premočno pritegnila tujina, da bi se ji mogli iztrgati. Nov dom ste našli tam, novo družino ste si ustvarili v daljnem svetu.

Zato velja vam, dragi rojaki, ki ste raztreseni na vseh koncih sveta, zares prav poseben, prisrčen pozdrav vaše stare, prerojene domovine. Pozdrav rudarjev iz Kanižarice in Senovega, kopačev novomeškega Kremena, tistih, ki delajo v brestaniški termoelektrarni, pa livarjev črnomaljske-

NOVOLETNO PISMO ROJAKOM PO SVETU

lem letu orala skozi naše srce.

Pa naj bo tako ali drugače, naj bomo v trenutku, ko bo izzvenel dvajseti udarček, kjerkoli, bodisi v samotni izbi, na zasneženih poti, v krogu svojih dragih ali sredi hrupnega veselja razigrane družbe, prav povsod si bomo zaželeli, da bi bilo mlado leto srečno, zdravo in uspešno. Da bi bilo boljše, srečnejše, uspešnejše kot dosedanje. Pa ne samo nam, marveč vsem, ki jih objema naš pogled in naša misel: srečno in zdravo tebi, srečno in zdravo družini, prijatelju, sosedu, srečno in zdravo domovini, srečno vsemu svetu. Naj izginejo med ljudmi sumničarja, prepirljivosti in morije, naj bo med vsemi prijateljstvi, mir, zdravje in sreča! Srečno mlado leto vsem, prav vsem!

In ko bomo na tej prelomnici leta za trenutek onemeli bo naša misel poletela skozi prostor in čas in obstala nekje daleč v svetu pri vas, ki ste že leta in desetletja odtrgani od domače zemlje. Takrat se bo naša misel ustavila onkraj rek in gora, onkraj morij, sredi farm, prerij in zelenic, v gozdovih in rudnikih sredi tovarn, pristanišč in vrveža veličast. Ustavila se bo, da tudi vam zaželi zdravo, srečno novo leto, vam, ki ste kri naše krvi, listi našega drevesa, pa vas je neusmiljeni piš v prejšnjih desetletjih odtrgal in razmetal na vse kraje sveta.

Takrat ste šli na to daljno, težko pot, pa ne za klicem srca, temveč za lačnim klicem kruha, ki ga v tistih časih doma ni bilo. Takrat sta šla z vami žalost in hrepenenje po domačem rodnem krovu, po orehu za hišo, po hlevu, živini, vinogradu, hosti in košenicali

In prav vam, ki vas je zadela tujina, velja še posebno naš novoletni pozdrav. Pozdrav nas vseh, pozdrav naše socialistične domovine. Kajti če bi bili zdaj med nami, vemo, da bi bili te stare, prerojene domovine veseli. Veseli, ker je zdaj tu kruha za vse, veseli, ker so ljudje svobodni, ker sami odločajo in upravljajo, in prav zato delajo s poletom in zanosom. Mogoče vaš spomin še živi v starih časih, ko so leseni vozovi ropotali po zdrapanih potih, ko so se leščerbe in čelšniki kadili pod slamnate strehe razveganih bajt in so ljudje še hodili v domačem suknu in platnu. Ne bojte se, vse to smo tudi mi shranili kot spomin na tiste, morda idilične, pa vendar vse prej kot prijetne čase. Vse to je za nas preteklost, kajti danes skušamo stopati v štrč z drugimi narodi; velike korake smo naredili v teh sedemnajstih povojnih letih, da smo se jim približali in jih ponekod tudi dohiteli. Vemo, da so bile v našem velikem, zanosnem delu tudi napake in spodrsljaji, toda nič nas ni moglo omajati v trdni volji in želji, da našemu človeku ustvarimo lepo življenje, ki ga je naš delovni, svobodni človek tudi vreden.

Zato danes našo drago domačo zemljo že prepletajo asfaltne ceste, zato brnijo stroji v tovarnah, teče železo in orjejo traktorji, zato kopljemo premog in rude, izdelujemo stroje in motorna vozila, gradimo gospodarske objekte, domove in šole, odpiramo knjižnice, galerije, muzeje... Pri nas na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju je življenje steklo iz nekdanjih ozkih koleznic na široko, svetlo cesto, na cesto, ki je vsak dan vse svetlejša in širša.

ga Belta in delavcev Industrije motornih vozil v Novem mestu. Pozdravljajo vas vsi, ki so zaposleni v veliki tovarni celuloze in papirja v Vidmu-Krškem, pozdravljajo vas tekstilci iz Novoteksa pa vsi, ki stojijo za tkalnimi in predilnimi stroji v Metliki, Črnomlju, v Dobovi in drugod. In še so tu, da vam zažele srečno novo leto, delavci tovarne zdravil v Novem mestu, Belsada v Črnomlju, Novolesa v Straži, vsi iz tovarn in obratov v Mirni, Semiču, na Suhorju, v Gradcu, Zalogu, Brestanici, Brežicah in drugod. Pa še topel pozdrav prejmite od kmetov, viničarjev in drvarjev, od zdravnikov, inženirjev, učiteljev in znanstvenikov, od vseh, prav vseh, ki spletajo to veliko družino delovnih ljudi. Od tistih, ki hodijo po svetli, široki cesti, po cesti, ki postaja s skupnim delom, naporom in uspehi vsak dan za dnem vse svetlejša, vse širša in lepša!

Naj vas, dragi rojaki, doseže ta novoletni pozdrav iz domovine in naj vam bo klic in vabilo vseh, ki vam po dolgih letih žele v domačem kraju prisrčno stisniti roko.

JOŽE DULAR

Gardisti iz Beograda

Stane Prešeren, Franc Zajc, Franc Lavrič, vsi iz okolice Novega mesta, čestitajo za novo leto svojim staršem in prijateljem, posebno pa mladini iz domačih krajev.

Novoletna čestitka

Ciril Gabriel iz Rodin, sedaj pri vojaki v Pirotu. Želi srečno in zadovoljno leto 1963 vsem prebivalcem Rodin, posebno domačim, in bralcem našega lista.

Vojaki iz Paračina

Srečno, uspehov polno in zadovoljno leto 1963 želijo vsem bralcem našega priljubljenega lista, zlasti pa domačim: Franci Tomažič iz Otovnika, Franc Zidar iz Cirnika, Maks Senica in Stane Lisec iz Sevnice ter Božidar Pivec iz Semiča.

Belokranjci pred zidanico v Drašičih

Proslava 2000 km od domovine...

Naš zvesti naročnik in bralec Dolenjskega lista, rojak JOŽE MARTINCIC, nam je pred dnevi poslal iz severne Francije pismo, v katerem sporoča, kako so letos naši rudarji-izseljenci proslavili praznik republike.

Spet smo imeli čast, da v našem rudarskem naselju pozdravimo najvišje zastopnike socialistične Jugoslavije, veleposlanika v Franciji tovariša Mita Milkovića, konzula Branka Jankovića in šest oseb sekretariata ambasade in konzularnega oddelka. Ze četrti smo imeli ob proslavi 29. novembra, praznika FLRJ, v svoji sredini jugoslovanskega ambasadorja. Da, to je znak bratstva in čestnosti naših narodov. Ponosni smo, da smo edini med 15 narodi, s katerimi živimo v rudarskih bazenih tega predela Francije, ki smo imeli tako čast. Tov. veleposlanik je čeljal, da je

presenečen, ker je našel na naše rudarje s tako globokim rodoljubjem še po desetletjih. »Da,« sem mu acjal, »vstili smo v tujini svoje moči, zdravje, premnogi tudi svoje življenje, vendar je ljubezen do naše socialistične domovine ostala nedolžna.« Ko mu je rojak Justin Čebul izročil krasno rudarsko svetilico z željo, da bi mu svetila še dolgo let ob sporinu na naše srečanje, in ko je mala po-

nirka recitirala: »Tovariš ambasador, jaz sem še majhna, toda moja ljubezen do domovine je velika, velika je tudi zahvala vsem, ki ste se borili, da je domovina svobodna!« in tovarišu Milkoviću predala šopek, se je veleposlanik prisrčno zahvalil in obljubil, da bo še prišel med nas.

Tako smo 2000 km od domovine proslavili rojstni dan naše socialistične republike Jugoslavije.

Novoletne čestitke vojakov

Vsem bralcem našega lista pošiljajo naši fantje, ki so pri vojaki, najtoplejše čestitke za novo leto, svojcem, sorodnikom in prijateljem pa prisrčne pozdrave: Janez Zeleznik iz Brusnic, Jože Šinkovec iz Zaloga, Alojz Pirc iz Straže, Ivanež Matija iz Gabrja, Jožef Vintar iz Brežic in Franc Bojanc iz

Smolenje vasi, zdaj vojaki v Dugem selu.

Slavko Hočevár iz Gradišča, Jože Kovačič iz Birčane vasi, Janez Krevs iz Malenske vasi, Franc Erjavce iz Sel pri Ratežu, vojaki v Titogradu.

Iz Klčeva pa čestitajo: Tonček Tomažič, in Jože Germ; iz Kragujevca: Jože Radovan in Julij Rakar, iz Tetova: Jože Grabnar, Alojz Starič, Gustelj Sedlar, Zvonko Pevec, iz Kornata: Tone Kastelic, iz Vranja: Janez Cvelbar in Jože Kočevár; iz Zadra: Gustelj Luštek, Peter Smajdek, Nace Praznik, Anton Kovačič, Rado Skedelj, Maks Seničar, Darko Vidmar, Tine Beve, Ivan Premru, Ivan Brudar, Ivan Stipančič, Ivan Selar in Borivoj Vardijan; iz Valjeva: Boris Kočevár in Tone Savor; iz Skopja: Jože Korelec, Lojze Kek, Janez Zagorec in Martin Eršte; iz Karlovca: Jože Gregorič, Tine Zupančič, Jože Malenšek in Karlo Maver.

Čestitka iz Niša

Fanta iz Zasavja, ki služita vojaški rok v Nišu, čestitata za novo leto vsem bralcem domačega lista, domači mladini in sorodnikom: Dušan Kuleto in Miro Gačnik.

Stara ljubezen

»Velecenjeno uredništvo!

Tukaj vam pošiljam ček za 12 dolarjev za leto 1963 za obnovo Dolenjskega lista, kar bo pa več, naj bo v pomoč listu! Lani sem bil v avgustu pri vas in sem takrat naročil list za Antona Bučarja iz Šmalčje vasi, za Janeza Kovačiča iz Šmalčje vasi in za Jožico Koželj iz Loke pri Šentjerneju, razen tega pa še za rojaka Franka Grgovića iz Ontaria (Canada) ter za sebe.

Ko vam pošiljam denar za obnovo naročnine, obenem voščim srečno in veselo novo leto vsem bralcem Dolenjskega lista!»

Tako nam je pred dnevi pisal FRANK VIRANT iz O'Briena, Ontario, Canada, ki lepo pozdravlja vse šentjernejske rojake, znance in prijatelje. Odgovarjamo mu z besedilom lepe čestitke, ki jo je priložil čeku in svojemu pismu:

SEASON'S GREETINGS WITH
BEST WISHES FOR HAPPINESS
IN THE COMING YEAR!

Sallaumines, 25. novembra 1962: godba je zaigrala našo in francosko himno... Veleposlanik Mita Milković z osebjem ambasade in konzularnega oddelka med slovenskimi rudarji v Severni Franciji (Foto: Viktor Lapornik, Sallaumines, P. de C.)

Po petnajstih letih spet v Sovjetski zvezi

V dvainšestdesetih letih našega stoletja je Rusija oziroma Sovjetska zveza preživela štiri vojne: rusko-japonsko leta 1903, prvo svetovno v letih 1914-1917, državljansko vojno in tuje intervencije od leta 1917 pa vse tja do leta 1922-1923 ter končno II. svetovno vojno. Skupno torej skoraj 14 vojnih let. Posebno II. svetovna vojna je povzročila velike žrtve, uničenih je bilo ogromno materialnih dobrin. Zato so bila leta po zadnji vojni zelo huda za vso Sovjetsko zvezo.

Točno po petnajstih letih, sredi novembra letošnjega leta, sem spet stopil na ozemlje Sovjetske zveze kot predstavnik delegacije republiškega sindikalnega sveta Slovenije, ki je obiskala Kijev, Denjeck, Moskvo in Harkov na povabilo republiškega sindikalnega sveta Ukrajine. Kakšne spremembe so nastopile v teh petnajstih letih v življenju preprostih ljudi v Sovjetski zvezi, sem se spraševal vso pot do meje.

O znamenitostih Moskve, o gradbeništvu, železnicah, letalskem prometu so pisali pred menoj že drugi obiskovalci Sovjetske zveze. Zato sem se namenil pisati o prehrani in načinu življenja preprostih ljudi, o vprašanju, ki se ga sodobni potopisci nerad dotaknejo.

Leto 1945, 1946 in še nekaj let... v sovjetskih mestih sploh ni trgovin za galanterijo in drugo industrijsko blago. Vsa trgovina se odvija na trgu, kjer državljani prodajajo ali kupujejo stare obleke in ostalo. Gostilni sploh ni, špecerijske trgovine prodajajo strogo racionirana živila. Mnogi se oblačijo v dele vojaških uniform.

Leta 1962 je industrijskega blaga že dovolj, dele uniform

zapazil le na pravkar upokojenih oficirjih in podoficirjih. Hrana že zdavnaj ni več racionirana. Gostilne so polne, trgovine prav tako, kar je znak, da je kupna moč prebivalstva večja, ko pa ji more trgovina ustreči.

Ce je samopostrežnih trgovin še malo, velja zato skoraj

Kongresna dvorana v Kremliju, primer najnovejše sovjetske arhitekture

v celoti samopostrežna na avtobusih in trolejbusih. Potnik vrže v nabiralnik novič in si odtrga karto. Pogoste kontrole kontrolirajo eventualne zastojkarje. Ce te odkrijejo, je joj. Lahko se ti zgodi, da boš poleg javnega ukora, plačila občutne kazni nekega dne zagledal še svojo fotografijo skupaj s fotografijami zasadenih in obsojenih goljufov in lenuhov na posebnih tabli na prometnem kraju mesta. Pod fotografijo bo napisano, kdo si, kaj si, kje živiš, koliko si star in kaj si napravil.

Zato pravijo, da so taki zastojkarji redki. Promet se odvija hitro, ob blagajni ni gneče kot pri nas v Ljubljani.

Značilnosti ruske kuhinje... Nekoč je veljalo: »Šči in kaša, pišča naša« (Zeljna juha in kaša je naša hrana). Zda servirajo šči kot rusko specialiteto na izrecno zahtevo. To je dejansko zelenjavna juha s kosci mesa. Znana ruska kaša, nekdanja nacionalna jed, ki so jo cenili posebno vojaki kot pri nas arestatni ri-

no v miligramskih količinah. Kot je že zdavnaj znano, popijejo Rusi mnogo čaja. To velja tudi za sedanje Ruse. Le da ga ne pijejo več na »klasičen« način preko kosa sladkorja. Zda tudi tam vržejo sladkor v čaj in pustijo, da se raztopi. Pravijo, da so nekdanj pili čaj s sladkorjem v ustih zato, ker je bil sladkor drag in ga je primanjkovalo. Nekoč, še prej, pa so ga samo gledali in pili nesladkan čaj. V kmečkih hišah je nad mizo visel na vrvi stozec sladkorja, ljudje pa so si ob pogledu na sladkor sugerirali, da pijejo sladke čaj.

Čet, je menda zaradi spomina na huda leta lakote izginila z jedilnih listov. Podobno kot pri nas iz mnogih gostiln črni kruh. Zelene solate menda sploh ne poznajo. Zamenjujejo jo solate iz zelja, korenja, repe, pese, slanik kumaric. Namesto kisa je kisa smetana. Tako solata velja kot predjed. Tuči paradizniki v zimskem času so čisto gost na mizi v boljših lokalih. K'slih kumaric pa sploh ne poznajo.

Nato sledi boršč ali šči, med seboj močno podobni zelenjavni juhi, mogoče tudi goveja ali kokošja juha. Govejega, svinjskega ali telečjega mesa pojedjo le malo. Zamenjujejo ga ribe in perutnina. Rib pojedjo za naše pojme ogromno. Ruske reke so velike in bogate, z ribam' so bogata Črno, Kaspijsko in Aralsko morje. RIBE servirajo na razne načine. Od konzerviranih ribic, podobnih našim sardinam, pa vse do ribje žolce, kuhanih, pečenih ali ocvrtih rib in prekajenih ribjih gnjati.

Posebna poslastica je gnjat iz ribe »ketaa«, ki živi v Kaspijskem in Aralskem morju ter doseže dolžino dveh ali celo treh metrov. Meso je krvavo rdeče kot pri nas pršut in ima le slaboten okus in duh po ribah. Prav tako velja kavjar za redko poslastico; izdelujejo ga v raznih oblikah, samega ali z dodatkom zelenjave. Za najboljšega velja kavjar iz iker beluge in jesetra, rib črnomoškega in kaspijskega porečja, črne barve, kjer so posamezne ikre nekako lepilne in na pol razkrojene. Za nekoliko lažjega velja kavjar, kjer so posamezne ikre trše in plavajo v redkejši žolci. Za najslabšega pa velja rdeč kavjar iz iker ribe keta. Nekaterim pa je ravno ta najbolj všeč, ker ima poseben okus, podoben paradiznikovemu.

Z mesom v obliki zrezkov jedo za naš okus nekoliko nenavadne začimbe v podobni osladkanih vrtnih jagod. Našim brusnicam pa je podobna njihova »kljukva« iz polarnih krajev, ki ima le nekoliko debelejšje jagode. Gorje zahodnjaku, k' s klobaso ali hrenovko rad je gorčico! Navajen domače gorčice, ki jo lahko brez težav je z veliko žlico, bo podobno napravil z rusko gorčico. Solze mu bodo pridrle iz oči in najbrž bo moral grizljaj izpljuniti. Ruska gorčica je namreč po okusu enaka našim najbolj pekočim feternom, zato jo jedo zelo oprez-

no v miligramskih količinah. Kot je že zdavnaj znano, popijejo Rusi mnogo čaja. To velja tudi za sedanje Ruse. Le da ga ne pijejo več na »klasičen« način preko kosa sladkorja. Zda tudi tam vržejo sladkor v čaj in pustijo, da se raztopi. Pravijo, da so nekdanj pili čaj s sladkorjem v ustih zato, ker je bil sladkor drag in ga je primanjkovalo. Nekoč, še prej, pa so ga samo gledali in pili nesladkan čaj. V kmečkih hišah je nad mizo visel na vrvi stozec sladkorja, ljudje pa so si ob pogledu na sladkor sugerirali, da pijejo sladke čaj.

Črne kave, take, kot je pijemo pri nas, pa skoraj sploh ne poznajo. Kave prodajo zelo malo, v restavracijah pa jo prinesejo na mizo podobno čaju.

K dobremu kosilu ali večerji spada tudi steklenica žganja, znane vodke, ali pa vina. Vino je dražje od žganja, zato ga pijejo v majhnih količinah, s kozarci, podobnim našim za pitje žganja. Zganje pa pijejo najmanj v decilitrskih količinah, po njihovem 100 gramov. Moram pa reči, da n'kjer nisem videl pijanega človeka. Pijanica zadenejo težke posledice in zato se ga vsak raje naseka doma, kar je ceneje in varneje. Zgodbe o Rus'h, ki popijejo neznanske količine žganja, so že preteklost. Z

Prvakinja XVII. olimpijskih iger Larisa Latynina vadi na gredi

dvigom življenjske ravni, ki je nastopila posebno zadnja leta, so v glavnem izginili psihološki razlogi za te nekdanj tako razglašene nacionalne slabosti Rusov, pogojene z vojno, zatiranjem in hudo revščino v preteklosti.

Trgovine z živili so dobro založene in ljudje mnogo kupujejo. Zaenkrat so živila razmeroma še najcenejša, ljudem pa so ostala v spominu huda leta lakote, k' je obnem z vojnam in sušami, pa tudi s kolektivizacijo v tridesetih letih našega stoletja obiskovala Rusijo. Zato se skušajo predvsem nasititi, kot da bi hoteli nadoknaditi zamujeno.

V trgovinah prodajajo večnoma ribje konzerve. Posebnost so ribice v paradiznikovem soku. Precej je tudi raznih marmelad. Kot posebnost

Jurij Gagarin, junak vesolja, tik pred zgodovinskim pletom v kozmos na ladji »VZHOD« 12. aprila 1961

bi omenil tudi sir s čokolado, ki ga prodajajo v delikatesah.

V predstavah naših ljudi živi Rus s hlačami, tako širokimi, kot so pri nas ženska krila. Zadnja leta se je to stanje temeljito spremenilo. Prvič so take hlače preveliko razkošje za deželo, ki mora obleči nad 200 milijonov državljanov. Zato so zadnja leta hlače postale pri moških ožje, le nekaj širše od naših. Znanih ruskih »valjenka«, škornjev iz klobučevine, v mestih skorajda več ne vidiš. Moški nosijo na glavah poleg kučerm v zimskem času tudi klobuke, ki jih oblikujejo za naše pojme nekoliko nena-

važnost kemične industrije je na zadnjem plenumu CK KP SZ poudaril v svojem referatu sam Hruščov.

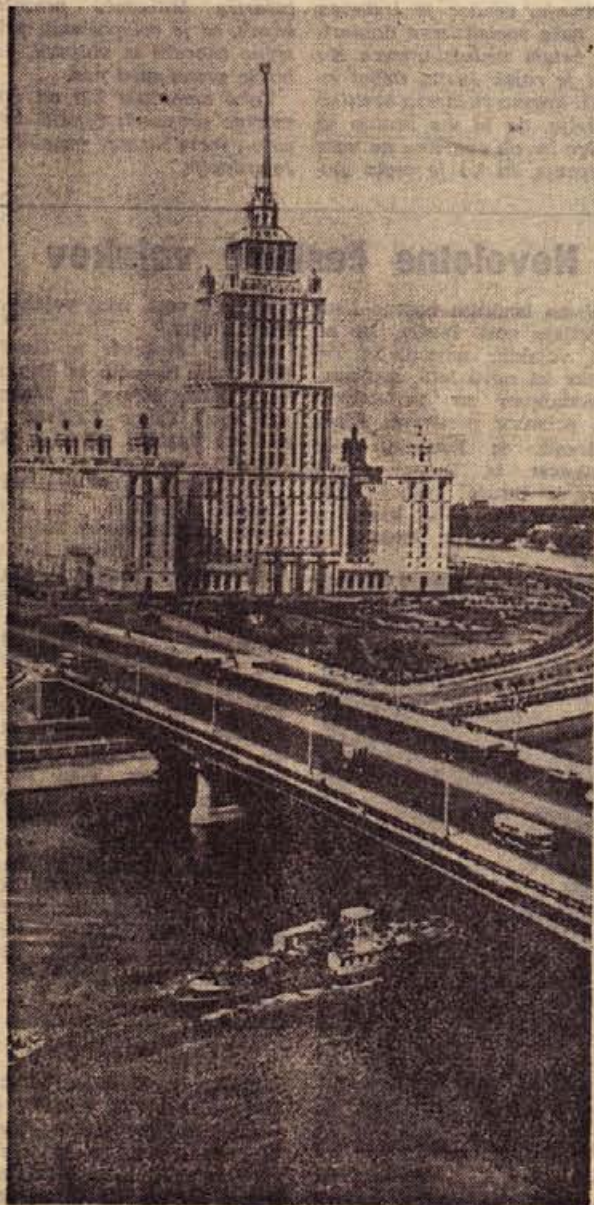
Kot vsi severnjaki tudi Rusi hrepenijo po toplim južnem morju. Preživeti dopust nekje ob Črnem morju so sanje povprečnega delavca ali uslužbenca. Seveda pa to ni mogoče in se morajo mnogi zadovoljiti z drugačno obliko dopusta. Podjetja imajo svoje počitniške domove tudi v drugih krajih, predvsem ob rekah, kjer so navadno gozdovi tudi v stepskih področjih SZ. Ostali, ki ne dobijo napotnic ne za domove ob Črnem morju ne kje drugje, gredo kam taborit ali pa k sorodnikom na kmete.

Napotnice za počitniške domove delajo sindikalne poizružnice. Kapacitete so iz razumljivih razlogov premajhne in so zato deležni te stroje predvsem tisti delavci, ki se odlikujejo pri delu. Podobno je s kolhozniki, kjer uprave kolhozov kupijo določeno število napotnic ter jih razdelijo najboljšim članom.

Razena popolnoma brezplačnih napotnic dobijo delavci v skladu s socialnim položajem in stopnjo prizadevnosti na delovnem mestu lahko tudi take napotnice, kjer plačajo določen odstotek sami.

Predsednik sindikalnega sveta Donjecke oblasti nas je popeljal v enega takih počitniških domov oziroma sanatorijev, ki leži ob reki Donjeck. Kraj se imenuje Svjatogorsk, leži pa ob reki Donjec. Desni, zahodni breg, je visok kakih 60 metrov. Tod je 6 mesecev potekala frontna črta. V VI. stoletju pa so imeli tod po vrhovih predniki današnjih Ukrajincev svoja svetišča. Odtod ime Svjatije gori ali po naše Svete gore. Potem ko so Tatarji razrušili Kijev, so se semkaj preselili menihi in ustanovili samostan. Peter Veliki jih je razgnal, samostan in zemljišča pa so postala last znanega Potemkina. Sredi preteklega stoletja je bil znova ustanovljen samostan, v začetku tretjega desetletja našega stoletja pa je sovjetska oblast menihne izgnala, iz samostana in »samostanskega hotela« pa napravila sanatorij in počitniški dom. V nekdanji samostanski cerkvi, sezidani sredi preteklega stoletja, je gledališče.

Kot vse drugo je tudi ta sanatorij za naše pojme nekaj velkanskega. Več t'soč ljudi, ki tamkaj nabirajo moč ali se zdravijo skozi celo leto, dela vtis kot, da se je semkaj preselilo celo mesto. V bližini je še več drugih sanatorijev in počitniških domov. V redkem gozdu srečujemo množice sprehajalcev, ki iščejo razvedrila. Nekje postaren možakar razteguje harmoniko in pari klub poznji jeseni in vlagi plešejo kar

MOSKOVSKA RAZGLLEDNICA

pred hišo na asfaltirani ploščadi. Drugače pa je v sanatoriju bogata knjižnica, večkrat gostujejo gledališča, vrtiljoki, filmi. Toda gostje se želijo zabavati tudi po svoje...

Oskrbna s pitno vodo je za mnoga sovjetska mesta hud problem, posebno za tista, ki imajo okoli milijon ali več prebivalcev. Ogrorne količine vode, ki jo porabijo take množice, ni mogoče zlepa dobiti pod zemljo. Preveč vodnjakov bi morali skopati precej globoko v zemljo, kar bi pomenilo velike stroške in izgubo več let časa. Zato rešujejo vprašanje oskrbe z vodo drugače — s prekopmi. Iz reke ali jezera, ki še ni onesnaženo od industrijskih oplak, skupljejo do središča področja, ki potrebuje vodo, prekop. Vodo nato filtrirajo in klorirajo.

Zato je razumljivo, da v takih krajih, kjer voda zaudarja po klorovem apnu, ne pijejo vode, ampak raje iz nje kuhajo čaj. Če si pa zaželijo vode, raje kupijo mineralno, ki je je dovolj napredaj. Mineralnih vrelcev je v SZ dovolj. Razen naravnih vrelcev so napravili tudi precej umetnih, z globokimi vrtninami v zemeljsko skorjo.

Posebno je priljubljena voda iz gruzinskega vrelca Boržom'. Zna se po vodi iz vrelcev v Karpatih.

V Moskvi je avtomobilski promet zelo živahen, posebno

pri nas. Le pešci imajo pravico hoditi čez cesto ne glede na znake semaforja, seveda le na prehodih.

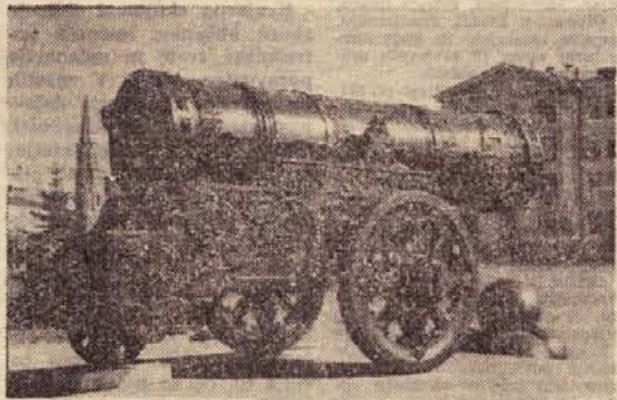
Po širokih cestah šoferji seveda lahko vozijo več kakor 60 km na uro. Prehitvejo lahko z desne ali leve strani, seveda pa morajo s smernim kazalcem prej nakazati smer.

Denarne kazni za šoferje, ki kršijo prometne predpise, so odpravili. To pa ne pomeni, da šoferji uživajo imunost. Prekrške prometnih milicijki sporočijo podjetjem, ki potem grešnike disciplinsko kaznujejo. Poleg tega imajo šoferji še posebne knjižice s kuponi. Če kršijo pro-

žavljanom spodobno streho nad glavo.

Če bi gradili na klasičen način, z opeko in zidarji, ne bi bili tej nalogi kos v tridesetih letih. Zato gradijo predvsem montažno. Na gradbišče pripeljejo posamezne elemente ali cela stanovanja, potem pa jih sestavijo.

Pri tako množični gradnji pa je seveda razumljivo, da so stavbe in stanovanja sila preprosta, vsaj za naše pojme. Če upoštevamo velike potrebe, ki jih morajo naglo zadovoljiti, jim tega ne moremo šteti v greh. Vprašanje kvalitete bodo pač morali rešiti potem, ko bodo ljudje imeli stanovanja. Če nimaš nič, je vse dobro, ko pa imaš nekaj bi želel boljše...

Car-top, največji top, ki so ga vili v ruskih livnah, »car« med topovi. Ta top pa ni nikoli streljal in je bil predvsem v okras; vili ga je mojster Andrej Cohov leta 1886, zdaj pa stoji pred moskovskim Kremljem

metne predpise, jim milicijki s posebnimi kleščami, kakršne imajo pri nas sprevidniki na železnici, te kupone preluknjajo. Če je teh kuponov mnogo preluknjanih, šoferško izkaznico odvzamejo. Prav strogo kaznujejo pijane šoferje. Prvič gre šoferška izkaznica za 6 mesecev, drugič za vedno. Če upoštevamo strogost pri zatiranju alkoholizma navadnih državljanov, potem se nam strogost do pijanih šoferjev ne zd' prehuda. Odvzem šoferške izkaznice namreč pomeni za prizadetega hudo kazeno. Premestijo ga na slabše plačano delovno mesto...

Vojna pustošenja, nagla industrializacija in splošna zastojnost Rusije pred revolucijo so bili vzrok, da je bil do nedavnega sovjetski državljan, kar se tiče stanovanj, zelo na slabem. Zdaj skušajo to stanje kar se da naglo popraviti, in ogromno gradijo. Spritno velikanskih potreb pa je to težko izvedljiva naloga, pa tudi dolgotrajna. Računajo, da bodo v osmih letih preskrbeli vsem sovjetskim dr-

Javne stavbe so gradili vse do pred kratkim po stereotipnem vzorcu. Kot osnovo so jemali stare grške templje, saj so se ruski carji imeli za politične in kulturne naslednike Bizanca. Ta tradicija je obveljala tudi v sovjetski do-

bi. Med značilnosti sovjetske arhitekture spadajo razni klubi, gledališča in domovi s številnimi stolpi in stolpiči, stebri in stebrišči, napušči, žlebovi in stopnišči. Take stavbe pa so zelo drage in marsikaj ostane neizkoriščena.

Novo vodstvo je sklenilo prenehati s tako razsipnostjo. Začeli so graditi moderne stavbe iz železobetona, stekla in aluminija. Tudi v tem se kažejo velike spremembe zadnjih let.

Morda najbolj značilna in tudi prva stavba v modernem slogu je kongresna dvorana v moskovskem Kremlju. Tam imajo zasedanja vrhovnega sovjeta SZ, tam so kongresi partije in drugih organizacij. Drugače pa je to gledališče. Vsestranska uporabnost stavbe je pometa z vsemi ugovori. Pri tem pa je treba še poudariti, da kolos iz stekla in betona prav nič ne ruši ubranosti Kremlja kot spomenika srednjeveške arhitekture.

Dolga zima z dolgimi nočmi, mrz in velike razdalje med vasmi in hišami so v teku stoletij povzročili, da je za severnjaka dom mnogo več kot za južnjaka. Tako tudi za Rusa. Zadnja desetletja si je povprečen Rus omislil rad'o in televizijski aparat, ki sta tam razmeroma poceni z ozirom na drugo, zlasti na obleko. Zdaj, posebno pozimi, vsa družina ob sprejemniku, pije čaj ali bere knjige.

Sovjetski državljan, posebno Rus, prebere veliko knjig. Zaradi velikih naklad so knjige razmeroma poceni in jih kmalu prodajo.

Ko smo odhajali iz Kijeva, smo hoteli kupiti v mestu spominke za drobiž, ki nam

Glavna odlika sovjetske telesne vzgoje in športa je množičnost. Skoraj 30 milijonov ljudi v SZ goji več kot 50 različnih športov. Odtod tudi — množični vrhunski uspehi! — Na liki: Valerij Brumel, svetovni prvak v skoku v višino, je letos v jeseni nastopil tudi v Beogradu

je ostal. Bila je nedelja, vendar smo videli trgovine odprte. Toda gostitelji so nas opozorili, da najbrž s kupovanjem ne bo nič, ker so trgovine polne. Res smo komaj pršli do prodajalcev.

Podjetja in ustanove delajo razen izjem šest dni na teden po šest oziroma sedem ur, v soboto manj. Delovni čas se začne navadno ob devetih ali celo desetih, nikakor pa ne pred osmo. Med delovnim časom imajo odmor za kosilo. Zato so trgovine odprte tudi do desete ali enajste ure zvečer in pa seveda v nedeljo, ko pridejo v mesta kupci iz bl'ž-

nje in daljne okolice. Trgovsko osebje ima prosto ob ponedeljkih.

Prihodnja leta bodo brez dvoma pokazala, da je pot, po kateri je usmerilo razvoj sedanje vodstvo Sovjetske zveze, pravina in edino možna. Seveda ob upoštevanju, da je sovjetska država kontinent ogromnih razsežnosti in človeško morje, kjer je tok do gajan velik bolj negiben kot v manjših človeških skupnostih.

Mile Pavlin

S kozmično ladjo »VZHOD-2« je German Titov letos preletel v 24 urah razdaljo, enako poti od Zemlje do Lune in nazaj

ob konicah. Po širokih ulicah je seveda promet dvosmeren. Po sredi ceste je ali neprekinjena črta, pas ali pa otok. Po cestah drvijo številni avtomobili, med katerimi je zlasti dosti taksijev. Na križiščih delujejo semaforji tako kot

Naši fantje čestitajo

Jože Kavšek iz Smolenje vasi in Ivan Jeršič iz Brežic, zdaj vojaka v Knaževcu, želita srečno in zadovoljno leto 1963 vsem našim bralcem, posebno pa domačim. — To želijo tudi fantje: Alojz Hrastar, Jože Murn in Anton Kovarič, ki so pri vojakih v Požarevcu.

Ivan Suštarič iz Semiča in Franci Smrekar iz Gor. Mraševca želita vsem bralcem Dolenjskega lista, posebno pa domačim, srečno novo leto! Mladini pa pošiljata lepe pozdrave iz Pule.

Vsem bralcem in bralkam našega lista, svojim prijateljem in sorodnikom najtop-

lejše čestita za novo leto Marjan Matoh z Vrhpeči, ki služi vojaški rok v Kosmajju.

Sevniški fantje čestitajo

Domačim, prijateljem in znancem želijo srečno, zadovoljno in zdravo leto 1963 sevniški fantje, ki so pri vojaki v Kariovcu: Ivan Hojak, Viktor Kladnik, Boris Omerzo, Brane Pucelj, Tone Popelar in ostali. Hkrati želimo, da bi se krog bralcev našega priljubljenega lista še bolj razširil, in priporočamo vsem svojcem, da naroče ta list za sina, brata ali moža vojaka.

»Pridite k nam, obiščite nas na letnem taborjenju, radi vam bomo pokazali, kako živimo...« piše pod sliko tehe malčkov v Sovjetski zvezi, ki je dosegla tudi v skrbi za otroke in družino ogromne uspehe

75 let kumeta Boža Račića

Skoraj ne moremo verjeti, da je preteklo že pet let, odkar smo se v našem listu spomnili kumeta Boža Račića ob njegovem sedemdesetletnem življenjskem jubileju. Vse tisto kar smo takrat zapisali, bi lahko še enkrat ponovili, le da bi dotedanjim jubilatovim življenjskim uspehom dodali še pet let dela, pet let prizadevanja za poživitev domače ljudske obrti, od tkalstva, vezanja, mreženja do pletarstva in lončarstva, pet let neutrudnega dela za poživitev domačega turizma kвалitетnega turističnega spominkarstva, pet let predavanj, propagiranja domače folklore in starožitnosti v časopisju, pravejanja razstav, organiziranja tečajev, sodelovanja na žirijah, pri izpitnih komisijah na tekstilni šoli v Kranju, dela v društvih itd.

Res, kume kadič je primer neutrudnega delavca vse od takrat, ko je odrasel šolskim klopm. Zibel mu je stekla 26. decembra 1887 v Čatežu ob Savi. Leta učiteljevanja na Kaju nad Sentjanjem na Dolenjskem in v belokranjskih Adlešičih so ga tesno povežala s preprostimi ljudmi, z bogastvom ljudskega duha in ljudskih rok, kar mu je oboje postalo neusahljiv vir raziskovanj, študija in dela. To svojo zavzetost za ohranitev ljudskega duhovnega in stvarnega bogastva je lahko še bolj uveljavil kot ravnatelj Državnega osrednjega zavoda za žensko obrt, ki ga je vodil od leta 1925 do 1946. Ze v letu 1920 je pri tedanji Umetniški propagandi organiziral prvo razstavo belokranjskih pisanih, ki so ji naslednja leta sledile številne razstave domačih obrti in hišnih dejavnosti doma, pa v Franciji, Nemčiji, Grčiji, Španiji, Italiji, na Finskem in v Ameriki, za kar je Račić prejel tudi vidna priznanja.

Pa ne samo z razstavami, tudi s pisano besedo je propagiral domačo obrt, stare običaje in lepoto domačih krajev. Na stotine njegovih člankov je raztresenih po domačem časopisju in strokovnem tisku pa v ameriških slovenskih časopisih. Poleg tega je Račić poznan kot pisec kuharskih knjig — prihodnje leto bo izšla že osma izdaja — knjižico o sušenju v gospodinjstvu, o pletenju, vrbojstvu in pletarstvu. Dvakrat so prišle izpod njegovega peresa na svetlo tudi belokranjske ljudske pesmi za otroke.

Za svoje zasluge, predvsem zaradi ohranjanja narodopisnih starin, je bil Račić izvoljen za častnega člana Belokranjskega muzejskega društva v Metliki, izvolil so ga za častnega občana občine Adlešiči, leta 1958 pa je za svoje pedagoško prizadevanje, za oživiljenje in širjenje ljudskih obrti prejel okrajno Trdinovo nagrado.

Ob lepem življenjskem jubileju želimo kumetu Božu Račiću zdravja in novih delovnih uspehov!

Statut kot seštevek pravic in dolžnosti občanov

Z nekaterimi najvažnejšimi določili statuta novomeške občine smo naše bralce seznanili že pred 14 dnevi, ko smo opisali prvi in drugi del tega pomembnega dokumenta našega samoupravljanja. Danes obdelujemo tretji del statuta, pri čemer pa smo se zaradi obsežnosti gradiva spet lahko ustavili samo ob najvažnejših členih.

Razdeljen je na dve poglavji: v prvem bom spoznal do podrobnosti vse, kar moramo vedeti o občinski skupščini, njenih organih ter njenem delokrogu, v drugem poglavju pa se bom seznanil z najširšimi in najbolj neposrednimi organi samoupravljanja v občini, s krajevno skupnostjo, z zbori občanov in zbori članov delovnih skupnosti ter z referendomom.

Najvišji organ oblasti in družbenega samoupravljanja

V uvodnem, 110. členu III. dela statuta poudarja, da je občinska skupščina najvišji organ oblasti in organ samoupravljanja v okviru pravic in dolžnosti občine. To pomeni, da se skoznjajo in njeno delo ali skozni delo organov, katerim je prepustila svoje pristojnosti za posamezna področja, odvija in usmerja razvoj v občini. V razgovoru o drugem delu statuta smo se s skupščino večkrat srečali, največkrat, ko smo govorili o gospodarstvu v občini in o tem, kako občina deli sredstva in kako zadovoljuje potrebe občanov. Seznanili smo se s tem, kako sestavljajo in sprejema program razvoja in finančni program (spomnimo se, kako je pri tem zagotovljeno neposredno sodelovanje občanov s pomočjo raznih samoupravnih oblik). To sodelovanje je še enkrat zagotovljeno v 134. členu, ki prav:

Občinska skupščina, občinski zbor in občinski zbor delovnih skupnosti ne morejo veljavno sprejeti akta ali določila o zadevah, za katere je po statutu določeno prejšnje sodelovanje drugih organov, občanov, članov delovnih skupnosti in organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva, če ti niso bili pritegnjeni k sodelovanju in obravnavanju akta ali zadeve. Akti in odločitve, ki so v

PRAVICE IN DOLŽNOSTI ČLANOV SKUPŠČINE, DOSEDANJH ODBORNIKOV

Član občinske skupščine — v ljudskem obdaru smo mu doslej rekli odbornik — je živ in neposredna vez skupščine s občani, ki so ga izvolili. V dosedanjih praksah smo lahko ugotovljali, da je obveščeni prebivalcev na nekem področju v mnogem odvisna od njihovih odborikov. On mora biti po eni strani zastopnik tega, kar želijo njegovi volivci, hkrati pa mora volivce o delu občinske skupščine obveščati tako, da bodo z njim seznanjeni.

Član skupščine sodeluje na sejah skupščine, o svojem delu poroča občanom, ki so ga izvolili, na seji lahko zahteva pojasnila, vpraša, predlaga dopolnitve ali spremembe, ki se mu zdi potrebne. Stik s svojimi volivci ustvarja član skupščine tako, da se udeležuje zborov občanov svojega območja, da sodeluje v organizaciji Socialistične zveze in s krajevno skupnostjo.

141., 142. in 143. člen statuta natančno predpisujejo naslednje dolžnosti članov skupščine: preden skupščina odloča o važnejši zadevi ali zadevi, ki se tiče njegovih volivcev neposredno, se mora član skupščine posvetovati s občani svoje volilne enote. V primeru, da na seji skupščine zastopa mišljenje, ki ni enako mišljenju njegovih občanov, mora skupščino obvestiti, preden glasuje o tem. Član skupščine so dolžni skrbeti, da se redno sklicujejo zbori občanov v njihovi volilni enoti, in so za svoje delo odgovorni volivcem in občinski skupščini.

Dolžnost člana občinske skupščine je častna družbena funkcija, kar pomeni, da za svoje delo ne prejema plače, ima pa pravico do povračila stroškov, ki jih ima pri opravljanju svoje dolžnosti. Član skupščine ima razen tega tudi imuniteto (priprti ali poslan v prekovalni zapor je lahko za kaznivno dejanje šele po posebnem postop-

nasprotju s prejšnjim odstavkom, so neveljavni.)

Občinska skupščina je torej resničen ljudski parlament, k v svojem delu upošteva težnje, želje in potrebe občanov.

Ne bo odveč, če obnovimo še to, kar smo omenili že zadnjč: občinska skupščina se deli na dva zbora: na občinski zbor in na občinski zbor delovnih skupnosti. Vsak zbor voli svojega predsednika za dobo dveh let.

Rotacija je zagotovljena

Več členov predpisuje način volitev članov občinske skupščine, primere in način odpoklica teh članov, določa, kdaj in kako se sklicujejo seje skupščine ter podobne pravne formalnosti. V členih 110 do 135 so natančneje določene mnoge stvari, s katerimi smo se seznanili mimo-grede že v prvih dveh delih statuta.

113. člen predpisuje, da se člani občinske skupščine volijo za 4 leta, vsako drugo leto se izvoli polovica članov, skupščina pa že na prvi seji določi, kateri člani bodo zamensani čez dve leti. V 114. členu je poudarjeno, da nihče ne more biti izvoljen v občinsko skupščino dvakrat zaporedoma in da ne more biti hkrati, ko je član skupščine, tudi uslužbenec občine, občinska sodišča ali občinskega javnega pravobranilstva. Oba člena določata obvezno menjavo članov skupščine. Dvoletna mandatna doba za polovico članov je določena zato, da ne bi v novi skupščini bili po volitvah sami novi člani, ki bi se morali šele priučiti delu.

Naloge občine smo na kratko našli že zadnjč, ko smo govorili o občani kot glavnem nosilcu oblasti. Opravlja jih v tesni povezavi z občani in njihovimi samoupravnimi organi občinska skupščina. 131. člen statuta pa te naloge našteva v 20 točkah.

Komisije in sveti kot organi samouprave

Ceprav so določila v tretjem delu statuta navidezo suhoparna, se v njih stalno srečujemo s predpisi, ki zagotavljajo sodelovanje občanov s vsemi organi občinske skupščine. Občan je glavni stebler statuta. Njemu je namenjena vsa skrb in dejavnost občine, njemu skuša statut v vseh členih zagotoviti samoupravne pravice in neposredni vpliv na odločitve občinskih organov.

Občinska skupščina opravlja odgovorno in tudi dokaj zapleteno delo. Ker so njeni člani zaposleni v podjetjih, organizacijah in drugod in ker se sestajajo na sejah samo vsako toliko časa, skupščina ne more opravljati vsega dela sama. V pomoč so ji sveti in komisije (te smo poznali že doslej pri ljudskih odborih) ter temeljni in drugi upravni organi skupščine. 148. člen statuta pravi, da našti organi v mejah veljavnih predpisov in določb statuta izvršujejo določene pravice in dolžnosti občine in zadeve iz pristojnosti občinske skupščine ter naloge, ki jim jih ta posebej odreja.

Sveti in komisije — statut jih s skupnim nazivom imenuje kolegijski organi (kolegij je tukja za določeni izraz zbor) — služijo razvijanju in izboljšanju samoupravljanja v občini, saj občinska skupščina kot osrednji organ prenasa nanje razne pristojnosti. Skupščina voli oziroma imenuje njihove člane za 2 leti. Sveti in komisije delajo samostojno, občinska skupščina jim daje smernice, za svoje delo so odgovorni skupščini in ji o tem poročajo. Kadar je potrebno, sodelujejo tudi z organi samo-

upravljanja v delovnih in drugih organizacijah.

Administrativno in strokovno delo opravljajo za kolegijske organe organi uprave občinske skupščine. Statut določa, da je v novomeški občini 5 komisij (7-članska za družbeni nadzor, 5-članska za volitve in imenovanja, 7 do 9-članska za prošnje in prilozbe, 3-članska mandatno imunitetna občinska zbor in 3-članska mandatno imunitetna občinska zbor delovnih skupnosti) in 12 svetov (za splošno upravo in notranje zadeve, za družbeni program in finance, za delo, za industrijo in obrt, za blagovni promet, gostinstvo in turizem, za kmetijstvo in gozdarstvo, za urbanizem, komunalne in stanovanjske zadeve, za prosveto in telesno vzgojo, za kulturo, za zdravstvo, za zdravilišča, za socialno varstvo in varstvo družine). Iz nazivov komisij in svetov je vsaj približno razvidno, kakšne dolžnosti opravljajo.

Upravni organi občinske skupščine

Upravni organi občinske skupščine so »občinas« v starem pomeni besede, to, kar smo razumeli kot občino doslej, kadar smo bili po kakršnekoli opravku »na rotovžu in smo rekli pri te in »vrem na občino«. Upravni organi občinske skupščine so, zelo na kratko rečeno, tehnično-administrativni organi. Delimo jih v temeljne in druge organe. Temeljne organe sestavljajo 5 oddelkov (za splošno in družbene službe, za notranje zadeve, za finance, za gospodarstvo in komunalne zadeve, za narodno obrambo), ki opravljajo zadeve s svojega področja. Oddelki se delijo na notranje organizacijske enote: na odseke, referate, uprave in inšpektorate. Oddelke vodijo načelniki oddelkov.

Upravni organi imajo tudi inšpektorje, ki samostojno opravljajo vse inšpekcijske zadeve s svojega področja v mejah veljavnih predpisov (219. člen statuta).

Drugi upravni organi so javni pravobranilci in sodnik za prekrške. Oba sta organa občinske skupščine, volji in razrešuje pa ju občinska skupščina. Oba opravljata zadeve s svojega področja in o svojem delu poročata skupščini najmanj enkrat na leto.

Predsednik, podpredsednik in tajnik

Predsednik in podpredsednik občinske skupščine skrbita, da delo delno teče. Ta dva poveljujeta in usklajujeta delo občinske skupščine in njenih organov. Dovolj bo, če vemo o njihovih odgovornih

KRAJEVNA SKUPNOST — NEPOSREDNA SAMOUPRAVA OBČANOV

»Krajevna skupnost je samoupravna teritorialna skupnost, v kateri občani organizirajo komunalne, gospodarske, zdravstvene, socialne, kulturne, varstvenovzgojne in druge dejavnosti zaradi neposrednega zadovoljevanja svojih potreb ter potreb svojih gospodinjev in tudi za razvoj samega naselja. Krajevna skupnost ustanovijo občani v naselju ali delu naselja na območjih, ki jih določa ta statut.« Tako opredeljuje krajevno skupnost 246. člen statuta, takoj nato pa v naslednjem členu določa 20 območij, na katerih občani lahko ustanovijo krajevne skupnosti.

V prvih dveh delih statuta smo spoznali pravice in dolžnosti občine ter načine, kako občina uresničuje svoje dolžnosti do občanov. Hkrati smo spoznali tudi to, kako so občani pritegnjeni k sodelovanju v tem procesu. Občina na primer lahko ustanovi za opravljanje javnih služb zave in jim prepusti del svojih dolžnosti. Posredno in neposredno sodelujejo občani z občino v občinski skupščini, v svetih in komisijah, v organih družbenega upravljanja zavodov, v organih delavskega samoupravljanja delovnih organizacij, v organizaciji Socialistične zveze in ostalih družbenih organizacijah, na zborih občanov in zborih delovnih skupnosti. V naštetih organih zastopajo njihove interese predstavniki, katere so izvolili, ali pa občani neposredno v razpravi o ukrepih občine in njenih organov in s svojimi predlogi sodelujejo pri usmerjanju

dolžnostih le toliko, ceprav jih je mnogo mnogo več. Predsednika in podpredsednika voli občinska skupščina za dobo 4 let.

Tajnika občinske skupščine imenuje skupščina za 4 leta. Tudi tajnik ima kopico odgovornih dolžnosti, predvsem pa skrbi za organizacijo ter redno, pravočasno in pravilno poslovanje organov občinske skupščine.

Krajevni uradi

Krajevni uradi so organi, ki ga občinska skupščina ustanavlja zato, da bi se službe, namenjene občanom, opravljale laže in uspešneje. Statut novomeške občine določa krajevne urade v Brusnicah, v Dolenskih Toplicah, Gotni vasi, Hinjah, Mirni peči, Novem mestu, na Otočcu, v Straži, Sentjerneju, Škocjanu, Šmarjeti in Zuzemberku, torej vsega 12 krajevnih uradov na območju občine.

Krajevni uradi opravljajo po 231. členu naslednje zadeve: vodijo matične knjige, državljanstvo knjigo in volilne imenike ter izdajajo izpiske iz njih; izdajajo živinske ptnice liste in vodijo pregled o njih; izdajajo razna potrdila, za katera so pristojni; sprejemajo vloge občanov, ki jih le-ti naslavljajo na organe občinske skupščine; opravljajo prijavo in odjavo službe in vodijo register občanov; nudijo pravno pomoč občanom, če zanjo prosijo; opravljajo administrativno in strokovno delo za krajevne skupnosti; opravljajo nekatere posle narodne obrambe; pripravljajo gradivo za zbornice občanov krajevnih skupnosti; vodijo evidenco živine in vprežnih vozil; pripravljajo gradivo za izdajanje osebnih izkaznic; sprejemajo in dopolnjujejo prijave v primeru škode zaradi elementarni nesreč in opravljajo druge zadeve po veljavnih predpisi ali taktične, ki jim jih naloži občinska skupščina ali pristojni temeljni upravni organi. Krajevni urad vodi šef, katerega imenuje in razrešuje občinska skupščina.

Samoupravljanje občinskih uslužbencev

Občinski uslužbenec je vsak, kdor je v delovnem razmerju z z občino in dela v upravi občinske skupščine. 233. člen statuta zagotavlja občinskim uslužbencem samoupravljanje (v mejah veljavnih predpisov) pri urejanju in upravljanju tega, kar zadeva delovna razmerja, delitev dohodka in druga notranja razmerja. Te samoupravne pravice uresničujejo občinski uslužbeni bodisi neposredno, bodisi posredno s pomočjo samoupravnega organa — sveta uslužbencev.

Zakaj samoupravna skupnost?

Na takšno vprašanje lahko doka, preprosto odgovorimo: zato, ker občani v krajevni skupnosti sami upravljajo dejavnosti, ki so zanje pomembne. Zato, ker je najvišji organ krajevne skupnosti zbor občanov, v katerem sodelujejo vsi prebivalci, in tudi zato, ker krajevna skupnost nima funkcije oblasti niti upravnih pooblastil. Obojega namreč ne potrebuje iz zelo enostavnega vzroka: oblast in uprava sta nepotrebnii, ker vsi občani krajevne skupnosti na osnovi medsebojnega dogovora in razprave opravljajo to, za kar so se dogovorili. Svet krajevne skupnosti, ki ga občani izvolijo iz svoje srede, pa izvršuje samo to, za kar so se občani dogovorili, in pa naloge, ki so jih svoji skupnosti določili s statutom.

Široko področje dela

Krajevne skupnosti skrbijo (poleg tega, kar smo našeli v 246. členu) za pomoč družini, občanom in njihovim gospodarstvom v vsakdanjih potrebah, skrbijo za stanovanjsko gospodarstvo (pomoč pri upravljanju in vzdrževa-

nju hiš), organizirajo prostovoljno delo prebivalcev, zbirajo prostovoljne prispevke in organizirajo razne prireditve, upravljajo družbeno imovino, ki jim je prepustena, skrbijo za vzdrževanje komunalnih objektov, upravljajo pokopališča, pašnike, krajevne vodovode, skrbijo za požarno varnost in opravljajo družbeni nadzor nad gospodarskimi in družbenimi organizacijami svojega področja in skrbijo tudi za razvoj obrti.

Krajevna skupnost sklicuje zbere občanov, imenuje potrošniške svete in ustanavlja poravnalne svete. V mestih bo prevzela dosedanjo dejavnost stanovanjskih skupnosti, hkrati pa bo na podeželju, ki je bilo do zdaj za to prikrajšano, razvijala dejavnosti, ki so občanom najpotrebnejše. Težko je naštetii vse, s čimer se bo ukvarjala, saj so potrebe zelo različne in odvisne od področja, kjer bodo krajevno skupnost občani ustanovili. Podčrtati pa velja to, da so njeno delo in uspehi odvisni predvsem od občanov.

Krajevna skupnost potrebuje sredstva

Za vsako dejavnost so potrebna sredstva, zato je razumljivo, da tudi krajevna skupnost ne more delovati brez njih. Statut določa, da krajevna skupnost opravlja naloge s sredstvi, katera ji zagotovi občinska skupščina, s sredstvi, ki jih prispevajo občani (na pr. krajevni samoprispevek), delovne skupnosti in organizacije iz njene območja, in sredstvi, ki jih ustvarja s svojo dejavnostjo (dohodek od servisov, od komunalnih naprav, katere upravlja ipd.). Občinska skupščina zagotovi zlasti tisti del sredstev, ki je potreben za opravljanje nalog, ki jih je občina prenesla na krajevno skupnost (n. pr. komunalna dejavnost in gospodarski razvoj). Krajevna skupnost uporablja svoja sredstva po finančnem programu, katerega sprejme zbor občanov. Krajevni samoprispevek sme uporabljati samo za namen, v katerega je bil zbran, delovne organizacije pa ji lahko odrečejo pomoč, če ugotovijo, da sredstev ne uporablja po dogovoru. Razen občanov pa nadzoruje delo krajevne skupnosti tudi občinska skupščina.

Zbori občanov

Zbori občanov in zbori članov delovnih skupnosti so najbolj neposredna oblika sodelovanja občanov v občini, saj ožani na ta način opravljajo družbeno samoupravljanje v pravem pomenu besede. V razlagi smo že našli celo vrsto primerov, v katerih morajo občinska skupščina in njeni organi uporabljati zbore občanov.

Zbori občanov se sestajajo ali po volilnih enotah ali po krajevnih skupnostih ali pa tudi po posameznih krajih, upošteva pomen vprašanja, o katerem morajo odločiti. Doslej smo kot podobno institucijo poznali zbor volivcev, medtem ko je zbor članov delovne skupnosti novost, ki jo novi statut uvaža v delovnih kolektivih. Upamo lahko, da bodo delovni kolektivi odslej mnogo bolj seznanjeni s pomembnejšimi ukrepi občine, saj bodo morali o njih razpravljati, pa tudi stiki med njimi in njihovimi predstavniki v občinski skupščini (v zboru članov delovnih skupnosti) bo-

do tesnejši. Oboji zbori se sestajajo po potrebi, najmanj pa dvakrat letno. Da je zbor sklepčen, mora biti na njem prisotnih najmanj desetina volivcev. Za vodstvo zbora se vsakič izvoli tričlansko delovno predsedstvo, o zboru pa se vodi zapisnik.

Vseh zborov občanov oziroma zborov članov delovne skupnosti svojega področja se mora udeleževati član občinske skupščine, ki je za delo zbora soodgovoren z delovnim predsedstvom, udeleževati pa se jih morajo tudi predstavniki družbenega samoupravljanja ali delovnih in drugih organizacij, kadar zbor o njih razpravlja.

Referendum

Referendum pravzaprav ni novost, saj smo ga lahko zasledili v vseh dosedanjih statutih, novost je le v toliko, ker ga do zdaj nismo nikdar uporabljali. Z referendumom občani neposredno odločajo o vprašanih, ki imajo pomen za naselje ali pa vso občino. Lahko ga uporabimo za potrditve že sprejetega sklepa ali odkola ali pa občani s pomočjo referenduma povedo svoje mišljenje o sklepu, katerega bo občinska skupščina šele sprejela.

Za referendum se lahko odloči občinska skupščina, lahko ga zahteva občinski odbor Socialistične zveze ali pa krajevna skupnost, če se zanj odloči več kot polovica vseh skupnosti.

Občinska skupščina razpiše referendum s svojim sklepom, določi besedilo zanj; od časa, ko je referendum objavila, pa do taktakr, ko se izvede, pa mora preteči najmanj 8 dni. Občani se na ta način seznanijo z gradivom, o katerem bodo odločali. Referendum izvede občinska volilna komisija, občani pa glasujejo z listki o postavljenem vprašanju. Če se glasovanja udeležijo najmanj 80% volivcev s področja, na katerem se izvaja referendum, je ta veljaven. Za občinsko skupščino je obvezen tisti dogovor, katerega je dala večina udeležencev. Občinska skupščina ne sme šest mesecev po referendumu sprejeti nobenega sklepa ali odkola, ki bi bil v nasprotju z odločitvijo, ki so jo sprejeli občani na referendumu, prav tako pa sme občinska skupščina razpisati ponovni referendum o istem vprašanju šele po 6 mesecih, če so prvih člani nanj odgovorili odklonilno. V primeru prejemne udeležbe članov zbora ponovni referendum razpisati občinska skupščina najpozneje v tridesetih dneh. Referendum se razpiše z lepaki, z objavami na oglasnih deskah in na druge načine, ki so občaini, rezultat referendumu pa mora biti objavljen v uradnem glasilu.

Pozdravi iz Virovitice

Vsem delovnim ljudem Dolenske, posebno pa trebanjskim občanom, želimo mnogo zadovoljstva in sreče v prihodnjem letu. Fantjevojaki iz Virovitice Janez Pete, Franc Kosten, Anton Sever, Franc Jerlah, Rudi Jevnikar, Ivan Polončič ter Milan Kramar.

Občanom novomeške komune

Marko Mesojedec, vojak v Starem Dojranu, pozdravlja vse prebivalce novomeške občine in jim za novo leto želi še mnogo uspehov. Prav lepo pozdravlja tudi starše, brate, sestre in mladino iz Prečne.

Velika dediščina

Ko je te dni Prešernova družba razposlala svojim naročnikom in našemu knjižnemu trgu zbirko svojih knjig za leto 1963, je hkrati s tem tudi proslavila svoj pomembni jubilej — 100-letnico obstoja. Jubilej desetletnega opravljenega velikega dela, ki je vredno vsega priznanja in podpore slovenske javnosti in ki častno in z vsoto pravice predstavlja ime, ki ga nosi — pesnika Prešerna. V tej svoji prvi dekadi je Prešernova družba razposlala med naše delovne ljudi nad 5 milijonov knjig, vsako leto pol milijona. Med njimi je v leposlovju zastopanih 19 domaćih in 15 tujih avtorjev, 10 koledarjev pa še 25 poljudnoznanstvenih del in priložnikov. Temu je treba prišteti še mesečno revijo »Obzornik« in 44 knjig iz zbirke »Ljudska knjiga«. Resnično bogata in klena žetev, ki zgovorno priča, kako veliko in pomembno kulturno, politično in izobraževalno poslanstvo je Prešernova družba opravila med našimi ljudmi v tem desetletju od svoje ustanovitve. To je nadvse množična knjižna družba, ki oplaja, bogati in širi dediščino pesnika Prešerna in jo učinkovito, sodobno posreduje ljudem naše nove, napredne domovine.

■ Potrč in Laxness

V zbirki za leto 1963 je dve leposlovnih del: eno domačega avtorja, drugo islandskega pisatelja.

SRECANJE, povest Ivana Potrča, pomeni močno obogatitev naše izvorne proze s partizansko tematiko, hkrati pa je naš znan pisatelj realist izpričal še kvalitete svoje ustvarjalnosti. Ta izredno dinamična, zgoščena in notranje napeta povest iz partizanskih dni z nekaterimi novimi prijemi in izhodišči, obravnava veliki čas naše borbe, ne toliko v zunanjem dogoju, kot v značajih, v človekovem notranjem doživljanju in v notranjih spopadih. Bistvo povesti je obsodba nezapujanja v človeka in poudarek, kako važno je zapanjanje, kako važno so »mostovje med ljudmi — spoznanje, ki je toliko pomena tudi za naš čas, za naše socialistično in humanistično pojmovanje in presojanje. Tako po vsebinski globini kot po jedrnatem in slikovitem stilu je Potrčevo »Srečanje« povest, ki jo človek ne prebere samo enkrat.

ATOMSKA POSTAJA je povest islandskega avtorja Halldora Laxnessa, ki ga pri nas že poznamo po prevodih dveh njegovih romanov: »Islandski zvoni« in »Luč svetla«. V prezanimivi in očarljivi povesti »Atomska postaja« spoznamo ljudi Islandije, tega daljnega otoka v Severnem Atlantiku, svojevrstne deželice, razpete med Vzhod in Zahod in tuji silami tako prikladne za atomsko postajo. Kakor na dlani nam pisatelj razgrinja lepote in tegobe svoje Islandije, njen družbeni sestav, njene borbe in poraze, ljudi z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi, z njihovimi nazorji, trpljenjem in veseljem in starimi »sagamami« (zgodbami). Pravcati spjev po vojne Islandije, spjev, ki je potekel iz pod peresa velikega pisatelja.

RIBE POJO V UKAJALI je pravzaprav potopis, ki pa se bere kot napeta povest, čeprav je njen avtor Poljak Arkady Fiedler po poklicu biolog. Kot raziskovalec je preživel lep čas v še zmeraj skrivnostnem porečju veletoke Amazonke in tropskih pragozdovih. V teh svojih pol lirčnih, pol reportažnih opisih srečamo eksotične živali in rastline, Indijance in sledove drznih pohodov španskih in portugalskih osvajalcev in skrivnostne zvoke reke Ukajale. Zanimivo, mikavno in po učno.

■ Afrika in tretji raj

Med redne izdaje za leto 1963 je Prešernova družba uvrstila tudi obširni potopis srbskega romanopisca Oskarja Daviča z naslovom **CRNO NA BELEM**, s podnaslovom: Potopis po Zahodni Africi. Potujoč po mladih afriških republikah Gvineji, Maliju, Gani, Libeniji, Senegalju in drugih, je Davič bistro opazoval in presojal politični in gospodarski razvoj mladih neodvisnih dežel, njih idejne, kulturne in družbene probleme. Predvsem pa ga je zanimalo, kot pravi sam, tisto, kar po njegovi sodbi nosi v sebi afriška prihodnost. Posebno mikavno so opisi značajev, od preprostih ljudi do intelektualcev in umetnikov. S svojim potopisom je dal živo in razgibano podobo sodobne Afrike in njenih prebivalcev v prizadevanju za novo podobo in stvarnost osvobodnih dežel.

VZPON IN PROPAD TRETJEGA

RAJHA je napisal ameriški časnikar Shire, ki je v letih pred drugo svetovno vojno na Dunaju in v Berlinu sam doživel marsikaj, kar opisuje v svojem delu. Jedrnat, na podlagi dejstev in dokumentov je Shire orisal v tej knjigi rojstvo, vzpon in propad nacizma, tega najbolj pošastnega pojavnega v evropski zgodovini, in njegovega firerja Hitlerja.

■ Koledar 1963

Koledar s Prešernovim portretom na platnacu je tokrat še posebno zanimiv. Najprej zaradi izvrstnih umetniških fotografij v koledarskem delu, nadalje fotografij, ki so posvečene 70-letnici maršala Tita, kakor tudi zaradi tehničnih člankov in razprav. Posebno privlačna in koristna pa je novost tega koledarja: vsa druga polovica je namenjena praktični rabi in nosi tudi tak skupni naslov: Za vsakdanjo rabo. Tu so mere in uteži, vsakdanji računi, podatki o snoveh, komunikacijah, carinskih predpisih, gradbenih delih, prvi pomoči, zatiranju škodljivcev in drugo. Stem je koledar postal res vzoren priložnik, kakršnega človek potrebuje iz dneva v dan.

■ Kemija in elektrika

Mimo teh šestih rednih knjig sta še dve izredni. Prvo je napisal Ivan Spolar z naslovom **KEMIJA V SLUŽBI ČLOVEKA**. V prikupnem slogu in s prikupnimi ilustracijami govori to delo o vsem, kar mora o kemiji vedeti pravzaprav vsak in kar bo nedvomno vsak tudi res z zanimanjem prebral. Sem sodijo zlasti poglavja: kemija in kmetijstvo, nafta, kavčuk, plastične snovi, sintetična zdravila, izotopi, kovine, kemija gradbeništva, encimi in vitamini.

Drugo, s čimer se človek srečuje vsak dan je elektrika. O nji je inž. Mitja Tavčar napisal knjigo **ELEKTRIKA ZA DOMAČO RABO**. V osmih obširnih in s slikami opremljenih poglavjih je obdelala električno energijo, električne instalacije, razsvetlavo, električno kurjavo, elektriko v gospodinjstvu in kmetijstvu, kako elektrika posreduje zvok in sliko, in dal navodila za vzdrževanje, popravila in varnost električnih naprav.

Obe knjigi sta za vsakega našega človeka prekoristni, saj obravnavata dvoje najvažnejših področij sodobne znanosti in tehnike: kemijo in elektrotehniko. Sklep: osem knjig, zanimivih in dragocenih, za skromno ceno 950 din — ali ni to resnično darilo, ki nam ga je ob svoji 10-letnici poklonila Prešernova družba?

Koichiro Shiota (Japonska): PESEM (1962)

Mladinska knjiga

pripravljajo za leto 1963:

Zbirka »KONDOR«

Janko Kersnik: CIKLAMEN — AGITATOR uredil Blaž Tomažević;

Ivan Cankar: NA KLANCU, uredil Boris Merhar; Anton Aškerc: PESMI, izbral Avgust Pirjevec; ANTIKA O PESNIŠTVU, izbrala A. Sovre in K. Gantar; N. V. Gogolj: KAKO STA SE SPRLA Ivan Ivanovič in Ivan Nikiforovič, PLAŠČ in druge novele, prevedel S. Šali;

Ivan Cankar: ČRTICE, uredil Boris Merhar; Oton Zupančič: PESMI, izbral in uredil Janko Glazer; Janko Kersnik: KMETIŠKE SLIKE, uredil Boris Paternič; Simon Gregorčič: PESMI, izbral in uredil Blaž Tomažević;

Zbirka »SIVI KONDOR«

Dobrica Čosić: DALEČ JE SONCE, prevedel Marjan Javornik;

A. S. Puškin: PESMI IN BAJKA, dvojezična izdaja s prevodi M. Klopčiča, uredila Vera Brnčič;

Josip Murn: PESMI, izbral in uredil Dušan Pirjevec; GILGAMES, prevedel Mirko Avsenak, uredil Fr. Bohanec; Josip Vidmar: FRAGMENTI, izbral in uredil Jože Javoršek; J. W. Goethe: IZBRANA DELA, uredil Dušan Ludvik; Josip Stritar: IZBRANA DELA, uredil France Koblar; Dragotin Kette: PESMI, uredil France Koblar; Artur Miller: SMRT TRGOVSKEGA POTNIKA in LOV NA ČAROVNICE, uredil Lojze Filipič;

Zbirka »KOZMOS«

L. M. Škerjanc: GLASBENI SLOVARČEK;

Ciril Cvetko: OPERA IN NJENI MOJSTRI;

Dr. Metod Mikuz: JUGOSLAVIJA 1918—1941;

Nicolaus Feisner: PREDHODNIKI MODERNEGA OBLIKOVANJA, prevod H. Menašič;

Marcel Martin: FILMSKI JEZIK, prevod Djurdja Fiere;

Elitna zbirka »LEVSTIKOV HRAM«

Arnold Zweig: PRAVDA ZA SERZANTA GRISO, prevod Ludvik Mrzel;

André Salmon: STRASTNO ŽIVLJENJE MODIGLIANIJA, z umetniškimi reprodukcijami, prevedli Ada Škerl in Sonja Plaskan;

Ljubov Kabo: TEŽKA POT, prevedla Vera Brnčič;

Štefan Zeromski: BREZDOMCI, prevedel Franc Jakopin;

Zepna knjiga »SKOLJKA«

Günter Andres — Claude Eatherly: TU JE VEST PREPOVEDANA, prevedel Ludvik Mrzel;

Honoré de Balzac: LEPA IMPERIJA, prevedel Anton Debeljak;

Pierre Daninos: ZAPISKI MAJORJA THOMPSONA, prevedla Marija Kovač;

F. E. Sillanpää: KRESNI PLES, prevedla Mimi Malenšek;

SPOMINI NA PARTIZANSKA LETA, pripravil in uredil Ferdo Godina;

Smiljan Rozman: ROZALJA IN VRTACNIK, noveli;

Sloan Wilson: MOŽ V SIVI FLANELASTI OBLEKI, prevedla Seta Oblak;

Anne Frank: DNEVNIK IZ SKRIVALIŠČA, prevedel Albert Širok;

Sigmund Evensmo: HOTELI SO V ANGLIJO, prevedel Janko Moder;

Leonardo Sciascia: SOVJI DAN, prevedel Ciril Zlobec;

Ivan Potrč: NA KMETIJI, roman, ponatis;

Knjige lahko naročite pri svojem poverjeniku, v vsaki knjigarni ali naravnost pri upravi založbe Mladinska knjiga, Ljubljana, Titova 3/I.

„PEDIATRIJA“ ZA VSAKOGAR

Nova knjiga MLADINSKE KNJIGE v Ljubljani

Pred kratkim je pri Mladinski knjigi v Ljubljani izšla »Pediatrija« (nauk o otroškem zdravstvu), ki jo je za slušatelje šole za medicinske sestre in šole za otroške negovalke napisal dr. Lev Mataje. Kot je obrazložil v predgovoru, so v knjigi obširnejše obdelane le nekatera poglavja otroškega zdravstva. Knjiga je pisana tako, da lahko služi kot priložnik slušateljem medicinske fakultete ter je hkrati dragocen

Antologija moderne jugoslovanske poezije v angleščini

Novembra je pri DZS izšla zajetna knjiga moderne jugoslovanske lirike v angleščini. Pesmi je zbral in prevedel v angleščino dr. Janko Lavrin, ki ga poznamo kot uspelega presajevalca slovenskih verzov, zlasti Prešernovih, na angleški jezik. Prizadevni prof. Lavrin je pri izboru upošteval najpomembnejše dosežke slovenske, srbohrvaške in makedonske literarne tvornosti.

Lepo darilo za šolarja je mladinska povest T. Seliškarka:

JADRA NA ROBU SVETA

790 din

• IZDALA DOLENJSKA ZALOŽBA

pripomoček slovenskim staršem pri spoznavanju raznih otroških bolezni in zdravljenja. Kakor pravi pisec, je »predmet pediatrije človek v dobi rasti. Njen cilj je, da privede otroka v dobo odraslega človeka z optimalnimi telesnimi, duševnimi in socialnimi kakovostmi.«

Dr. Mataje si je prizadeval, da bi bralca seznanil z vsem, kar je potrebno, da bi dobili res popolnoma zdravega in sposobnega človeka. Spričo tega nas v posameznih poglavjih najprej popelje v spoznavanje problemov otroškega varstva, takoj nato pa zvezmo, kako lahko zavarujemo otroka pred različnimi boleznimi. Nadalje obdela rast in razvoj človeka na splošno in v posameznih obdobjih. Ko govori o vlogi bolniške sestre, dr. Mataje poudarja, da je zelo važna pomoč sestre pri preiskavah in raznih posegih, dajanju zdravil, odvzemu materiala za laboratorijske preiskave in registraciji poteka bolezni. Prvi del knjige zaključuje pisec z napotki, kako je treba negovati zdravega otroka.

V drugem delu spregovori knjiga o umskem in čustvenem razvoju človeka, v zvezi s tem pa nas posebej seznanja z različnimi psihološkimi motnjami. Važno je poglavje, iz katerega zvezmo, kakšne naj bodo osnovne prehrane za zdravega in bolnega človeka ter prehrana dojenčkov, predšolskih in šolskih otrok. V naslednjih poglavjih obdela avtor vrsto bolezni, ki

se največkrat pojavijo v razvojni dobi človeka, in posledice, ki so lahko zelo usodne, če pravočasno ne preprečimo bolezni.

Matajeva »Pediatrija« torej govori o vsem, kar bi morali vedeti tudi starši, če naj imajo zdrave otroke. Prepričani smo, da bomo to knjigo našli v vseh naprednih slovenskih družinah.

»Grof luksemburški« v Brežicah

22. decembra je gostovala v Brežicah »Komedija« iz Zagreba s priljubljeno opereto »Grof luksemburški«.

Brežiško občinstvo je v novi prosvetni dvorani imelo priložnost videti kvaliteten prireditev. Tako številne igralske skupine v Brežicah se ni bilo. Na prireditvi so sodelovali tudi baletni ansambel »Komedija« in solisti Lukrecija Jović, Majda Humslin in Ivana Kramar.

Gledalce je prireditev navdušila. Gostje pa so prejeli cvetje. Tovarišu Pihlerju gre javna zahvala za organizacijo prireditve.

Pozdrav iz Raške

Dolenjski fantje, ki so pri vojčkih v Raški, čestitajo ob novem letu v »Novomeščanem, znancom in domačim ter jih pozdravljajo. Janez Dragan, Franc Jarc, Stanko Starič, Ivan Zorc, Martin Strahan, Miha Habinc, Franc Slinkar, Ivan Zgonc, Franc Okoren in Avgust Zajc.

Gabrijel Humek razstavlja v Novem mestu

Slovenski slikar Gabrijel Humek je v avli študijske knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu razstavil 24 ojl, ki za likovno umetnost ne predstavljajo kaj bistveno novega. V glavnem so na razstavi tihotajta, pejzaži in interjeri. Z njimi je slikar izpovedal svojo nagnjenost v samoto. To samoto je povečal s čistimi, enostavnimi barvami, ki so prav prijetne za oko. Humek je dosleden v tehniki, slikane predmete in okolje pa je tako močno podaril, da jih vidimo plastične. Morda je to poglavna odlika njegovih del. Včasih moči ponavljanje motivov, vendar ni s tem okrnjen naslov razstave. Priznati moramo, da se je Humek novomeškemu občinstvu predstavil kot umetnik, ki ima kaj pokazati in kaj povedati gledalcu. Razstava bo odprta do 3. januarja.

Novoletno darilo za prijatelja

Državna založba Slovenije je kakor doslej vsako leto pripravila deset zbirke knjig (po tri do šest knjig skupaj), ki jih lahko dobite po znatno znižanih cenah v vseh njenih prodajalnah. Vse zbirke boste dobili po ceneje, kot če bi kupili posamezne knjige. Ugodnost je velika, svojega prijatelja ali znanca pa boste z izborom zelo branih in zanimivih knjig prijetno presenetili!

Tiste polomljene in razmetane krke so mi pripovedovale, da je Boštjan slabe volje, ker se za sorodstvo premalo brigam: »Več kot pet let te ni bilo pri nas. Svoji ljudje morajo s sabo držati. Tudi Barba že težko čaka. In Meta se je razrasla, da jo komaj spoznaš.« Barba, rojena Muhova iz Jarčega sela, je bila žena Boštjanova, Meta pa njegova hči. Ta se je razrasla. No! No!

II
Jelovo brdo! Ravno pod Blešajem tiči ta mala vasica sredi rodovitne ravnine, kjer prideluje prebitvostvo svoji življenjske potrebščine. Češnja je glavno drevo in spomladaj je krajina povita z belimi vencji. Tudi oreh je tu domačin in sad njegovih slovi po vsem pogorju.

V tem pogorju sem preživel otroška svoja leta, kakor živi mlada ptica v gnezdu. Živeli smo kakor kos narave in še oblike nismo imeli. V tisti dobi je v našem pogorju še cvetela navada, da otročja, dokler ga niso poklicali v solo, ni dobil svojih hlačic. Nostili smo dolge, do peta segajoče srajce in, kjer smo se igrali, je bilo videti iz dalje, kakor bi se na kupu valjale umazane vreče. Če je sneg zapadel, so se valjale te vreče bose po snegu in tu in tam podrgline s krvavo kožo po ledu. Ko je prišla rahla pomlad, staknili smo vsako ribo v vodi in v gozdu ga skoraj ni bilo gnezda, da bi ga ne zasacilo naše oko, bodisi na zemlji pod grivo, bodisi visoko na veji ob debelu. Pisani pinoz, rumeni strnad in zlate taščice — pri nas pravijo tej drobni živalci »smarnice« — nobeden ni mogel skrivati zakonske svoje posteljice pred nami. Bili smo del narave in nehote smo občutili, da pripadamo k zemlji, kakor pripada k tej zemlji jelka, ki zraste na slemenu Mladega vrha. Z naravo smo skupaj zrasi in eno smo se čutili z njo! Zatorej me sili vse nazaj v rojstni svet in tja me bo sililo, dokler me bodo nosile noge! Kadar zopet pridem v rojstno krajino, me v hipu obdajo otroška leta. Niti najmanjši pripetljiv ni pozabljen in spominjam se vsakega kraja, kamor je nosila ptica svoje gnezdo, kjer smo kurili kresce, kjer smo lovili rake-koščake ali tolkli kozo »pod novim cesarjem gor in dol«!

Vsi ti spomini ti mgole pred dušo, telesu pa je, kakor bi se kopalo v bistri in okrepčevalni vodi. Ravno tako je bilo tisti dan, ko sem hodil proti Jelovemu brdu. Mehki spomini so me obhajali in, ko sem dospel do Tomičevega hrastja pod Lovskim

brdom, ni vrag, da bi ne bila zapela vuga! In pognala je zlati svoj glas v zeleno dolino! Vuga? Malo pozno je že bilo zanj. Meni pa se je vendar zdelo, da je bil »stric Matic«, ki pršiva svoje gnezdo na rogovičico pri veji, da mu giblje sapa mladice v tej zračni zibelki. Ej, škoda, samo enkrat v življenju sem vedel za tako gnezdo, a še to je viselo na tako šibki veji, da nisem mogel do njega!

Nad Lovskim brdom je pričel kazati svoj obraz stari naš Blegaš, a tik njega je čepel okrogli Koprivnik, izza katerega se tako radi privleče črni oblaki, da namočijo pojte, kadar je najmanj treba. Takrat je v ozadje stopila Ljubljana in v stran so stopile vse skrbi, ki grenijo življenje samcem po mestih!

Hotel sem sestti pri poti v šumeče resje ter se zagledati v plesasti Blegaš, če me morda še pozna. A pri poti sta že sedela dva. Ze pred mano sta bila prelezla klance do Lovskega brda. Sedaj sta čepela kakor dva omlačena snopa. Mož je pokazal z roko na Blegaš: »Lep je! Na vrhu je v senci, po bregovih pa ga obseva sonce!« In res je takrat nad goro plaval velik oblak, ki je jemal vase sončne žarke tako, da je bil vrh temen. »Lep je« — k meni je obrnil izmučeni svoj obraz — »in če je bil clovek šestnajst let notri, se ga komaj nagleda.« Zagledal se je v goro. Prišlo se mi je svitati, kdo bi bil ta clovek. Dolgi zapor mu je bil razoral lice in izpadli so mu bili tudi lasje na glavi. Ni ga bilo lahko spoznati. Nekdaj je naše gorovje le o tem govorilo, kako sta se kočar Skalar in gruntar Kalar trgala zaradi majhne njivice, ki je bila last beračeva, po kateri pa je hotel bogatin vlačiti posekani les iz svojega gozda,

ki je ležal ravno nad omenjeno njivico. Kalar, ki je bil z vso vasio v sorodu, je imel torej vso vas na svoji strani. Imel je pa na svoji strani še različne odvratnike, ki so mu denarčno puščali, da je pravda več stala nego sta bila njivica in gozd skupaj vredna. Skalar je zaradi tega imel proti sebi vso vas in mnogo odvratnikov, ali vzlice temu je končno zmagal v pravi.

Lahko si mislite, kakšno sovraštvo je nastalo med Kalarjem in Skalarjem. Bogatin je besnel in je bil — kakor pravimo — vedno pripravljn, revnemu kočarju »s sekirico dobro jutro voščiti«. Temno sem se spomnil, kako se je govorilo, da sta se v nekem robovju na Blegašu sračala, se spopadla in da se je pri tem Kalar do smrti ponesrečil. Potem je bila dolga razprava in — če sem se prav spominjal — je bil Skalar za vse življenje obojen v Gradiško.

Pri teh spominih sem spoznal šimna Skalarja, s katerim sva v otroških letih oves skupaj pasla, ki je pa bil videti sedaj za najmanj trideset let starejši od mene.

Zopet je ležal: »Lemoj, šestnajst let! In noben dan nisem videl ne Koprivnika ne Mladega vrha in ne Starega vrha. Posušil sem se kot kopriva — ej, huda je bila!«

Ko je nekaj časa molčal, je iztegnil koščeno roko ter pokazal na kraj, kjer se je iz zelenega bukovja kazal bel rob na bregu, ki ga obrača Blegaš proti Jelovemu brdu.

»Vid'š, tam za robom je bilo! Na ozki stezi me je srečal, sekira je vzdignil in k meni je rinil. Ker pa je bilo deževalo, se mu je spodrsnilo. Truplo in sekira sta padla po skalovju navzdol in, kakor je Bog v nebesih jaz se ga z roko nisem dotaknil! Vid'š, tako je umrl Kalar!«

Vprašam: »Kako, da so te obsodili?« »Njegov brat je pričal. Skrit za grmovjem, je hotel videti, kako sem Kalarja pograbil in ga potislil čez rob. Krivico mi je delal in šestnajst let mi je ukradel!«

Do sedaj Šimnova žena Luca ni bila spregovorila. Prejkone je bila v dvomih, ali ne naj tika ali vika. — Pri nas so tiste dni imeli samo oženjeni pravico, da so jih vikali; če si vikal neoženjenega, ti je štel to v klo. Zal je tudi ta lepava navada v pogorju ponehala in kmalu doživimo, da se bodo dekleta iz različnih far med seboj vikala!

Prestavili so cerkev

V Varšavi so pred dnevi prestavili veliko cerkev. Ne navadnega podviga so se lotili zaradi tega, da bi pridobil prostor za razširitev cerkve v Evropi.

Poljski listi, ki poudarjajo velik uspeh poljskih inženirjev, trdijo da gre v tem primeru za prvo prestavitev cerkve v Evropi.

Množično cepjenje psov

Nizozemski minister za zdravstvo je odredil, da morajo cepiti proti steklini okrog pol milijona psov. Tu di lastnike mačk so pozvali, naj dajo cepiti svoje udomacene roparice, da bi tako preprečili epidemijo stekline, ki je doslej terjala štiri človeška življenja.

Tatvine po naročilo

Policija v Genovi je te dni razbila mednarodno tolpo, ki se je ukvarjala s tatvinami avtomobilov, predvsem v Italiji in Švici. Tolpa se je specializirala na tatvine luksuznih športnih vozil ene same italijanske znamke.

NENAVADEN OGLAS

Neki štiriindvajsetletni mladenec s Trinidada, ki se je pred kratkim poročil s 84-letno staro in tako postal središče pozornosti, je v lokalnem listu objavil oglas s sledečo vsebino: »Prosim svoje somoščane, da ne nadlegujejo moje soproge in mene, kadar se sprehajajo po mestu, da naju ne spremljajo in ne opazujejo.«

Sejmi na Gospodarskem razstavišču prihodnje leto

Z otvoritvijo VIII. sejma »Moda 1963« se bo začela na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani nova serija sejmov v prihodnjem letu. Sejma »Moda 1963« bodo odprli 12. januarja in bo trajal do 20. januarja. Med tem časom si bodo obiskovalci lahko ogledali proizvodov 120 (lani 143) podjetij iz vse Jugoslavije.

Našli so vključene policije skoraj vseh evropskih držav. Italijanska policija je prijela dva člana tolpe, švicarska pa štiri.

Pravijo, da praški prinaša srečo, zato lepe, rožnate, zavaljene puške neredko srečujemo na novoletnih voščilih. Če torej trditve o sreči drži, je želimo našim bralcem vrhan koš, saj lahko naštetemo na naši fotografiji kar štiri mlade puške! Njihovi materji se je vnelo vmeje, zato jih gospodinja Pepca Colarič iz Kostanjevice že od njihovega rojstva redi z dudko. Čim zaslišijo njen glas ali njen korak, postanejo takoj nemirni in silijo k njej, za ostale ljudi se pa sploh ne zmenijo.

Ko smo lastnico toliko sreče — Kostanjevici — poznajo kot šegavo ženo — vprašali, kaj si želi za novo leto, je najprej povedala, da je član odbora Socialistične zveze »Krajevna ljudstva« (besede so se ji pač malce zamešale) in dodala: »Želim, da bi bila vsa družina zdrava, da bi bilo dovolj za davke in da ne bi voda preveč na krmi odnesla.« Zlasti zadnja želja je razumljiva, ker je prav tiste dni Krka spet grozila Kostanjevici s poplavo.

Nevarno gostoljubje

Dežurnega policaja v neki majhni vasi na Danskem je sedemdesetleten starček prosil pomoči, ker v prenapolnjenem hotelu ni mogel dobiti sobe, kjer bi prenočil. Dobrogerenemu policajcu se je utrujeni starček zasmilil, zato ga je namerstil v prazno celico zapora in kot po navadi celico za seboj zaklenil.

Vsem Dolenjcem

pošilja iskrene novoletne čestitke s najboljimi željami vojak Ivo Cesnik iz Valjeva.

Neapeljski inšpektor

V Italiji vlada že nekaj tednov nezaupanje do trgovcev in gostilničarjev zaradi ponarejene hrane, ki so jo odkrili v različnih italijanskih mestih. To psihozo je neki Neapeljski sprtno izkoristil.

Antonio d'Ambrosio je imel dovolj časa za razmišljanje, kajti bil je že lep čas brezposeln. Nekega dne pa je napolnil svojo aktovko s strošno opeko, si vtaknil v žep različne barvaste svinčnike in veliko beležnico, si nataknil temna očala in pričel akcijo. Njegov prvi cilj je bila neka restavracija, kjer se je predstavil kot sanitarni inšpektor in zahteval, naj mu pokažejo različna živila, da jih pregleda.

Restavrtar mu je pokazal svežo teletino in svinino. Inšpektor pa je dejal, da je meso videti na prvi pogled sicer res sveže, toda nekatere pomanjkljivosti se pokažejo šele v kuhaneju stanju. »Ali vas smem prositi,« je dejal restavrtar, »da bi danes opoldne jedli pri nas? Tako se boste najlepše prepračili, da je vse v redu.« Inšpektor je privolil in čez eno ura je zadovoljen zapustil lokal ...

S svojo prvo kontrolo je bil tako zadovoljen, da je sklenil akcijo nadaljevati. V pekarnah je zahteval, naj mu izročijo hlebe kruha in doze s keksi, v špecerjskih trgovinah kavo, sladkor in različne konzerve — vse v zameno za večerjo v laboratoriju. Vest o inšpektorju se je razširila po vsej četrti in od ust do ust je šla novica: »Inšpektor prihaja!« Ker pa večina trgovcev in gostilničarjev ni imela čiste vesti, so ga povsod spoštljivo sprejeli in bili zelo darežljivi. Nekateri so za vsak primer prirgali paketom z živili še ovitke z večjimi denarnimi znaki.

Tako je Antoniu uspelo, da si je nabral zalogo živil najmanj za leto dni. Toda vr' gre tako dolgo pod vodo, dokler se ne razbije; policija, ki se ji je inšpektor zdel že precej dolgo sumljiv, ga je lepega dne aretirala.

NE ZAMUDITE!

V prihodnji številki Dolenjskega lista bomo začeli objavljati naš novi roman: »REICHSTAG V PLAMENIH«. Dokumentarno branje o vzponu Hitlerjeve zločinske klike nam bo razkrilo ozadje nacizma in njegovih načrtov za »veliki pohod k okupaciji sveta«. Ne zamudite: prihodnji teden NOV ROMAN V NAŠEM TEDNIKU!

Anita gre v Moskvo

Sovjetski znanstvenik bo skušal danski deklci rešiti življenje

»Pregledal bom malo Anito Jensen,« je izjavil sovjetski znanstvenik profesor Demihov. Aniti so zdravniki napovedali skorajšnjo smrt zaradi hude srčne bolezni. Na srčni mišici se ji je pričela razvijati hrustanca snov, ki grozi, da bo v nekaj mesecih popolnoma onemogočila delovanje srca. Le presaditev srca bi jo lahko rešila smrti. Njeni starši so se te dni obrnili na znanega sovjetskega znanstvenika Demihova, naj jo operira in skuša rešiti.

»Pri pregledu bo moralo sodelovati več danskih in sovjetskih kirurgov,« je nadaljeval Demihov. »Če se bo zdelo potrebno, bom operacijo izvršil, toda ne prej, dokler se ne bodo posrečile presaditve človeškega srca na živalih. Prepričani smo, da bomo lahko pričeli z operacijami te vrste v letu 1963. Zelo važno je, da je prva operacija uspešna. Neuspeh bi namreč lahko za več let zavrl vse nadaljnji napredek na tem področju. Upam, da bo sovjetski inštitut kardiološke kirurgije sodeloval pri zdravljenju Anite.«

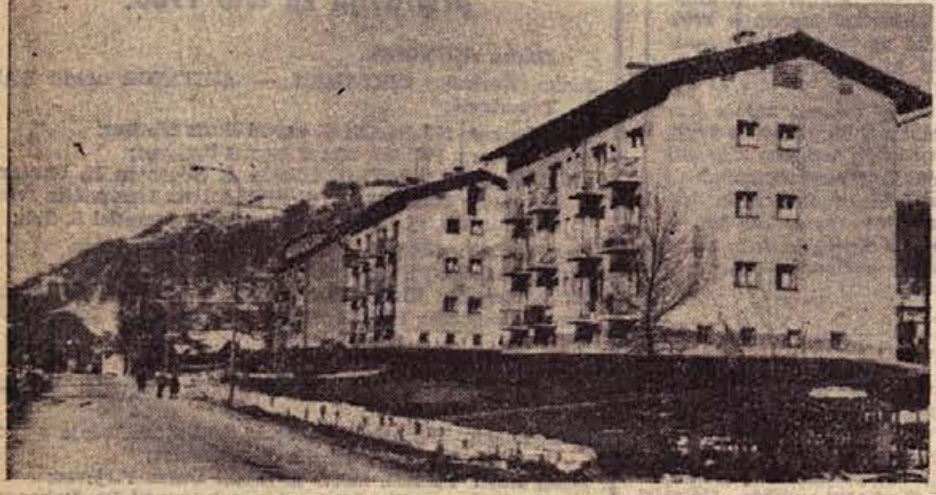
Ko je zvedela za odločitev Demihova, je gospa Jensen izjavila, da je takoj pripravljena s hčerko odpotovati v Moskvo.

Te dni so iz Moskve sporočili, da računa prof. Demihov z možnostjo poizkusa navadne srčne operacije, ne da bi bilo potrebno presaditi srčno mišico. Minuli petek je poginla Griška, pisca, ki je pet mesecev živel z dvema srcema in presajenim delom pljuč. V zvezi s tem je Demihov, ki jo je operiral, izjavil, da trenutno ne more pojasniti, zakaj se je to zgodilo. Znano je le, da je poginila zaradi srčnega napada.

DVE O ZOBEH

— Zakaj se toliko razburjate, ker vas je ugriznil v prst! Saj ste mu sami rekli, da pravi mož lahko prenese majhno bolečino!
— Miha, po pravici povedano: vedno sem želel postati zobar!

ALI POZNATE DOMAČE KRAJE?

DRAGI PIONIRJI IN PIONIRKE!
Ne pozabite, kar smo napisali v zadnji številki našega lista: rok za pošiljanje odgovorov na slikovne uganke je zdaj podaljšan! Na slikovno uganke, ki smo jo objavili v četrtek, 20. decembra, nam pošljite odgovor danes, če tega morda še niste storili!

Tu pa je že nova slikovna uganaka:
1. KJE STOJTI TI STANOVANJSKI BLOK!
2. NASTEJ VSAJ TRI PROIZVAJALNA PODJETJA V TEM KRAJU IN POVEJ, KAJ IZDELUJEJO DELAVCI V NJIH!
3. IMENUJ VSAJ 3 REKE ALI POTOKE, KI TEČEJO BLIZU TEGA KRAJA!

Odgovore na današnjo nagradno uganako nam pošljite vsa, do 10. januarja 1963, v levi kot ovojpa pa pripišite: UGANKA.
Lepo vas pozdravljaja in vam želi mnogo prijetne zabave ob novoletnih praznikih
UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

OBVESTILO VSEM POŠTAM

Ker se je v zadnjem tednu prijavilo še 173 novih naročnikov, predvsem po zasluzi pozitivnih pismonoš in drugih uslužbencev PTT enot, podajljusjemo letošnjo akcijo za razširitev domačega pokrajinskega tednika do konca januarja 1963. Vse pošte prosimo, da sproti pošiljajo naročilnice novih naročnikov, pravtako pa tudi vse krajevne organizacije SZDL in sindikalne podružnice.
UREDNIŠTVO IN UPRAVA LISTA

TRGOVSKO PODJETJE NA DEBELO IN DROBNO DOLENJKA

nudi potrošnikom v svojih prodajalnah:

- MANUFAKTURA
- TEKSTIL
- OBUTEV - KONFEKCIJA
- SNEGULJČICA
- IZBIRA (MOKRONOG)

10-ODSTOTNI NOVOLETNI POPUST

ki velja od 28. do 31. decembra!

109. Edini, ki ni obolel, je bil Amos Wentworth. Živel je sam v svoji koči. Imel je lepo urejeno notranjšcino; vsaka stvar je bila na svojem mestu. »Kako to, da nimate skorbuta, kakor vsi ostali?« je zanimalo Kriša. »Zato, ker delam,« se je glasil odgovor. »Ostali so godrnjači in lenuhi!«

110. Ljudje so umirali vsak dan. Kriš in Čok sta nagnala vse tiste, ki so bili pri moči, na delo. Nadzorovala sta kuho, sama pa sta pripravljala borov čaj in ga nosila bolnikom. Surovega krompirja, da bi zdravila skorbut, pa nista imela. Krišu je Wentworthova obnašanje postalo sumljivo.

111. »Poslušaj me Wentworth,« mu je rekel Kriš. »V roki držim vrečico, v kateri je za tisoč dolarjev zlatega prahu. Bogat sem in lahko si privoščim potrato. Dajte mi en sam krompir in vrečica je vaša.« Stari lisjak je težkal vrečico in premišljeval. Naposled mu ga je stisnil v pest.

JACK LONDON:
KRISTOF DIMAČ
PRIREDIL: Stanke Simenc RIŠE: Janez Gruden

Dinamika izvoza se ne sme zmanjšati

Poročali smo že, da je Gospodarska zbornica za okraj Novo mesto sklicala dva posveta o izvozu. Na prvem, 13. decembra, so se zbrali predstavniki industrijskih podjetij, ki izvažajo, na drugem, 15. decembra, pa predstavniki kmetijskih organizacij. Na obeh posvetih so pregledali uspehe, ki smo jih dosegli pri izvozu v letošnjem letu, in se pogovorili o korakih, ki jih bo treba podvzeti, da se dinamika izvoza ne bi zmanjšala in da bi izvoz v prihodnjem letu še naprej povečevali, saj je možnosti za to še vedno dovolj.

Industrijska podjetja so v tričetrtiltu uresničila 75,43 odstotka planiranega izvoza, po oceni pa je bil v začetku decembra plan dosežen s 96,11 odstotka. Če te uspehe primerjamo s stanjem v lanskem letu, ko je bil izvoz iz našega področja zelo majhen, bomo ugotovili, da smo dosegli precej. Po drugi strani pa podatki o uvozu reprodukcijskega materiala, ki ga naša podjetja dobivajo iz inozemstva, kažejo, da še vedno porabimo približno 73 odstotkov sredstev, ki jih ustvarimo z izvozom, za uvoz. Prispevek našega področja k uravnovešenju zunanjetrgovinske bilance je torej zelo majhen. Toliko manjši pa je, če ugotovimo, da je polovico izvoza ustvarila lesnopredelovalna industrija, ki uvaža zelo malo. To pomeni, da v okraju precejšen del industrije reprodukcijski material uvaža, ne da bi istočasno izvažal, in opozarja na to, da bomo morali krog podjetij, ki so vključena v izvoz, še naprej povečevati.

Kakšne težave imajo kolektivi, ki izvažajo

Na posvetu industrijskih podjetij je izstopila kot glavni problem oskrba lesnopredelovalne industrije s hlodovino. Mnogi obrati so brez potrebnih minimalnih zalog hlodovine in živijo od nosa do ust, kakor so povedali njihovi predstavniki. Vse kaže, da bo pri tem treba doseči tesnejše sodelovanje med gozdarsko proizvodnjo in lesnopredelovalno industrijo, hkrati pa bodo morali besedo o tem reči tudi ljudski odbori.

V lesni stroki se še vedno pojavlja tu in tam vprašanje reprodukcijskega materiala raznih vrst, ki ga podjetja potrebujejo za svoj izvoz. Še vedno so težave z okovjem za pohištvu, z laki, lepili in z različni nadomestnimi deli za stroje, vendar je takih težav manj kot v začetku. V podjetjih, ki izvažajo, imajo občutek, da je omejitve uvoza v letošnjem letu marsikje pomenila potuho domači industriji, ki se ne trudi dovolj, da bi povečala kvaliteto izdelkov. To povzroča nemajhne težave izvoznikom, ki s slab-

šimi in neredko tudi občutno dražjimi domačimi surovinami ne morejo izdelati tako kvalitetnih proizvodov, kot jih zunanji trg zahteva.

Tekstilci in konfektionari v posrednem izvozu

Industrijska podjetja obeh strokov s proizvodnjo pričela šele v letošnjem letu. Ker izvažajo posredno, preko drugih podjetij, ni točne evidence o tem, koliko njihovih izdelkov je bilo prodano v zamejstvo. V konfekciji (industrija perila) predstavlja glavno težavo dejstvo, da tuja tržišča zahtevajo predvsem izdelke iz umetnih vlaken, le-teh pa naša proizvodnja še ne dela v zahtevani kvaliteti, največ zaradi zastarelih apreturij naprav. Za izvoz lahko delajo le konfekcije iz uvoženega blaga. V podjetju morajo rekonstruirati strojno opremo, potrebujejo nekaj uvoženih specialnih strojev, nato bi lahko izvoz močno povečali. Novoteks dobavlja svoje tkanine za izvoz konfekciji, vendar ni znano, kolikšen del tega se res izvozi. Zahtevki za investicijska sredstva za nakup strojne opreme iz inozemstva, ki bi tovarni omogočila večji izvoz, se rešujejo zelo počasi. Letos so izvoz pripravljali, prihodnje leto pa upajo doseči več.

Udeležba pri deviznih sredstvih v posrednem izvozu

V razpravi so se pogostokrat ustavljali ob tem problemu. Obrati lesnopredelovalne industrije, ki imajo v izvozu že staro tradicijo, dobivajo del deviznih sredstev, ki so jih ustvarili z izvozom, za svoje potrebe po reprodukcijskem materialu. V ostalih strokah to še ni rešeno, ker večina podjetij izvažajo s pomočjo posrednikov. Ti se v največ primerih branijo odstopiti del deviznih sredstev proizvajalcu. Enake težave so tudi v kooperacijski proizvodnji za izvoz, ko posamezna naša podjetja izdelujejo sestavne dele. V naštetih primerih je glavni problem eviden-

ca, ker naša podjetja nimajo pregleda nad tem, koliko tega, kar so za izvoz dobavila bodisi svojemu kooperantu bodisi posredniku, je bilo prodano tujim kupcem. Na ta način ostajajo brez deviznih sredstev za reprodukcijo, brez tega pa jim je nadaljnji izvoz in povečevanje izvoza onemogočeno. Takšne težave imajo v Beltu, Liču, Industriji perila, Novoteksu in še v nekaterih drugih podjetjih.

V domači proizvodnji se vedno bolj razvijajo poslovni in proizvodni odnosi ter razne oblike sodelovanje med proizvodnimi podjetji, ki imajo za posledico delitev dohodka po vloženih sredstvih. Popolnoma razumljivo je, da moramo enak sistem delitve razvijati tudi v oblikah sodelovanja za izvoz. Podjetja, ki že imajo takšne kooperacijske odnose, morajo v pogodbah vztrajati pri tem, da jim posredniki prepustijo del ustvarjenih deviznih sredstev. Težave te vrste so najbolj očitne v kmetijskem izvozu. Na posvetu kmetijskih organizacij je bil sprejet zelo uместen predlog, da bi se devizna sredstva, ki so ustvarjena na ta način, zbirala na posebnem računu, podjetja pa bi dobivala obveznice in devizna sredstva uporabljala z združevanjem.

Rekonstrukcije čimprej končati!

V mnogih obratih bi lahko s malenkostnimi preureditvami usmerili del proizvodnje v izvoz. Investicijska sredstva v te namene so na razpolago. Podobne rekonstrukcije so v teku v Tovarni pohištvu v Brezicah, v Mizarski produktivni zadrugi v Sevnici, v Lesnopredelovalni industriji Metlika in še v nekaterih drugih obratih. Predstavniki Belte so opozorili, da bo podjetje v prihodnjem letu potrebovalo za nadaljevanje rekonstrukcije 200 milijonov dinarjev sredstev, brez katerih bi nastale velike težave.

Nepotrebne ovire nastajajo marsikdaj pri odobravanju investicijskih sredstev za uvoz posameznih strojev, ki bi proizvodnjo znatno izboljšali; organi, ki sredstva odobrujejo, pa se neredko ustavljajo ob deviznih sredstvih za nakup takšnega stroja. Na posvetu je bilo ponovno poudarjeno, da je treba težave, ki nastajajo pri izvozu, reševati kar se da hitro in zahtevati posredovanje raznih organov tudi v republikah. Ker je od rekonstrukcij odvisno povečanje izvoza, naj vsi kolektivi z njimi kar se da pohitijo.

Tudi v kmetijstvu: evidenca izvoza!

Izvoz kmetijskih organizacij je ugoden zlasti zato, ker kmetijstvo ne potrebuje reprodukcijskega materiala iz uvoza in lahko največ prispeva k uravnovešenju zunanjetrgovinske bilance. Ker naše kmetijske organizacije ne izvažajo neposredno, ni točnih podatkov, kolikšen je bil letošnji izvoz, čeprav je bil precejšen. Brez dvoma ima v njem največji delež izvoz živine, sledijo pa hmelji, gozdni sortimenti in gozdni sadeži. Kmetijske in gozdarske organizacije bodo morale s čvrstimi pogodbami zagotoviti svoj delež pri deviznih sredstvih zlasti zato, ker bodo ta sredstva močno potrebna za nakup mehanizacije v gozdarstvu, ker teh strojev v naši državi ne izdelujemo. Dosedanji »črnski« odnos, kot je bilo rečeno na posvetu, bo treba izboljšati in upoštevati, da predstavlja kmetijska in gozdarska proizvodnja v izvo-

zu resnega kooperanta, ki ga bodo izvozniki morali upoštevati.

Hiteti z gradnjo pitališč, razvijati hmeljarstvo in sadjarstvo!

Dosedanji delež kmetijstva v izvozu bomo lahko v prihodnjem letu močno povečali, saj je v gradnji precej pitališč. Stremeti je treba, da bi bila dograjena čimprej in da bi jih kar se da hitro napolnili z živino.

Hmelj je ustvaril precejšen del kmetijskega izvoza, s razmeroma majhnimi naložbami je hmeljarska proizvodnja nadvse rentabilna. V prihodnjem letu lahko dosedanje hmeljeve nasade razširimo, ker so investicijska sredstva na razpolago, zato je treba pohiteti z izdelavo elaboratov. Isto velja za sadjarstvo proizvodnjo, ki je nekdanji Jugoslovanski izvoz predstavljala velik delež. Družbeni plan zastavlja ureditev 700 ha sodobnih sadjarskih plantažnih nasadov v okraju.

Osnovna naloga vseh kolektivov, ki izvažajo, je, da se izvoz v novem letu količinsko ne bo zmanjšal, ampak da bo, nasprotno, nenehno rasel. Izboljševati je treba kvaliteto izdelkov in resno spremljati zunanje tržišče, proizvodnjo prilagajati potrebam izvoza in jo modernizirati. Izvoz je še vedno patriotska naloga, vendar ga moramo graditi predvsem na ekonomskih osnovah.

S O S - HLODOVINA!

Nekaj več o vzrokih težav pri oskrbi lesno-predelovalne industrije s hlodovino

Na posvetu, ki ga je pred zadnji teden sklicala Gospodarska zbornica o izvozu, so domala vsa podjetja lesnopredelovalne industrije poudarila, da bo izvoz v prvem četrtletju prihodnjega leta upadel, ker nimajo dovolj zalog hlodovine. V mnogih obratih (Novoles, Kopitarna v Sevnici, Tovarna papirja in celuloze v Vidmu-Krškem) je stanje zelo kritično, saj imajo komaj zaloge za nekajdnevno proizvodnjo.

Izrečenih je bilo precej pikrih pripomb na račun gozdarstva, zlasti na račun kmetijskih zadrug, ki dobavljajo velike količine hlodovine izven okraja, domačo proizvodnjo pa puščajo praznih rok.

Načlen sporazum o dobavi hlodovine domačim obratom je bil dosežen pred nedavnim. Predstavniki Kopitarne iz Sevnice pa so povedali, da sta obe zadrugi v sevniki občini odklonili podpis pogodbe, izmed ostalih dobaviteljev sta dva pogodbo podpisala (KZ Kostanjevica in KZ Videm-Krsko), eden je podpis odklonil, dva pa sta pogodbeno količino samovoljno znižala. Kopitarna izvažava 35 odstotkov svoje proizvodnje, zalog hlodovine pa ima samo za 1 dan.

V Novolesu ni nič boljše. Edina resna dobavitelja hlodovine sta KGP Brežice in KGPK Novo mesto, ki v največjem položaju rešujeta že nekaj časa Novolesove obrate pred zastojem. Obrat vezanih plošč v Straži bi lahko izvozil za 200 m³ vezanih plošč več, če bi bila oskrba s hlodovino rednejša. Primerilo se jim je celo to, da je neka zadruga zahtevala buldozer, ki bi olajšal spravilo hlodovine iz gozda. Novoles je buldozer preskrbel na svoje stroške (5 tisoč din velja ena delovna ura!), in ko je bil sneg zoran, so v zadrugi zah-

»Pepi, ali ni lepo v socializmu? Sediš takole v miru in se pomenkuješ s prijateljem, zunaj je pa tako vse državno...« je dejal Jaka Zvrniga in pristavil: — (Nadaljevanje: v prihodnji številki Dolenjskega lista 10. januarja 1963! Ne zamudite — morda bo Jaka zdaj zdaj prišel tudi v vaš kolektiv!)

NE ZANEMARJAJMO VARNOSTI!

Na seji okrajnega sveta za splošno in notranjo politiko so v zadnjih dneh novembra člani poslušali dve poročili: prvo je govorilo o prometni problematiki, drugo pa o problemu varnosti v gospodarstvu. Iz poročila prometnih organov pri ONZ Novo mesto je bilo razbrati, da je dosedanje zelo razgibanost delo na tem področju rodilo že precejšnje uspehe, hkrati pa so bili nakazani tudi koraki, ki jih bo treba podvzemati v bodoče.

Poročilo o varnosti v gospodarstvu se je zelo podrobno pomudilo ob pojavih, ki jih že dlje časa ugotavljajo varnostni organi in nanje zelo pogosto, pa žal v največ primerih brezuspešno opozarjajo. Požarna varnost objektov, čuvajska in vratarska služba, sistem zavarovanja so, kot je videti, nekaj kar v podjetjih vse preveč ocenjujejo kot malenkost. Na seji so našli mnogo primerov pravcate brezvestnosti, kakršno so varnostni organi ugotovili ob nedavni kontroli. Varnost in čuvanje družbenega premoženja so naloga delovnih kolektivov, ki to premoženje upravljajo; če ti tega ne opravljajo tako kot bi morali, je to naloga vse družbe!

V prihodnji številki se bomo prav zato ob teh problemih pomudili malo obširneje, na kar že danes opozarjamo vse naše naročnike in bralce!

Do ponedeljka: že nad pol milijona!

Na prošnjo Zveze DPM, ki je v imenu občinskega odbora Socialistične zveze Novo mesto naprosila gospodarske organizacije, naj pomagajo pri izvedbi noveletnega praznovanja za otroke, je odgovorila že večina teh organizacij. V začetku tega tedna se je na tekoči račun steklo že nad 500.000 dinarjev. Do konca tedna in prvih dni pred novim letom pa bi se moralo nabrati še okrog 300.000 dinarjev. Nekatera trgovska podjetja bodo v ta namen nudila blago s posebnim popustom. Upamo, da se bodo gospodarske organizacije prošnji polnoštevilno odzvale in omogočile, da bo najmlajšim v času noveletnih praznikov res prijetno.

Poslovilna seja OLO

Petkova seja obeh zborov OLO Novo mesto je bila ena najkrajših in je ves čas potekala v poslovnem razpoloženju. Odborniki so poročila potrjevali z avtomatičnim dviganjem rok. Razprave skoraj ni bilo. Šele proti koncu, ko je bilo govora o nadaljnjem obstoj nekaterih okrajnih zavodov in ustanov, se je seja malce razživela.

Uvodoma so odborniki poslušali poročila o spremembah

proračuna novomeškega okraja. V bistvu se je spremenila samo razporeditev 79 milijonov 625 tisoč dinarjev izdatkov, ki jih je predvidel okrajni proračun.

Pri naslednjih točkah dnevnega reda so odborniki izglasovali vrsto najrazličnejših predlogov, odločb in sklepov. Potrdili so pravilnik o osebnih dohodkih gospodarstvenic, dodelili črnomaljski komunali finančna

sredstva za kritje proračunskih izdatkov, sklepali o kritje neopornih obveznosti pri modernizaciji cest itd. Nadalje so izglasovali, da bi OLO brisal proračunski prispevek, ki mu ga plačujeta Stanovanjska skupnost in Industrija perila Novo mesto.

Na predlog nekega odbornika so potem razpravljali (to je bila prva razprava na tej seja) o usodi 10 ustanov in zavodov, ki poslujejo za potrebe okraja, in vseh šolskih in zdravstvenih ustanov po likvidaciji okraja. Pripomnili so, da bi bil nesmisel, če bi te zdaj kar nenadoma ukinili. Ker opravljajo v glavnem medobčinsko vlogo, jih je treba krepiti, izpolnjevati in jim dati še več pristojnosti. Dodali so, da bo treba tudi v prihodnje ustanavljati ne le okrajne, ampak bolj medobčinske ustanove, ker bodo zanje zainteresirane komune oz. posamezna področja.

V zadnji točki je okrajni ljudski odbor izvolil odbornike v OLO Ljubljana. Podpredsednik OLO tovariš Ludvik Golob, ki je sejo vodil, pa se je v imenu upravnega kolektiva OLO zahvalil odbornikom za njihovo sodelovanje in poudaril, da je bil smoter vseh, da bi krepili gospodarstvo in socialistične odnose v okraju. Te naloge pa postanejo pred nami tudi v novi upravni razdelitvi.

Izvoljeni so odborniki za začasni OLO Ljubljana

Po odloku IS LRS bo imel začasni OLO Ljubljana 80 odbornikov v okrajnem zboru in 70 odbornikov v okrajnem zboru proizvajalcev. Po ključu, ki upošteva število prebivalcev, bo imel novomeški okraj v ljubljanskem OLO 11 odbornikov v okrajnem zboru, 5 pa v zboru proizvajalcev.

Odbornike za začasni OLO Ljubljana je okrajni ljudski odbor Novo mesto izvolil na petkovi seja. V okrajni zbor so bili izvoljeni: Ciril Bukovec (Trebnje), Stane Dolenc (Novo mesto), Ludvik Golob (Novo mesto), Andrej Grča

(Novo mesto), Franc Košir (Črnomelj), Andrej Petek (Črnomelj), Sergej Thorževski (Novo mesto), Franc Vrvišcar (Metlika), Franc Zidar (Trebnje), Viktor Zupančič (Novo mesto) in Janez Zunič (Črnomelj). V proizvajalsko skupino (trgovina, obrt, industrija) zbora proizvajalcev OLO Ljubljana so bili izvoljeni: Miloš Jevšček (Novo mesto), Ivan Kočevar (Novo mesto) in Franc Kobe (Metlika), v kmetijsko skupino tega zbora pa: inž. Vlado Pavc (Novo mesto) in Vilko Marin (Mirna).

Volitve v začasni celjski OLO niso bile potrebne, ker se bodo vsi odborniki občin Brežice, Sevnica in Videm-Krško vključili v OLO Celje.

OLO Novo mesto kot porok

Oba zbora OLO Novo mesto sta na zadnji seja potrdila sklep, da se poročena izjava za posojila, ki ga prosilci nujno potrebujejo za ureditev raznih zadev. Tako je OLO porok ObLO Metlika, ki je pri Komunalni banki v Novem mestu najel 4 milijone 126 tisoč dinarjev za dograditev vodovoda, ObLO Brežice, ki je najel 6 milijonov 369 tisoč dinarjev posojila za elektrifikacijo vasi Križe, Pečice, Bojsno, Brezje in za dograditev bizelske ceste ter kmetijski šolice na Grnu, ki potrebuje okrog 16 milijonov 285 tisoč dinarjev posojila za osnovna in obratna sredstva.

Vojniki iz Zagreba čestitajo

Vsem delovnim kolektivom Dolenjske, zlasti IMV, Iskra (Sentjerne) in Novoteks čestitajo novoletni praznik vojniki: Alojz Znidaršič in Janez Drmaž iz Gor. Brezovice ter Franc Franko iz Vel. Brusnic.

PISMA UREDNIŠTVU

Upravičeno godrnjamo!

Zobozdravstvena služba na Vinici je zelo pereča vprašanje. Pred dobrim letom je tu dvakrat na teden ordiniral tov. Podrgajs iz Črnomlja, iz neznanih vzrokov pa je letos z delom prenehal. Celotni zobozdravstveni inventar v ambulanti stoji, ljudje pa hodijo k zobozdravniku v 20 kilometrov oddaljeni Črnomelj ali pa v še bolj oddaljeni Karlovac.

Pristojni zdravstveni organi bi morali to vprašanje čimprej rešiti, saj se na Vinici mnogo govori o tem. Ljudje godrnjajo, zlasti pa je nerodno za šolsko mladiino. Zdravstveni dom Črnomelj naj bi javno pojasnil, zakaj na Vinici ni organizirana zobozdravstvena služba, ki je tako potrebna.

Franc Pavlakovič, Vinica pri Črnomlju

Kaj je z mesnico v Straži?

Tovariš urednik! Pred nedavnim sem hotel v straški mesnici kupiti me-

so, pa je bila ob 11.30 mesnica zaprta. Meso sem hotel na vsak način dobiti, zato sem čakal. Čez nekaj časa res pride mesar, bil pa je tako vinjen, da se mu je pošteno poznalo. Ko je začel sekati, je s sekuro udarjal po tla namesto po mesu... To pa še ni vse!

Jaz sem zahteval srce, ker piščuck, ki sem jih hotel kupiti, ni bilo. Mesar je srce stehal, ko pa je zahteval denar, sem bil kar ob sapa: v novomeških mesnicah plačujem drobovino vedno po 400 din, straški mesar pa je zahteval zanj kar 560 din.

Ker sem že večkrat sam videl in tudi slišal od Stražanov, da je poslovanje v tej mesnici zelo nerodno in povsem odvisno od mesarjeve volje — tako je menda tudi s cenami — bi rad opozoril pristojno inšpekcijo, naj napravi red.

Ljudče Arsovski, Irča vas, p. Novo mesto

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojakih!

Milan Smerdu — direktor učiteljsča

Na predlog razpisne komisije pri okrajnem LO je bil za direktorja učiteljsča v Novem mestu imenovan profesor Milan Smerdu. Tovariš Smerdu je do zdaj opravil posle v.d. direktorja tega zavoda.

Ukinjen okrajni sklad za štipendije

Na predlog sveta za prosveto in kulturo ter sveta za družbeni plan in finance pri OLO Novo mesto so na zadnji seja obeh zborov tega ljudskega odbora ukinili sklad za štipendije. Sredstva za šolanje kadrov bodo odslej zagotovljena v rednem proračunu.

Okrajni uradni vestnik bo prenehal izhajati

Z zadnjim decembrom tega leta bo ukinjen Uradni vestnik okraja Novo mesto. Likvidacijski postopek bo opravila komisija, ki jo je na zadnji seja imenoval okrajni ljudski odbor. Občine, ki bodo pripojene k ljubljanskemu ozioroma celjskemu okraju, bodo poslej objavljale svoje odloke v uradnih glasilih teh dveh okrajev.

RK za zdravstveno vzgojo

Okrajni odbor RK v Novem mestu je 22. in 23. decembra priredil dvodnevni seminar za voditelje in predavatelje tečajev za zdravstveno vzgojo.

V soboto je v vajejniški šoli medicinska sestra in znana strokovnjakinja Milena Bu-

čarjeva predavala o negi bolnika na domu in tudi praktično pokazala snov, inž. Ivo Zobec pa nam je govoril o vzgojnih prijemih pri predavanjih in vođenju tečajev. Popoldne nam je dr. Oblak govoril o prvi pomoči, in pokazal, kako ravnamo pri

umetnem dihanju. Zatem je medicinska sestra Sadarjeva nazorno pokazala, kako uporabljamo pripomočke pri nudenju pomoči. Važna je bila demonstracija obvezovanja. V nedeljo so se udeleženci tečaja seznanili v Zavodu za napredek gostinstva in gospodinjstva v Novem mestu s pravilno prehrano.

Vsi, ki so obiskovali tečaj, se lepo zahvaljujejo predavateljem ter tajnici okrajnega odbora RK tov. Milici Saljevi. Udeleženci tečaja so tudi izjavili, da bodo kljub reorganizaciji okrajnega odbora RK in okrajev ostali v stalnih stikih z zdravstvenimi delavci Novega mesta.

S. Sk.

30 milijonov dinarjev za črnomaljsko občino

Glede na to, da ima črnomaljska občina znanen primanjkljaj pri kritju proračunskih izdatkov, je OLO Novo mesto odobril 30 milijonov dinarjev iz okrajne proračunske rezerve. Ta sredstva bo črnomaljska občina lahko porabila samo za kritje proračunskih potreb.

Cesta Brežice—Pišce nujno kliče na pomoč!

Cesta od brežiške postaje do Pišec je ena najbolj obremenjenih v tej občini, zlasti do Globokega. Ob njej imajo svoje obrate podjetja Kremen iz Novega mesta, rudnik Globoko, KGP Brežice, KZ Brežice, KZ Bizeljsko, «Prevoze» iz Brežic in drugi. Razen podjetij pa jo uporablja še okoli 4.500 občanov. Okrajno podjetje za popravilo cest je tudi to cesto dolžno vzdrževati. Pred leti je nudil pomoč za popravilo rudniku Globoko, lani pa je izdatneje pomagal tudi «Kremen» iz Novega mesta. Letos podjetje te ceste sploh ni popravljalo, verjetno zaradi tega ne, ker je čakalo pomoč gospodarskih organizacij.

Okrajno podjetje za popravilo cest — obrat Brežice je letos popravilo cesto Dečna sela—Pohanca preko Artič, ki je za gospodarstvo manj važna in je dolga le 4,5 km. Cesta Brežice—Pišce je dolga 14 km, v teku enega leta pa je dobila le 800 kub. metrov gramoz. Ze od poletja je za tovrtni promet neprimerna, jescensko deževje pa jo je zdelalo, tako da so vsi prevozniki prenehali opravljati usluge rudniku Globoko in Kremenu iz Novega mesta. Rudnik ima zaradi slabe ceste že okoli 4.000.000 din stroškov na avtomobilih, razen tega pa sploh ni bilo mogoče preplati vseh proizvodov na brežiško postajo.

Podjetje «Prevoze» iz Brežice je tudi ukinilo redno avtobusno progo Brežice—Pišce, zaradi česar je prizadetih čez 4.000 ljudi, posebno pa dijaki, uslužbenici in delavci, ki se vsak dan vozijo.

Najbolj prizadeti podjetji Rudnik Globoko in Kremen sta organizirali na ObLO Brežice razgovor, katerega so se udeležili tudi predstavniki cestnega podjetja. Dogovorili so se, da bodo spet pomagale gospodarske organizacije in da bodo s popravili pričeli 18. decembra. Vso organizacijo dela je prevzel obrat cestnega podjetja v Brežicah, do danes pa še niso začeli delati.

Naj omenim, da je bila cesta dobro vzdrževana vse do tlej, dokler je naše področje spadalo pod okraj Trbovlje. Prosimo cestno podjetje, naj prične takoj popravljati cesto, kot je bilo domnjeno, vsekakor pa pred reorganizacijo okrajev.

NOVOLES izpolnil plan izvoza

Novoles iz Novega mesta je letos izvozil v inozemstvo za 1 milijon 100 tisoč dolarjev rezanega lesa in končnih izdelkov. S 4 tisoč kubičnimi metri bukovih desk, 8 tisoč kubičnimi metri jelovih desk, 1500 kubičnimi metri vezanih plošč, s 700 kubičnimi metri furnirja za sedeže in z okoli 300 tisoč dolarji vrednosti drobnega pohištva se je uvrstil med lesnoindustrijske obrate Slovenije, ki so letos izvozili največje količine.

Vrednost izvoza so letos povečali za nekaj več kot 45 odst. Za prihodnje leto imajo že sklenjene pogodbe za 30 odst. rezanega lesa, ki ga

bodo izvozili, za vse ostalo blago, namenjeno izvozu, pa je prodaja že zagotovljena, čeprav vse pogodbe še niso sklenjene. Tudi v prihodnjem letu bodo povečali izvoz, vendar za nekoliko manj, ker se bo obrat drobnega pohištva selil v nove prostore v Straži in zato približno 2 meseca ne bo proizvodil.

Ne jezite se, če ga v trafiki zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na vaš domači naslov

VSEM KMETOVALCEM IN ZADRŽNIKOM ZELIMO V PRIHODNJEM LETU KAR NAJVEČ USPEHOV IN JIM ČESTITAMO!

KMETIJSKA ZADRUGA VIDEM-KRŠKO

Prvi vtisi s krajevnih konferenc SZDL v novomeški občini

Od 15. novembra do zadnjih dni decembra so bile v vsej novomeški občini krajevne konference Socialistične zveze. Čeprav jih še ne bi mogli dokončno oceniti — ko to pišemo, konference še potekajo — bi poskušali spraviti na papir vsaj nekaj najvažnejših vtisov.

V prvi vrsti bi podčrtali velik obisk. Očividni, ki so se udeležili konferenc, zatrjujejo, da je letošnja udeležba najmanj za 70 do 80 odstotkov boljša kot lani oziroma prejšnja leta. Pravijo tudi, da je ponekod izredno uspela razprava. Take konference so bile v Zužemberku, Zameškem, Šentjernej in drugod. V Brusnicah so krajevno konferenco SZDL sklical dvakrat: prvič ni bila sklepna, drugič pa je bilo namesto premišljene razprave slišati kričanje, ki ga je spodbujala neosnovana kritika. K sreči je bilo podobnih primerov malo, tako da lahko kljub temu rečemo, da smo se na lestvici napredka le pomaknili za klin navzgor.

Na konferencah so često obravnavali lokalna vprašanja. Člane SZDL je zlasti zanimalo, kako bo urejeno gozdarstvo, ali bodo smeli sekati v gozdu, kaj zagotavlja kooperacija z zadrugo itd. V zvezi s tem so kritizirali najrazličnejše negativne pojave v kmetijstvu. Nadalje je bilo govora o komunalnih problemih.

N v zvezi s tem velja omeniti še nekaj. Krajevnih konferenc v novomeški občini so se udeležili predstavniki, ki so opravili enodnevni seminar in so se pripravili da odgovoré na najrazličnejša vprašanja, ki so ostala odprta na razpravah o osnutku zvezne ustave. Pravijo, da ni ostalo nepojasnjeno nobeno vprašanje s prejšnjih in sedanjih razprav.

Ali so bile te konference plodne in vsebinsko bogate? Po vseh dosedanjih ugotovitvah ne bi mogli reči ne. Imamo po vtis, da so prej uspele zaradi nujne obravnave pe-

rečih problemov kot na prizadevanje vodstev krajevnih organizacij, čeprav je treba priznati, da so bila poročila za vse dosedanje konference zelo dobra. Vodstva nekaterih organizacij SZDL so bila morda preveč toga, neelastična in tudi dokaj nerեսna, kar dokazuje zlasti slab odziv na tekmovanju, ki ga je razpisal okrajni odbor SZDL. V tekmoovanju se je vključilo malo organizacij, če pa temu pristejemo še tiste, ki sicer delajo, vendar ne pošiljajo poročil, jih je še manj.

Posredno je bil obravnavan vpliv Socialistične zveze pri reševanju najrazličnejših vprašanj. Sedanje manjše organizacije tega skoraj niso imele, ali pa je bil vpliv prešibek. V tečajih, da bi utrdili SZDL in ji dali večji pomen kot poli-

Tudi na Vinico pride dedek Mraz...

Učiteljski kolektiv osnovne šole na Vinici pripravlja s pomočjo Društva prijateljev mladine praznovanje novoletne jelke in prihoda dedka Mrza. Danes popoldne se bodo ob 13. uri zbrali na viniškem trgu vsi otroci ob novoletni jelki. Dedek Mraz se bo s spremstvom pripeljal v kočiji in bo obdaroval otroke. Vsa podjetja in organizacije na Vinici so prispevale za obdaritev šolskih otrok, prav tako ObLO Crnomelj. Člani DPM pa so s prostovoljnimi prispevki po vaseh zbrali kar 40.000 din; ta denar je namenjen za obdaritev predšolskih otrok. Skupno bo dedek Mraz prinesel darila za nad 420 otrok.

Učitelstvo, odbori in politične organizacije, se močno trudijo, da bi bilo praznovanje novoletne jelke kar najlepše.

V SOLI NA ZILJAH, kjer se je zaradi tega, ker ni bilo učitelja, pouk pričel šele v

tični organizaciji, so se vodilni činitelji zedinili, da bi številčno povečali krajevne organizacije. Tako bo v novomeški občini poslej 44 krajevnih organizacij SZDL namesto dosedanjih 67.

Ustavnost na okrajnih konferencah SZDL v novomeški občini ni prišla do tolikšnega izraza, kot je bilo pričakovati. Pojavilo pa se je nekaj vprašanj, ki neposredno zadevajo ustavna določila oziroma statut. Marsikje so ugotovili, da bodo krajevne skupnosti žarile le tedaj, če bodo imele trdno materialno podlago.

Pestro razpravo pričakujejo na občinski konferenci Socialistične zveze, ki bo v Novem mestu januarja prihodnjega leta.

I. Z.

Dedek Mraz na Pečicah

Čeprav je cesta ledena in so hribi zasneženi, bo tudi k nam prišel dedek Mraz. Vsi ga že težko čakamo in se na njegov prihod pridno pripravljamo. Učenci Prvega in drugega razreda ga bodo pričakali z igrico o zajčku, medvedu, pajacu, punčki in snežinkah, učenci višjih razredov pa bodo priklicali na oder Rdečo kapico, Sneguljčico in sedem palčkov. Ko se bo popoldan nagibal k večeru, bo dedek Mraz iz svojega koša razdelil darila.

Mladinci nam bodo za ključek letošnjega leta zagrali igro »Veseli večer«. Tako bomo veseli in zadovoljni dočakali leto 1963.

M. K.

PRETEKLI TEDEN SO DAROVALI KRI:

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Jože Bratkovič, Božidar Ostaneč, Franc Plantan, Anica Burger, Nežica Cigler, Alojz Padovan, Jože Mehle, Ana Šitar, Martina Gričar, Tončka Pate, Marija Grile, Marija Brudar, Alojzij Padovan, Jože Mehle, Ana Šitar, Cecilija Smolič, Mihaela Smolič, Miha Burger, Martina Kovačič, Franc Borsan, Cveta Omerzel, Majda Smrekar, Marija Vogrinc, Ema Šilc, Kristina Petacel, Martina Jakljevič, Marjeta Mevžek, Lojzka Berkopec, Lucija Božovič, Silva Grabnar, Miroslava Goleš, Ana Brule, Marija Gričar, Gabrielja Potokar, Alojz Ueman, Janez Legan, Anton Luštek, Janez Turk, Janez Robek, dižaki ekonomske srednje šole v Novem mestu; Janez Vidic, član kolektiva »Pionir« Novo mesto; Miha Obravnič iz kolektiva ONZ Novo mesto; Janez Judež, Viko Paternost, član kolektiva Splošne bolnice Novo mesto; Anica Primc in Ljubo Milošević, člana kolektiva ObLO Novo mesto; Mimi Okleščen, gospodinja iz Irče vasi.

PRAPOR ZB V ŠENTJANŽU

V spomin na grozote in žrtve med NOB in v počastitev herojske borbe Milana Majcna in Jančeta Mevžija je ZB v

Šentjanžu 23. decembra razvila svoj novi prapor. V govoru, ki ga je imel šolski upravitelj Lado Gal, je poudaril

veliko trpljenje prebivalcev teh krajev med zadnjo vojno, zlasti pa borbo Milana Majcna, v kateri se je leta 1941 boril s celim oddeikom Nemcev v Murencih in na koncu padel.

Ob novoletni jelki v Brežicah: osrečimo otroke!

Kakor vsako leto bodo tudi letos v brežički občini organizirali praznovanje novoletne jelke. Dedek Mraz bo obiskal šolsko mladino na vseh šolah, predšolske otroke pa v vseh večjih krajih na skupnih prireditvah, ki jih bodo organizirala Društva prijateljev mladine in SZDL. Da bi se sredstva v ta namen pravilno trošila, jih bo razdelil občinski odbor SZDL v Brežicah. Računajo, da bodo zbrali okoli 1 milijon dinarjev. Ta znesek je na videz visok, vendar zelo skromen, če pomislimo, da bo obdarovanih 6000 otrok. Sklenili so, da bomo obdarovali vse otroke enako, pri čemer naj se dosledno izkaže načelo socialistične enakosti. Darilni zavetki, ki jih bo delil dedek Mraz, bodo vredni okrog 150 din. To je sicer skromno darilce, upamo pa, da bomo

z njimi otroke razveselili. Vsa ta namenska sredstva naj se uporabijo izključno za obdarovanje otrok, ne pa za nabavo televizorjev in podobno.

Otroku bo ostalo za vedno v spominu še tako skromno darilce dedka Mrza, ki ga bo sam prejel, na televizor v šoli pa bi kmalu pozabil. Začuden smo nad miselnostjo boljše situiranih mamic, ki pravijo, da imajo otroci pomaranč in sladkarij doma dovolj. To ni res, mnogi te dobrote lahko gledajo le v izložbah trgovin! Prav zaradi tega naj bodo darila za vse otroke enaka, doma pa naj obdari otroke vsaka mati, kakor ve in zna.

Ob tej svečanosti je bil tudi kulturni spored, ki so ga izvajali pevski zbor kovinarjev »Metalne« iz Krmelja in mladina osemletke v Šentjanžu. Predsednik ZB v Šentjanžu je nato razvil novi prapor in ga izročil praporščaku v osebno varstvo. Ob vselem razpoloženju, ki je trajalo pozno v noč, so nekdanji borci iz Šentjanža izmenjali mnogo lepih misli in se spominjali dogodkov med vojno.

Krajevna organizacija ZB v Šentjanžu se zahvaljuje mladini, vsem organizacijam in vodstvu šole, ki so kakorkoli pomagali na svečanosti. Gostom in tudi domačinom pa ni bil všeč mirzi oder, na katerem so se tresli premaženi otroci. Ali ne bi bilo boljše prireditve organizirati v šoli? M.

Novomeška kronika

Kmetijsko gozdarski predelovalni kombinat je že pred dvema mesecema začel preurejati trgovski lokal v Kopačevih hišah na Glavnem trgu, kjer je bila pod arkadami trgovina z zelenjavo. Zdaj so lokal povečali in ga v celoti zasteklili skoraj do arkad. V prenovljenem lokal, ki bo opremljen s sodobnimi hladilnimi puili itd., bo samopostrežna trgovina s sadjem in zelenjavo. V kratkem bo ta prva samopostrežna trgovina v našem mestu odprta. Kot smo zvedeli, bo spadala pod kmetijsko zadrugo.

Na novomeški postaji, ko se vsako jutro srečata vlaka iz Ljubljane in Metlike, nastane, ko ljudje izstopajo in skacejo preko postnih vozov, prava zmešnjava. Nekateri koljejo, nekateri pa so zmešnjeni, in če poleg tega še imaš denar, spusti paro in zamegli daleč naokrog, bi se prav lahko zgodilo, da kdo pade pod kolosa. Na neki način bi se dalo to urediti, kajne?

Danes in jutri bo dedek Mraz obiskal otroke iz Novega mesta in bližnje okolice. S svojim številnim spremstvom bo prišel na Glavni trg iz slavnostno okrašene rotovža, na katerem bo migljalo nešteto lučic. Cicibani, pionirji, stari in novomeška godba bo bomo pričakali ob 17. uri. Ker bo dvojni čas, da si ga bodo vsi otroci lahko dobro ogledali, prosimo starše, da se ne preričajo.

V Novem mestu bomo lahko silvestrovali v hotelu »Kandija«, kjer je menü obvesen in stane 1400 do 1600 din. Zavaljal vas bo »Domači kvartet«. V hotelu »Metropolit« bo silvestrovanje v vseh prostorih. V restavraciji, kjer ni rezervacij, bodo igrali »Fantje z Ruperc vrbas«, v kavarni pa stane rezervacija 300 din. Godba bo običajna. Kolektiv tega podjetja bo vse goste na Silvestrov večer obdaril s steklenicami pišča, ki bodo postavljene na vsako mizo. V ka-

varni na Glavnem trgu sprejemajo za silvestrovanje rezervacije po 250 din. V glavnem so sešli že oddani. Za ples bo igral Jazz iz Novoteksa. Zvedeli smo, da pripravljajo za goste nekaj presenečenj. Tudi v »Ribi« restavraciji v Dilarčevi ulici ali kar po domače, kot smo navajeni, v bifaju, bo veselje. Domači trio tovarne zdravih »Krika« bo goste zabaval z glasbo. Za rezervacije zahtevajo v tem podjetju 250 din od stola. Pravijo, da bodo imeli na razpolago vse vrste ledač.

Zivilski trg že dolgo ni bil tako prazen kot minuli ponedeljek, 24. decembra. Naprodaj so bile v glavnem: novoletne jelke, kisa repa, zelje po 50 din krolnik, fižol po 200 din ter radič na merice po 60 din. Prodajali so tudi rbe po 280 din kg ter platenine in konfekcije.

Gibanje prebivalstva: rodila je Milena Škerij iz Karlovske 20 — Evo. — Poročila sta se: Andrej Muič, ključavničar iz Kranja, in Rozalija Doblehar, uslužbenka iz Hladnikove 3. — Ponesrečila se je Tončka Strah, uslužbenka iz Gubčeve 5, ki je padla in si zlomila levo nogo.

24. decembra na sejmišču

Ponedeljkov živinski sejem je bil zaradi mraza, ki je nastopil v zadnjih dneh, zelo slabo obiskan. Kupcev je bilo tokrat več kot prodajalcev, zato je cena narasla in je znašala od 4.500 do 7.000 din. Od 298 naprodaj pripeljanih prašičev so vse, razen šestih, prodali.

Dedek Mraz v Šentjanžu, Krmelju, Tržišču in na Telčah

Da bi bilo praznovanje novoletne jelke čim lepše, se je Društvo prijateljev mladine v Tržišču povežalo s šolskimi odbori in starešinskimi sveti. Na pobudo upravnika KZ Toneta Majcna bo DPM organiziralo prihod dedka Mrza skupno za vso mladino od Šentjanža do Telč. Šolski otroci bodo okrasili učilnice in šolska poslopja, pionirji bodo pripravili igrice in s pesmijo pričakali dedka Mrza. Mi starejši bomo z vso vnemo delali za novoletno praznovanje in upamo, da ne bo nihče odklonil sodelovanja. Za denarno pomoč smo prosili tudi domača podjetja in organizacije, ki so nam z vsem razumevanjem priskočile na po-

moč. Darovali so: KZ Tržišče-Šentjanž 25.000 din, Sindikat železničarjev v Tržišču 10.000 din, osnovne organizacije SZDL iz Tržišča 5000 din, ZB 5000 din, DPM 2000 din, organizacija SZDL Malkovec 5000 din, Lovska družina Tržišče 5000 din, Društvo upokojencev v Tržišču 5000 din, »Metalna«, Krmelj, 10.000 din, PGD Tržišče 2000 din, osnovna organizacija RK Tržišče 4000 din. S tem denarjem bomo obdarili vse otroke!

Prosimo starše, da vstopajo v Društva prijateljev mladine. Čim več nas bo, tem lepša bo prihodnje leto novoletna jelka v radost vas vseh, posebno pa vaših otrok.

M.

Žaga na Suhorju stoji!

17. decembra so v kolektivu Lesnopredelovalne industrije Metlika v obratu na Suhorju ustavili garter, ki odteje počiva. Kako dolgo bo žaga stala ne ve nihče. Neizpodbitno pa je dejstvo, da nima niti kuhinjskega metra hladovine za žaganje. Podjetje ima sklenjene pogodbe za dobavo bukovne hladovine s KZ Novo mesto za 1200, s KZ Metlika za 200, s KZ Crnomelj za 500 in s KZPK Novo mesto za 500 kuhinjskih metrov bukovne hladovine. Z vsemi dobavitelji je v pogodbah dogovorjeno, da bodo bukovna hladovina dobavljali žagi v približno enakih mesečnih obrokih od začetka novembra 1962 pa tja do konca aprila ali maja. Doslej je od vseh naštetih dobaviteljev žagi na Suhorju dostavila 12 kub. m hladovine edino KZ Crnomelj.

V februarju prihodnjega leta bo hladovine vsakomur dovolj, taktar je bo toliko, da bo žaga delala dan in noč, december in januar pa sta še vrsto let glede dobave hladovine kritična. Zakaj tako? Zakaj tako tudi letos, ko toliko govorimo o izvozu, in zakaj tako tudi na žagi na Su-

horju, saj vemo, da lesnopredelovalna industrija Metlika izvaža 71 odstotkov svojih izdelkov. Izvedeli smo, da je precejšen del hladovine, ki bi jo morala žaga dobiti, v zasebnih gozdovih na vrhu Gorjanec, na področju KZ Novo mesto. To pravzaprav še ni hladovina, to so še bukvje, ki raste. Lastniki še imajo sečna dovoljenja, ne morejo pa sekati in Jesa voziti, ker ga logar ni odkazal (logar KZ Novo mesto). Na sestankih Socialistične zveze so izjavili, da so pripravljili žago na Suhorju takoj založiti s potrebno hladovino (pripeljali bi jo sami), če bi jim logar les odkazal. Logar pa zdaj ne gre več v gozd zaradi snega, ki ga je v Gorjančah precej zapadlo. Kljub pravčasnim opozorilom (takrat soega še ni bilo), kljub telefonskemu pogovoru in klub osebnemu obisku predstavnikov Lesnopredelovalne industrije Metlika pri KZ Novo mesto problem ni bil rešen, dokler je bil čas za to.

Zaga na Suhorju pa stoji in bo morda stala še lep čas. Zakaj? Zaradi neodgovornosti in zaradi malomarnosti, kot je videti.

VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE

PREUDAREN GOSPODAR ODRL JE PRAŠIČA

ZA KOŽO JE DOBIL DENAR IN PA ŠE TEGA FIČKA

Po svetu nas še vse premalo poznajo!

Z obiska predstavnikov Turistične zveze Jugoslavije v inozemstvu na Dolenjskem

Po skupni konferenci v Beogradu so si naši turistični predstavniki v inozemstvu ogledali razna turistična področja Jugoslavije in so ob tej priložnosti 21. decembra obiskali prvič tudi našo Dolenjsko.

V Smarjeških Toplicah jim je zaželel dobrodošlico predstavnik Dolenjske turistične zveze in izročil vsakemu mapo s propagandnim materijalom dolenjskega turističnega področja. V Smarjeških Toplicah so si gostje ogledali restavracijske in prenočitvene kapacitete, kakor tudi zdravstvene prostore ter zaprto in odprto kopališče. S posebnim zanimanjem so opazovali delo na novi vrtni termalne vode, ki s svojo količino in temperaturo zagotavlja Smarješkim Toplicam lep razvoj. Na gradu Otočec je direktor hotela popeljal turistične predstavnike po vseh prostorih objekta in jim tudi obrazložil pogoje za stacionarno in prehodno bivanje na Otočcu. Predstavnik Dolenjske turistične zveze pa jim je z nekaj besedami prikazal pomembne zanimivosti dolenjskega turističnega področja, ki bi zainteresirale mnoge inozemske turiste. Zelo spodbudno za nas je bilo mnenje, da je grad Otočec po svoji naravni legi, zunanji podobi in notranji opremljenosti primeren za najzahtevnejšega inozemskega turista, pač pa je premalo poznan.

Turistični predstavniki so

potem nadaljevali pot v Dolenjske Toplice, kjer so bili zelo zadovoljni s čistoto in urejenostjo zdravilišča. Tudi tu so dobili o poslovanju in postopkih zdravljenja izčrpna pojasnila od zdraviliškega zdravnika dr. Oblaka. Po originalni dolenjski malici, ki jo je pripravila uprava zdravilišča, so gostje odpotovali v Ljubljano.

Pri srečanju s našimi turističnimi predstavniki je bilo

iznesenih tudi nekaj strokovnih mnenj o pomanjkljivosti našega področja in ukrepih, katere bi bilo treba storiti za uspešnejše uveljavljanje na inozemskem tržišču. Naši turistični objekti so zelo zanimivi in privlačni, toda žal, nepoznani. Saj nimamo niti hotelskih prospektov; področnih prospektov pa je mnogo premalo. Na naših cestah še ni opozorilnih tabel za turistične objekte.

Premalo pozornostj posvečamo domačim posebnostim v pogledu opreme gostišč in izbire jedil in pijač. Izredne možnosti za lovski in ribolovni turizem so pri nas še neizkoriščene. Premalo je storjenega za kulturno razvedrilo gostov-tujcev, še posebno v pogledu naših folklornih privlačnosti, kot so narodne noše, domače godbe s harmoniko, narodni plesi itd.

S seje obeh zborov ObLO Črnomelj

Na zadnji seji obeh zborov občinskega ljudskega odbora Črnomelj so sprejeli odlok o uvedbi občinske doklade na dobodke od kmetijstva in od dobodkov od obrti in samostojnih poklicev in premoženja. Novost tega odloka je v tem, da so sedaj štiri davčne lestvice namesto dosedanjih dveh. S tem je doseženo, da bodo manjši posestniki in posestniki iz hribovskih, kraških predelov manj obdavčeni kot oni v ravninskih predelih. To pa je, menijo odborniki, povsem upravičeno, kajti do sedaj so bile razlike prevelike. Kmetije iz kraških in hribovitih predelov ne morejo na svoji zemlji pridelati toliko kot oni v ravninskih predelih. V ravninskih predelih je vse več neobdelanih in zapuščenih njiv, kmetovalci pa imajo še postranske zasluzke.

Sprejeti je bil tudi sklep o dopolnitvi občinskega odloka o plačevanju prometnega davka od lesa. Tarifa za plačevanje prometnega davka je sedaj v skladu s tarifami sosednjih občin pri nas, pa tudi v sosednji Hrvatski. Novost tega odloka je tudi v tem, da se zaračunava pri bukovem lesu prometni davek 2000 din od kubičnega metra samo za tisti bukov rezani les, ki je namenjen prodaji oziroma blagovni proizvodnji, med-

tem ko od bukovega lesa za lastno uporabo prometnega davka ne bo. Posamezniki, ki so prejeli sednja dovoljenja za posek gljavcev za lastno uporabo, pa so odtujili les mimo kmetijske zadruge, bodo plačali prometni davek naknadno. Ta ukrep se je tudi do sedaj izvajal. To je pripomoglo k zmanjšanju prekupčevanja z lesom, KZ pa je preseglta plan odkupa za 54 odstotkov ter izvršila letni plan oddaje hlodovine s 178 odstotki.

V Črnomlju bodo po sklepu seje obeh zborov uredili lokal za prodajo mleka, brti ko KZ predlagala za to primerne lokale.

Oba zbora sta sprejela tudi odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o preskrbi potrošnikov z vodo iz javnega vodovodnega omrežja in o plačevanju vodarine. V tem odloku so določene kazni do 10 tisoč dinarjev za tiste, ki negospodarno trošijo vodo, zlorabljajo vodovodne naprave, jih poškodujejo, samovoljno delajo priključke in podobno.

Oba zbora sta sprejela sklep, da se do 15. januarja izvedejo zbori volivcev, na katerih bodo občani razpravljali o združitvi občin Metlika in Črnomelj.

METLIKA: razprava o združitvi s črnomaljsko občino

Na redni seji obeh zborov ObLO v Metliki so v ponedeljek dopoldne sporočili, da se bodo prihodnje dni začeli v občini zbori volivcev, na katerih bodo razpravljali tudi o združitvi metliške in črnomaljske občine. Zbori občanov naj bi bili zaključeni do 15. ja-

nuarja. Odborniki bodo razložili volivcem, kateri razlogi narekujejo združitve obeh belokranjskih občin v eno, gospodarsko močnejšo komunjo, ki bo reševala za celotno področje enake probleme. V tem času bodo o tem razpravljali tudi politični organi v občini, rezultate zborov občanov pa bosta nato analizirala oba ljudska odbora.

Belokranjski rojaki iz Zagreba

Belokranjski rojaki, ki živijo v Zagrebu, pozdravljajo svoje znance, prijatelje in sorodnike ter jim želijo prek domačega lista srečno in uspehov polno leto 1963: Antonija Pilek, Polonca Renko, Julij in Rezka Klepec, Matilda Brodrič z možem Jožetom, Marija Jug z možem Stefanom in sinom Zdenkom, Matija Šuštaršič z ženo, Matija Cajnar z ženo, Marija in Alojzija Jurejevčič, Marija Romek in Anton Palčič z ženo ter Ivanka Palčič.

VIDEM-KRŠKO: načrt dela za otroško varstvo

Na seji obeh zborov ObLO dne 20. decembra je bilo prebrano poročilo o otroškem varstvu v komun. Odborniki so nakazali vrsto problemov iz tega področja. Med drugim so poudarili, da je bilo posvečeno premalo pozornosti otrokom, starejšim nad 14 let. Šolskim otrokom bi bilo treba nuditi osnovno znanje v poznavanju dela v industriji. Opaša se namreč, da prihajajo v industrijo z nepopolno esemletko in se potem spričo hitrega razvoja, stasli glede razvoja družbenega samoupravljanja, največkrat ne znajdejo. Mladil ljudje z nepopolno šolsko izobrazbo po navadi težko najdejo svoje mesto v delovni organizaciji. Predlagane je bilo, naj bi občinski statut bil zrcalo, v katerem bi lahko

Sprejem pri polkovniku Ivanu Niniču

Proslave v Beli krajini

Na letošnji praznik armade je komandant novomeške garnizije tovariš polkovnik Ivan Ninič sprejel v Domu JLA 37 fantov in deklet iz raznih šol novomeške občine, ki so uspešno pisali naloge o JLA, vmes pa so bili tudi predstavniki šol, LMS in pionirske organizacije. Tovariš Ninič se je pogovarjal z mladimi gosti in se zanimal za njihovo delo, fantje in dekleta pa so živahno odgovarjali in segli po prigrizku. Sentjernejski učenci so podarili tovarišu polkovniku svojo domačo posebnost: glinenega šentjernejskega petelina, drugi pa so prinesli s sabo cvetje in mu čestitali za praznik naše ljudske armade. Dve najboljši nalogi so na sprejemu prebrali (eno bomo objavili v prihodnji številki našega lista), 10 najboljših nalog pa so tudi nagradili s knjigami.

V počastitev dneva JLA so imeli pripadniki JLA v vseh večjih krajih črnomaljske komune razgovore z občani in učenci osnovnih šol. Pripovedovali so jim o življenju in delu v JLA ter jim o tem prikazali več filmov. Dan pred praznikom so občani in pripadniki JLA položili venec pred spomenik NOB in grobnico belokranjskih prvoborcev. Zastopniki družbenih in političnih organizacij, ObLO, pionirji in mladinci so bili potem gostje v garnizonu. V Črnomlju je bila v počastitev 22. decembra uprizorjena komedija »Zanka«, s katero je gostovalo gledališče iz Karlovca, člani šahovskega društva pa so se pomerili v šahu s pripadniki JLA.

Posebno pozornost je vzbudila v Novem mestu petkova proslava dneva JLA, katere so se udeležili najvišji predstavniki OLO in okrajnega odbora SZDL, ObLO, ustanov, kolektivov in organizacij v nabitni polni dvorani Doma ljudske prosvete. Proslava, ki jo je priredil Dom JLA, je bila najkvalitetnejša v zadnjih letih. Popostrili so jo člani Slovenskega okteta, odlični recitator Jože Tiran, operna pevka Vanda Gerlovič in violinist Vladimir Škerlak; vse solistične točke je pri klavirju spremljal pianist Marjan Vodopivec.

Na svoj praznik so predstavniki garnizije JLA položili dopoldne tudi venec v vežo herojev.

Predavanja in prireditve ob dnevu JLA

V počastitev dneva JLA so imeli pripadniki JLA v novomeški občini več prireditev. 14. do 17. decembra so obiskali Dolenjske Toplice, Dvor, Žužemberk, Zameško in Mirno peč. Spored je obsegal krajše predavanja o vlogi JLA s filmom in kulturni program. Obiskovalci so bili zadovoljni, saj so imeli v gosteh čuvanje pridobitve NOB in nadaljnega napredka v izgradnji socializma.

Brežičani ob dnevu JLA

21. decembra so Brežičani skupno s pripadniki JLA dostojno praznovali dan naše slavne armade. Zvečer je bila prirejena slavnostna akademija, na kateri je s pestrim programom sodeloval tudi akademski kulturni ansambel iz Zagreba. Gostje so izvedli bogat program: nastopili so folkloristi z narodnimi pesmi, pevski zbor, recitatorji in glasbeniki. Zanimiv kulturni program je gledalce navdušil. Zadovoljni so odšli zatem na zabavo, kjer se je med občani in pripadniki JLA razvil priročen razgovor.

Mornarji iz Pule

čestitajo vsem domačim in znanecm, zlasti dekletom ob novem letu in jim želijo vse. Toni Glavan, Franc Hrovat, Janez Suštaršič in Martin Turšič.

» ŽELEZNINA «

TRGOVSKO PODJETJE — NOVO MESTO

obvešča vse potrošnike, da v času letnega popisa blaga (inventure)

ne bomo izdajali blaga:

- V GLAVNEM SKLADISCU od 3. do vključno 12. I. 1963;
- V PRODAJALNI »ZELEZNINA« (pri mostu) od 3. do vključno 7. I. 1963;
- V PRODAJALNI »ZELEZNINA-BARVE« (Glavni trg) od 3. do vključno 6. I. 1963;
- V PRODAJALNI »AVTODELA« (Glavni trg) od 3. do vključno 7. I. 1963.

Vsem cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem želimo srečno in zadovoljno novo leto in se še nadalje priporočamo za nakup blaga pri našem podjetju.

Temeljita razprava o otroškem varstvu v občini Videm - Krško

13. decembra je bila v Vidmu-Krškem konferenca o problemih varstva otrok v občini. Konferenci, ki jo je sklical ObLO, so prisostvovali: zastopnica republiške Zveze prijateljev mladine, predstavnik sveta za šolstvo in sveta za socialno varstvo ter varstvo družine ObLO, občinske Zveze prijateljev mladine, predsedniki društev prijateljev mladine, občinskega odbora RK, stanovanske skupnosti, upravnega odbora Stalne konference žena, itd. Referat o vprašanju otroškega varstva v komunil je podala Rezi Pirc, predsednica občinske Zveze prijateljev mladine. Iz njenega poročila povzemamo nekatere misli:

Razvoj organizirane skrbi za otroka je prepočasen. Od 1127 v občini zaposlenih žena jih pošilja svoje otroke v varstvene ustanove samo 65. V občini je varstva deležnih 145 otrok. Na Vidmu je vrtec prenatrpan, v Krškem pa zmožljivost vrtca ni čisto izkoriščena. Iz teh razlogov je DPM nedavno odprl v vrču pionirsko knjižnico, ki bo delovala v popoldanskem času. V Brestanici so šele to šolsko leto odprli otroško ustanovo. Trenutna so otroci iz Brestanice nastanjeni v pošilja otroke vanje. Potrebno pa se bodo preselili v svoje prostore.

Otroci imajo torej v otroških ustanovah vse ugodnosti, pa vendar samo 65 mater pošilja otroke vanje. Potrebno je ugotoviti, zakaj se zaposlene matere ne poslužujejo te ugodnosti.

V videmsko-krški občini niziirano samo varstvo predšolskih otrok, za šolske otroke tega varstva še ni. Do sedaj nj bilo pobud s strani staršev, da bi se organizirale tovrstne varstvene ustanove. Potrebno bo misliti tudi na prostore, kjer bi lahko ure-

dili preprosto varstvo. Vsaka večja ulica v naselju bi morala imeti vsaj en prostor, kjer bi se mladina lahko sestajala. V starih hišah je težko dobiti primeren prostor, zato bi moral biti zagotovljen vsaj v novih stavbah.

V videmsko-krški občini bi bilo treba ustanoviti 5 varstveno-vzgojnih ustanov za 300 otrok zaposlenih staršev, 15 posebnih sob za 375 otrok, 7 igrišč z organiziranim varstvom za 1500 otrok, 8 klubskih prostorov za 400 otrok in 8 delavnic za svobodne aktivnosti (skupno 400 otrok). Predsednica občinske Zveze prijateljev mladine je v svojem referatu nadalje poudarila, da je v občini 18 šol in 5 vrteev, v katerih se delijo tople malice. Na Senovem pa delijo še enolončnico kot poseben obrok. Malico je prejemale v novembru 3650 otrok. Občinski ljudski odbor bo mo-

ral zajamčiti sredstva za socialno ogrožene otroke, ki ne morejo poravnati prispevka za malico.

Odločneje bo potrebno reševati problem alkoholizma, pri nekaterih otrocih. Socializacija naše vasi narekuje, da pričenmo obravnavati otroke kmetijskih proizvajalcev, ki so vključeni v delovna razmerja na zadružnih posestvih. Občinska zveza prijateljev mladine je s pomočjo ObLO v okviru Jugoslovanskih pionirskih iger v letu 1962 organizirala dve izmeni zimovanja na Bohorju, ki se ga je udeležilo 80 pionirjev. 62 otrok je bilo poslanih na zdravstvena letovanja, 325 otrok pa je letovalo po 14 dni ob Krki pri Podbočju. 13 otrok je letovalo v Dolenjskih Toplicah, 8 pa z avstrijskimi pionirji v Strunjanu.

Neposredno z otroškim varstvom je povezano varstvo umsko defektnih otrok. V občini je takih otrok kar 99. Doslej je komisija za kategorizacijo otrok pregledala po domovih 12 otrok. V občini je bilo pod družbenim varstvom 260 otrok. Poleg

sehernih občan videl svojo vlogo v družbi.

Glede vzgoje otrok je bilo priporočeno, naj bi sami starši čutili več odgovornosti do otrok, pa tudi družba mora zanje poskrbeti. Odborniki so tudi obravnavali problem Ciganov, ki jih je v občini precej. Izrazili so mnenje, da tega vprašanja ne bi smeli obravnavati samo ObLO, temveč tudi drugi čimtelji. Tudi za prevzgojo teh ljudi se nikoli ne najdejo potrebna sredstva. Rešitev tega vprašanja je treba pospešiti in odrediti Ciganom na območju občine stalno mesto za prebivanje.

Sprejeti je bil sklep, da je za otroško varstvo potrebno čimprej izdelati program dela, ki bo služil ObLO za osnovo pri nadaljnjih obravnavah.

Vsi ti podatki zgovorno pričajo, da je ObLO pokazal precej razumevanja za varstvo otrok. V večurni bogati razpravi je sodelovalo 23 diskutantov. Vsa njihova razprava je vključena v sklepih, ki določajo, naj bodo krajevne skupnosti v bodoče osrednji organizator otroškega varstva. Večjo skrb je posvetiti obstoječim varstvenim ustanovam za izvenšolsko dejavnost in utrditi njihovo družbeno upravljanje. Zlasti morajo krajevne skupnosti posvetiti skrb otrokom brez staršev. Gospodarske organizacije naj skrbijo za dobro socialno kadrovsko službo, družine. Dokončno izdelane programe otroškega varstva je vnesti v družbeni perspektivni plan občine. Na Vidmu je pričeti z gradnjo kombi-ki naj prouči vse probleme nirane varstvene ustanove v prihodnjem letu. Zdravstvena služba naj bi čimprej organizirala v središču občine fizioterapevtsko telovadbo za šolske otroke s slabo držo. Nadalje predvidevajo sklepi in zaključki, naj ObLO v

svojem proračunu za leto 1963 zagotovi finančna sredstva za sanacijo zobovja šolskih otrok, ki nimajo socialnega zavarovanja. DPM in krajevne skupnosti naj vodijo posebno skrb nad tistimi družinami, kjer se starši ne zanimajo za vzgojo in nego svojih otrok. Delavska univerza naj v letu 1963 razširi šolo za starše na vse podeželske šole. Prav tako je potrebno prihodnje leto skrbeti za razširitev otroških igrišč. Zaradi krepitve zdravja otrok in kolektivnega življenja naj bi se šola v Podbočju usposobila za organizacijo počitniških letovanj. Obrtno-izobraževalni center naj skupno z upravo dijaškega doma reši vprašanje prehrane in prenočišč vajencev iz oddaljenih krajev. Za ureditev življenjskih pogojev ciganskih družin, naj bi ObLO določil zemljišče za stalno naselitev. Preskrbeti je treba tudi za redno šolanje ciganskih otrok. Šolska vodstva so dolžna vabiti na roditeljske sestanke zdravnika, ki opravi sistematične pregledje otrok iz šolskega okoliša.

SREČNO NOVO LETO ŽELIMO

VSEM
SVOJIM
CLANOM
CESTITA
ZA
NOVO
LETO

LESNI KOMBINAT

NOVOLES NOVO MESTO

CESTITA OB PREHODU IZ STAREGA
V NOVO LETO VSEM POSLOVNIM
PRIJATELJEM DOMA IN V TUJINI,
DELOVNEMU LJUDSTVU DOLENJSKE
IN BELE KRAJINE PA ŽELI
VSO SREČO V LETU 1963!

ZA NOVO LETO
CESTITAJO:

Knjigovodski center
CRNOMELJ

Parna pekarna
CRNOMELJ

Brivsko-frizersko
podjetje
CRNOMELJ

Valjni mlin
CRNOMELJ

Splošno čevljarstvo
CRNOMELJ

Veterinarska postaja
CRNOMELJ

Mizarska delavnica
VINICA

OKRAJNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE NOVO MESTO

s svojimi podružnicami in
izpostavami želi
v prihodnjem letu
vse najlepše vsem zavarovancem,
kmetijskim zavarovancem,
upokojevcem, invalidom in
njihovim svojcem!

OKRAJNI ODBOR RDEČEGA KRIŽA — NOVO MESTO

INVESTITORJEM IN VSEM SVOJIM STRANKAM
KAKOR TUDI PREBIVALCEM BREŽIČ ŽELIMO
SREČNO NOVO LETO 1963!

GRADBENO
PODJETJE

GRADBENIK

in
PROJEKTIVNI BIRO

BREŽICE

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA

ISKRENO CESTITA
SVOJIM
ODJEMALCEM
ZA NOVO LETO
IN SE SE NADALJE
PRIPOROČA!

NOVO MESTO

HOTEL »METROPOL« NOVO MESTO

SREČNO, VESELO IN USPEHOV POLNO
LETO 1963 ŽELI SVOJIM GOSTOM

V LETU 1963
ŽELIMO
VSEM DELOVNIM
KOLEKTIVOM
NADALJNJIH USPEHOV,
PREBIVALCEM
CRNOMLJA
IN BELE KRAJINE
PA PRISRČNE
CESTITKE

Občinski ljudski odbor BREŽICE

- OBCINSKI KOMITE ZKS
- OBCINSKI ODBOR SZDL
- OBCINSKI ODBOR ZB
- OBCINSKI KOMITE LMS
- OBCINSKI SINDIKALNI SVET

Komunalna uprava Črnomelj

TRGOVSKO PODJETJE STANDARD

s poslovalnicami: Novo mesto, Sentjernej,
Skocjan, Smarjeta, Bela
cerkev, Otočec, Mirna peč,
Dvor, Dol. Toplice, Uršna
sela, Birčna vas, Stoplče,
Brusnice, Gaberje,
Smolenja vas, Prečna
vošči srečno in zadovoljno
leto 1963 vsem svojim
odjemalcem in poslovnim
prijateljem!

NOVO MESTO

VSEM KMETOVALCEM NA OBMOČJU ZADRUGE,
VSEM SORODNIM KOLEKTIVOM IN TUDI
OSTALIM VOŠČIMO OB VSTOPU V NOVO LETO
IN SE PRIPOROČAMO!

KMETIJSKA ZADRUGA BREŽICE

ZA NOVO LETO 1963
ŽELIMO VSO SREČO,
ZADOVOLJSTVO IN SE
MNOGO NOVIH
USPEHOV PRI DELU
VSEM TOVARISEM
IN TOVARISICAM
V PODJETJIH IN
USTANOVAH!

Občinski ljudski odbor

ČRNOMELJ

Občinski komite ZKS ● Občinski od-
bor SZDL ● Občinski komite LMS ●
Občinski odbor ZB ● Občinski sindi-
kalni svet

Kmetijska zadruga

NOVO MESTO

PRISRČNO CESTITA
ZA NOVO LETO 1963
VSEM DELOVNIM LJU-
DEM NASE DOMOVINE,
ZLASTI PA KMETOVAL-
CEM, ZADRUŽNIKOM
IN KMETIJSKIM STRO-
KOVNJAKOM NA
SVOJEM OBMOČJU!

PRIPOROČAMO NAKUP V SVOJIH PRODAJALNAH
IN CESTITAMO CENJENIM ODJEMALCEM
ZA NOVO LETO!

TRGOVSKO PODJETJE

„POTROŠNIK“ ČRNOMELJ

V NASIH BOGATO ZALOŽENIH PRODAJALNAH BOSTE DOBILI VSE,
KAR POTREBUJETE, PO KONKURENCNIH CENAH! VSEM POTROŠNIKOM
IZ BREŽISKE KOMUNE IN TUDI OSTALIM TOPLO CESTITAMO
ZA NOVO LETO IN SE PRIPOROČAMO.

TRGOVSKO PODJETJE

LJUDSKA POTROŠNJA, BREŽICE

METALNA-KRMELJ

V IZGRADNJI

POSILJA ISKRENE NOVOLETNE ČESTITKE Z NAJLEPŠIMI ŽELJAMI VSEMU PREBIVALSTVU SLOVENIJE, ZLASTI PA PREBIVALCEM KRME-LJA IN OKOLICE!

PRIPOROCAMO SE ZA NAKUP V SVOJIH BOGATO ZALOZENIH PRÓDAJALNAH IN ŽELIMO VSEM SVOJIM STRANKAM, POTROŠNIKOM IN PREBIVALSTVU NOVOMESKE KOMUNE SREČNO IN USPEHOV POLNO LETO 1963!

BELOKRANJSKA ŽELEZOLIVARNA IN STROJNA TOVARNA

BELT - ČRNOMELJ

VSEM KMETOVALCEM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ŽELIMO V PRIHODNJEM LETU MNOGO USPEHOV IN VSO SREČO

Kmetijska zadruga METLIKA

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE METLIKA

Z VSEMI SVOJIMI POSLOVALNICAMI VOŠCI ZA NOVO LETO 1963 SVOJIM STRANKAM IN ODJEMALCEM TER SE JIM SE NADALJE PRIPOROČA!

Skrb za človeka naj bo tudi v prihodnje ena naših najvažnejših nalog! Na pragu novega leta želimo vsem delavcem, kmetom, mladini, pripadnikom JLA in LM, kakor tudi strokovnjakom vseh vrst, vso srečo, še mnogo novih uspehov pri delu in obilo osebnega zadovoljstva!

BELOKRANJSKO GRADBENO PODJETJE

ŽELI SREČNO 1963. LETO VSEM SVOJIM STRANKAM- INVESTITORJEM, POSLOVNIM ZNANCIEM IN PREBIVALSTVU BELE KRAJINE!

ČRNOMELJ

TRGOVSKO PODJETJE DOLENJKA

NOVO MESTO

PLANINSKO DRUŠTVO ČRNOMELJ

S SVOJIMI POSTOJANKAMI MIRNO GORO, GOSTIŠČEM CRMOŠNJICE IN BIFEJEM NA POSTAJI V CRNOMLJU ŽELI SREČNO IN VESELO LETO 1963!

V SLOVO STAREMU LETU IN V POZDRAV NOVEMU LETU 1963 TOPLO POZDRAVLJAMO VSE OBCANE: DELAVCE, KMETE, LJUDSKO IZOBRAZENSTVO, MLADINO IN VSE OSTALE DELOVNE LJUDI, ŽELI JIM TUDI V PRIHODNJE VELIKO SREČE IN ZADOVOLJSTVA!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

NOVO MESTO

- Občinski komite ZKS
- Občinski odbor SZDL
- Občinski komite LMS
- Občinski odbor ZB
- Občinski sindikalni svet
- in ostale organizacije

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR SEVNICA

Občinski odbor SZDL ● Občinski komite ZKS
Občinski komite LMS ● Občinski odbor ZB
Občinski sindikalni svet

V PRIHODNJEM LETU ŽELIMO VSEM DELOVNIM LJUDEM, POSEBNO PA PREBIVALCEM SPOD. POSAVJA, MNOGO SREČE, ZDRAVJA IN ZADOVOLJSTVA TER NOVIH DELOVNIH ZMAG!

VSEM SVOJIM ČLANOM IN KMETOVALCEM, KI Z NAMI POGODBENO SODELUJEJO, ŽELIMO SREČNO LETO 1963! HKRATI ČESTITAMO PREBIVALCEM KOSTANJEVICE IN OKOLICE, KAKOR TUDI SVOJIM POSLOVNIM ZNANCIEM!

KMETIJSKA ZADRUGA

Kostanjevica na Krki

VSEM POTROŠNIKOM, KI V TRGOVINAH ZAHTEVAJO NAŠO KVALITETNO OBUTEV, VSEM DELOVNIM LJUDEM NA DOLENJSKEM IN DRUGOD PO DOMOVINI, ISKRENO ČESTITAMO OB VSTOPU V NOVO LETO!

'INDUSTRIJA OBUTVE

'OBUTEV'

NOVO MESTO

Trgovsko podjetje »PETROL«, Ljubljana poslovalnica NOVO MESTO

VOŠCI V PRIHODNJEM LETU SREČO VSEM VOZNIKOM MOTORNIH VOZIL IN OSTALEMU PREBIVALSTVU!

VSEM BELOKRANJCEM, POSEBNO PA PREBIVALCEM METLIŠKE KOMUNE, TOVARISEM IN TOVARISICAM V DELOVNIH KOLEKTIVIH, MLADINI IN PIONIRJEM ŽELIMO SREČNO IN USPEŠNO LETO 1963!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR Metlika

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

ELEKTRO NOVO MESTO

ČESTITA ZA NOVO LETO VSEM POTROŠNIKOM ELEKTRIČNE ENERGIJE IN VSEM DELOVNIM LJUDEM NAŠE DOMOVINE!

Novoteks

NOVO MESTO

ČESTITA ZA NOVO LETO VSEM POTROŠNIKOM, KI KUPUJEJO NAŠA KVALITETNA BLAGA, VSEM DELOVNIM LJUDEM DOLENJSKE IN BELE KRAJINE KAKOR TUDI PODJETJEM VSEH VRST IN USTANOVAM

PREBIVALSTVU SUHE KRAJINE
IN VSEM OBCANOM
VOŠCI
V LETU 1963
VSO SREČO

**Knjigovodski
center
ŽUŽEMBERK**

**Mesarija
ŽUŽEMBERK**

**Gostinsko
podjetje
ŽUŽEMBERK**

SPLOŠNO MIZARSTVO DVOR pri Žužemberku

ZELI V PRIHODNJEM LETU
VSEM DRŽAVLJANOM FLRJ OBILO SREČE
IN SE MNOGO NOVIH DELOVNIH
USPEHOV!

ZA NOVO LETO ČESTITAMO VSEM
DELOVNEMU LJUDSTVU IN SE PRIPOROČAMO!

»Dana«, Mirna

DESTILACIJA, TOVARNA LIKERJEV, SADNIH
SOKOV, PROMET Z VINOM IN PIVOM
TER GOSTINSTVO

SREČNO NOVO LETO VOŠČIJO:

ISKRENE ŽELJE Z NAJBOLJSIMI ČESTITKAMI
POŠILJA

Zidarsko podjetje

„REMONT“ Žužemberk

SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN ODJEMALCEM SE PRIPOROČA TUDI
V PRIHODNJEM LETU IN JIM ŽELI VSO SREČO

Novomeška opekarna ZALOG

Industrija čevljev

»BOR«

Dolenjske Toplice

pošilja iskrene
novoletne čestitke
vsem svojim odjemal-
cem in poslovnim
prijateljem,
zlasti prebivalcem
Dolenjskih Toplic
in okolice!

VSEM DELOVNIM LJUDEM V NAŠI OBCINI ČESTITAMO
OB VSTOPU V LETO 1963 IN JIM ŽELIMO V PRIHODNJE VSO SREČO IN SE
MNOGO USPEHOV PRI DELU!

Občinski ljudski odbor TREBNJE

Občinski odbor SZDL ● Občinski komite ZKS ● Občinski odbor ZB
● Občinski komite LMS ● Občinski sindikalni svet

SREČNO,
ZADOVOLJNO IN
USPEŠNO
LETO 1963 ŽELI
VSEM DELOVNIM
LJUDEM NASE
DOMOVINE

ISKRA - KRANJ

TOVARNA
KONDENZATORJEV

SEMIČ

Trgovsko podjetje
STRAŽA

ČESTITA SVOJIM
ODJEMALCEM
IN SE JIM SE
NADALJE TOPLIO
PRIPOROČA
ZA NAKUP
V SVOJIH
PRODAJALNAH!

Kmetijska zadruga Dolenjske Toplice

vošči vsem kmetovalcem in zadržnikom ter jim želi vso srečo
v letu 1963!

DELOVNI KOLEKTIV

Opekarne PREČNA

POŠILJA ZA NOVO LETO 1963 NAJPRISRČ-
NEJŠE ČESTITKE!

Kmetijska zadruga TREBNJE

ISKRENO VOŠČI
ZA NOVO LETO
IN ŽELI
VSE NAJBOLJŠE
KMETOVALCEM
NA SVOJEM OBMOČJU,
ZLASTI PA TISTIM,
KI Z ZADRUGO
POGODBENO
SODELUJEJO!

PREBIVALSTVU SUHE KRAJINE,
ZLASTI PA KMETOVALCEM NA PODROČJU
ZADRUGE IN SVOJIM STRANKAM
ČESTITAMO ZA NOVO LETO IN JIH
PRISRČNO POZDRAVLJAMO!

ŽUŽEMBERK

KMETIJSKA ZADRUGA

s poslovalnicama Dvor in Hinje

AVTOPROMET IN TUZEMSKA ŠPEDICIJA

GORJANCI NOVO MESTO-STRAŽA

DIREKCIJA: STRAZA PRI NOVEM MESTU

Hitro, udobno in varno potujete z ozvočenimi in
modernimi avtobusi Avtoprometa »GORJANCI«. —
Redne in izredne vožnje. — Opravlja vse kamionske
prevoze na področju FLRJ

KOLEKTIV VOŠČI SREČNO NOVO LETO!

PRISRČNE NOVOLETNE POZDRAVE IN
ČESTITKE POSILJAMO VSEM SVOJIM
POSLOVNIM PRIJATELJEM IN POTROŠNI-
KOM, KI KUPUJEJO NAŠE KVALITETNO
PERILO

INDUSTRIJA PERILA NOVO MESTO

- VSEM POTROŠNIKOM,
- KI NOSIJO
- KVALITETNE
- PLETENINE

„DOLENJKA“ - Mirna peč

Prehrambena industrija

BELSAD
ČRNOMELJ

VOSCI
V PRIHODNJEM LETU
VSO SREČO!

Delavski svet podjetja »OPREMALES« — NOVO MESTO in
Delavski svet podjetja »TAPETNIK« — NOVO MESTO

SPOROČATA, DA SE PODJETJI 1. JANUARJA

ZDRUŽITA

ZDRUŽENO PODJETJE

»OPREMALES«
NOVO MESTO

ŽELI CENJENIM ODJEMALCEM IN POSLOVNIM
PRIJATELJEM USPEŠNO LETO 1963!

V PRIHODNJEM LETU ŽELIMO VSEM
DELOVNIM LJUDEM OBILO SREČE IN
ZADOVOLJSTVA!

»Kovinar« - Novo mesto
STROJNO IN STAVBNO KLJUČAVNIČARSTVO,
KLEPARSTVO, KOVAŠTVO, POPRAVILO TEHT-
NIC, MEHANIKA IN GALVANIZACIJA

Kmetijsko gozdarski predelovalni kombinat NOVO MESTO

ZA NOVO LETO POSILJA DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

»KREMEN« - NOVO MESTO

PRISRČNE POZDRAVE IN ČESTITKE Z NAJBOLJSIMI ŽELJAMI!

VSEM NASIM
NAROČNIKOM IN
POSLOVNIM ZNANECM
ŽELI VELIKO USPEHA
IN ZADOVOLJSTVA
V LETU 1963

DELOVNI KOLEKTIV

»KNJIGOTISK«
NOVO MESTO

OBRATNO
GRADBENO
PODJETJE

»REMONT« - STRAŽA

SE TUDI V PRIHODNJEM LETU PRIPOROČA
INVESTITORJEM, HKRATI PA ŽELI VSO
SREČO!

Tovarišem in tovarišicam, ki so zaposleni v industri-
ji, v podjetjih in zavodih in ki se poslužujejo naše
nove avtomat. telefonske centrale, vsem vlagateljem
in ostalim strankam toplo čestitamo za novo leto!

POZDRAVLJA ZA SLOVO
OD STAREGA LETA
VSE TOVARISE IN
TOVARISICE, KI
DELAJO
V KMETIJSTVU
IN GOZDARSTVU,
TER VSE SVOJE
POSLOVNE ZNANCE,
IN JIM PRISRČNO
ČESTITA ZA NOVO
LETO!

VSO SREČO IN
MNOGO USPEHOV
V PRIHODNJEM
LETU ŽELI VSEM
UPORABNIKOM
JAVNIH CEST

PODJETJE ZA PTT PROMET
NOVO MESTO

CESTNO PODJETJE
NOVO MESTO

Farmis

LJUBLJANA

KRKA

OBRAT

NOVO
MESTO

— ŽELI V LETU 1963
— KAR NAJVEČ USPEHOV IN
— OBILO SREČE VSEM
— DELAVCEM, KMETOM,
— LJUDSKI INTELIGENCI IN
— NASI MLADINI!

PREBIVALCEM TREBNJEGA IN OKOLICE VOSCI
VSE NAJLEPŠE V PRIHODNJEM LETU

Kovinsko podjetje
TREBNJE

V hotelu LAHINJA in pri LOVSKEM ROGU
boste vedno najbolje postreženi!

CENJENIM GOSTOM SE PRIPOROČA IN JIM ŽELI
SREČNO NOVO LETO

GOSTINSKO
PODJETJE
ČRNOMELJ

I
M
P
E
R
I
A
L

Tovarna čokolade
in peciva
VIDEM-KRŠKO

ŽELI VSEM
ODJEMALCEM SREČNO
IN ZADOVOLJNO
LETO 1963, HKRATI
PA PRIPOROČA
NAKUP SVOJE
KVALITETNE
ČOKOLADE

